

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Kinek kedvez?

Budapest, július 24.

(K.) Tegyük fel, hogy Besseney Ferencnek igaza van, ámbár haragszik. És nem járja, hogy a miniszterelnök egykedvűen vegye, ha ugyanabban a kerületben két pártjából ember akar mérközni. Semmi okunk fölteni, hogy csakugyan egykedvűen veszi; még arról sem vagyunk egészen meggyőződve, hogy alkalmat adtak neki a nyilatkozásra: — de mi következik belőle, ha Besseney Ferenc a maga esetét úgy magyarázza, hogy Széll Kálmán kedvez a szabadelvűpárt új elemeinek? Jóhízemű okoskodással más nem következhetik belőle, mint az, hogy a másik jelölt szintén haragudjék Széll Kálmánra, mert megtűri a Besseney jelölését és ilyenformán kétségtelenül kedvez a szabadelvűpárt régi elemeinek. Szóval: kedvez az új és kedvez a régi elemeknek. De hát olyan eljárás ez, amiből vádat szabad kovácsolni a miniszterelnök ellen? Nekünk úgy rémlik, hogy a tisztelt jelölt urak kissé megnehezítik a miniszterelnök helyzetét. Ha a régi szabadelvűpárt valamelyik emberének jelölését veszi tudomásul: akkor kedvez a régi elemeknek. Ha a beolvadt új elemek törekvésének nem akar gáncsot vetni: akkor kedvez az újaknak. Ha pedig ugyanabban a kerületben akarna mérközni egy régi és egy új ember: akkor egyszerűen bujdosék el a szegény miniszterelnök, mert akár az egyik, akár a másik jelölt ügyét támogatná, kész volna az ítélet, hogy lám a régi, vagy (ebben az esetben) az új elemek szerkeztőlja. Jó. De hát akkor mit is csináljon a miniszterelnök?

Mit? Amit most csinál. S aminél helyesebbet, jobbat nem is csinálhat. Hogy nem akar régi és új elemeket ismerni. Hogy nem iparkodik versenyezni sem a sajtóval, sem az

ellenzékkel, mely okkal és ok nélkül bolygatja az egyesülési kérdését és két esztendővel az összeforradás után még mindig előszeregettel emleget ilyen elemeket és olyan elemeket. Vagy ki higgyen az összeforradás komolyságában, ha nem a miniszterelnök, a kinek programját teljes lojalitással fogadták el annak idején a régi és az újak is? A miniszterelnök százszor kijelentette, hogy a szabadelvűpárt egységes. Valahányszor alattomos inszINUÁCIÓRA kellett felelni, a régi szabadelvűpárt s a régi nemzeti párt illetékes tagjai is siettek kijelenteni, hogy hátsó gondolat nélkül, őszinte hittel és lelkesedéssel csatlakoztak Széll Kálmán mellé, az ő világosan megjelölt programja alapján. Ha pedig Széll Kálmán is, az egymásba olvadt közjogi pártok is becsületes őszinteséggel nyilatkoztak, amint másképpen fölteni sem illik: szabad-e még ma is a letűnt terminológiával élni s azt mondani, hogy régi és új szabadelvű elemek mérköznek s a miniszterelnök ezeknek vagy azoknak kedvez? Aki így beszél, sohasem volt jóhízemű és titokban mindig azt várta a miniszterelnöktől, hogy ő sem jóhízemű. Azt várta tőle, hogy a döntő pillanatban majd csak elárulja magát, kikhez huz mégis inkább, kiknek törekvéseivel tart rokonságot, kiket lát szívesebben maga mellett? Ezt pedig Széll Kálmánról fölteni is illetlenség volt. Széll Kálmán úgy beszélt, ahogy érzett s amit mondott, egyenesen és őszintén mondotta. Ha egységes szabadelvűpártról beszélt, akkor nem is kacsinított szavaiból semmiféle titkos biztatás ide vagy oda. Elfogadta igazságnak, hogy az ő tiszta szabadelvű politikáját az egész párt támogatja. Nem régi és újak, hanem az az összeforrott tábor, mely tudta, hogy milyen alapon és milyen célra egyesül. Széll Kálmán föltétlenül jóhízemű volt akkor

is, most is: ő tehát ma sem hajlandó régi vagy új elemekről tudni, sőt ma még sokkal kevésbé.

Minket nem kell róla külön meggyőzni, hogy a miniszterelnök, amennyiben egyáltalán választania kellene szabadelvű jelöltek között, nem distinguálna régi és új elemek között. De ettől eltekintve, meg vagyunk róla győződve, hogy a miniszterelnök a hivatalos pressziót a gyöngéd nyomás alakjában, de még a határozott óhaját hangoztatásának formájában is perhorreskálja. Lehet, hogy ezen egyik-másik taktikus mosolyog, de ez a mosoly a taktikust itéli el és nem Széll Kálmánt. Ha ő egyszer kijelentette, hogy pártkasszát nem akar ismerni, hogy egyetlen kerületre sem szándékozik jelöltet erőszakolni, hogy a nép eléggé ismerheti már az ő akaratát s most ő az, aki a nép igazi, hamisítatlan akaratát akarja megismerni: akkor ez így is van, így is lesz. Hiába is várnák tőle, hogy a választásokba — akár ebben a nagyon is korai órában, akár majd később, a forró napokban — úgy szóljon bele, ahogy ez még nemrégien szokás volt. Amilyen gyorsan hajlandó nyilatkozni, ha az ország valamely jogának tiszta értelmezéséről, politikája elvi tartalmának minden elhomályosítás ellen való védelmezéséről vagy akár legjelentetlenebb lépésének megvilágításáról van szó: olyan tartózkodó, kimért és szófukar lesz, ha csak annak kell eldölnie, hogy hányan és kik támogassák az ő politikáját. Nem mutatkozott ő olyan soha, aki görcsösen ragaszkodnék a hatalomhoz s egy kis erőszakot se áttalana, csakhogy többsége legyen; a személyeket pedig éppenséggel nem helyezi az elvek fölé. Már csak tessék tehát abban megnyugodni, hogy Széll Kálmán tiszta választásokat akar és gyöngéd nyomást se maga nem gyakorol, se másoktól gyakorolni nem enged. S ha je-

TÁRCA.

A bárány.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Lux Terka.

— Na! — és rávágott a mellére Tripa Argyel, amint kilépett a megyeház kapuján. Három hónap után ismét szabad volt. A kapu előtt ott ödögött a sógora, Moldován Grigor s kezét fogták. Ugy, ahogy a paraszt fog kezét. Megérintik az egymás tenyerét minden melegség nélkül, akár öröm, akár bánat kifejezése legyen a kézfogás s csak akkor rázzák meg az egymás kezét nagyobb bensőséggel, ha *alkuról* van szó.

— Na, — mondta másodszer Tripa — mi ujság otthon?

A másik egyet rántott a botjára akasztott tarisznyán s fölfelé nézett.

- Semmi.
- A Hirkó lába meggyógyult?
- Meg. De a hátulsó lábát újra kitérte.
- Majd meggyógyul ez is.
- Nem az. Nem áll ki több patkolást.
- Patkó nélkül is járhat.
- Járhat.
- A kocával mi van?
- Hatot fiadzott. Kettő megdöglött, hármat eladott Mársku Kolozsváron, egyet hizlal.
- Mivel?
- Disznótokkel.

Tripa vállat vont s azt gondolta: jobb volna makkal. Azután neki indultak az utcának és mentek. Egy kis piszkos pálninkásbolt előtt megálltak s nézték a címtáblát.

Magyar volt a címtábla felírása, nem értették, hogy mit jelent, de azért elolvasták: „A vén bakkancsoshoz“. Szép vöröses-lilaszínűre volt festve a vén bakkancsos nadrága, a mellén sok érdemrend csillogott s ez tetszett a két oláhnak. Nézték sokáig. A pálninkásboltból nehéz spirituszszag ömlött ki s a két ember kitágult orreimpákkal szívta magába a komisz szagot.

— Menjünk be — szölt Tripa.

Bementek. Oláh szerkeserek ittak egy asztalnál s a zsidó pálninkás asztalán egy nagy, fekete kandur aludt. Sötét és füstös volt az ivó, a levegője tisztára kolera. A spirituszszaga összevegyült a komisz kapadohány s a fokhagyma szagával. Akik benn ültek, nem érezték.

Tripa két fertály pálninkát hozott. Két üvegbe adta a pálninkás s Moldován Grigor egy hajtásra kiitta. Tripa felét itta ki s azután hallgatták a szerkeserek beszédét. Az egyik azt mondta, hogy az idén már két pár bocskort nyűtt el. A másik valami Triff Vasziliet emlegetett, akit a múlt héten agyonütött a villám az abrudbányai országúton.

Tripanak furta valami az oldalát. Ha a sógorának több esze van, ki is találja, hogy mi, de ez csak az üres üveget bámulta, hogy: milyen furesz; az elébb még tele volt az üveg, most meg üres.

Tripanak meg-megrándult az ivóasztalon nyugvó ökle, a pillái néha gyorsan megrebentek, máskülönbön melege volt. Nagy, lusta meleg ülte meg az ivó levegőjét, mely szinte lihegett, mint valami piszkos sáron átgázoló, agyonhajszolt fenevad s nem tudni, hogy az oláh ettől a melegtől-e, vagy valami egyébtől, össze-össze rázkódott. Végre aztán kitért belőle a kérdés, mint a napok óta gyülekező fellegből a vihar. Egy kis kétkerekű talicskát húzva maga után, bejött az

ivóba a pálninkás fia. Három-négy év körüli gyerek, piszkos kantusban, kacagó szemekkel s az apja nadrágjához fente maszatos kis pofáját. Tripanak erre még melegebbje lett. A szeme is tüzelni kezdett s égő pillantásával majd elnyelte a gyereket.

Nem állta ki tovább. Az öklével meglökte Moldovánt.

- Hát a Gyorgye mit csinál?
- Semmit. Játsszik.
- Nagy?
- Nagy.
- Nő?
- Nő.
- Tudja, hogy én hol voltam?
- Tudja.
- Hol?
- A vármegyénél.
- Miért?
- Mert félig holtra verted a Marosánt.
- Miért vertem félig holtra a Marosánt?
- Mert — Grigor nem mondta tovább.
- Miért? — kérdezte újra Tripa s az asztalon keresztül úgy megszorította az üres pálninkásüveg babráló Grigor kezét, hogy az ijedten felelte:

— Márskuért...

Tripa nagy, ügyetlen fájdalommal sóhajtott fel, valami reszkette szipoló sóhajttással s a pálninkásüvegét Moldován elé tolta.

— Igyál, Grigor.

Grigort nem kellett kétszer kínálni. Ivott. Tripa a pálninkás fiát nézte. Aztán újra megszorította a sógora kezét.

- Grigor!...
- Hallom.
- Te!...
- Na!

löltek a kerület nyakára nem küld, le sem veszi a nyakáról. Ez tisztán a kerület dolga. És természetesen a jelöltek. De Széll Kálmán, aki azt ígerte, hogy választani a nemzeti fog és nem a miniszterelnök: ebben is szigorúan állja igéretét, mint minden egyben.

Hogy ez a tiszta és korrekt szituáció nem mindenkinek kedves és kellemes: megengedjük. De nincs helyén sem az érzékenység, sem a vádaskodás. Bessenyei érzékenyen veszi, hogy kormánypartii ellenjelöltje van és vádat kovácsol belőle, hogy ez az ellenjelölt véletlenül az ugynevezett új elemekből való. Amelyik kerület szabadelvű jelöltet állít s a Széll Kálmán politikája mellé szegődik: azt Széll Kálmán elvégre se meg nem dorgálhatja, se a jelöltek valamelyikének elnyomásával magától el nem riaszthatja. Annak idején (s még idejében) megmondta, hogy a képviselőnek állandó és élénk érintkezésben kell lennie kerületével, mert jövőre csak az boldogulhat, akinek gyökere van a kerületben. Aki a figyelmeztetést megfogadta: most nyugodt lehet. Aki nem tudott gyökeret verni: azt Széll Kálmán se pénzsel, se presszióval nem fogja a kerület nyakába varrni. Ez a szituáció. Ha tehát akár Bessenyei Ferenc, akár más szabadelvű képviselő gyökeret vert kerületében, nincs oka félnie az ellenjelöltjétől. Mert, hogy a beszűntetett erőszakot a miniszterelnök a másodjelöltek érdekében igenis mozgósítaná: — azt ugy-e még a legérzékenyebbek sem teszik fel Széll Kálmánról? De hát akkor miben áll az a bizonyos kedvezés?...

BELFÖLD.

A kereskedelmi szerződések. A magyar és az osztrák kormányok most már teljes apparátussal indítják meg a nemzetközi szerződések megújításának előmunkálatait. A legelső teendő természetesen az autonóm vámtarifák megállapítása, amely a szerződéses tarifák alapjául szolgáljon. Erre nézve az anyaggyűjtés már régóta folyik itt is, ott is. A kormányok legutóbb abban állapodtak meg, hogy az autonóm vámtarifák ügyében előbb mindkét kormány szakelődőt Bécsben találkozzon fognak. Mindenekelőtt a megbeszélés tárgyai lesznek maga a modus procedendi, valamint az idő beosztása és az anyag megrostálása, és csak aztán fognak magának a tarifának érdemleges tárgyalásába becsatlakozni. Magyar részről ma délután mint szakelődők Bécsbe utaztak a kereskedelmi minisztérium részéről Bíró Tamás miniszteri tanácsos és Emmerling Vilmos osztálytanácsos; a földművelésügyi minisztérium részéről

Óttlyk Iván miniszteri tanácsos és **Roth Lóránt** osztálytanácsos, végül a pénzügyminisztérium részéről báró **Andrénszky István** és **Marschalkó József** osztálytanácsos. A tárgyalások holnap, csütörtökön veszik kezdetüket **Stibral** Ferenc osztályfőnök, mint rangban legidősebb szakelődő elnöke alatt. Stibral osztályfőnök mellé az osztrák kereskedelmi minisztérium részéről **Rössler** lovag osztálytanácsos és **Wimmer** lovag miniszteri titkár vannak beosztva.

A Ház összehívása. Az Ugron-pártnak arról a tervéről, hogy a képviselőházat a *Neue Freie Presse* leleplezésének ütetéből összehívassák, a *Magyar Nemzet* ma este a következőket írja:

A Magyarország tegnap este azzal a hírrel szolgált olvasóinak, hogy husz ellenzéki képviselő aláírásával kéri fogja a képviselőház sűrűs összehívását a végből, hogy a parlamentben szöfv tegyék a *Neue Freie Presse* „leleplezését” báró Bánffy Dezső ügyében. A mai reggeli lapok, amennyiben az Ugron-párt lapjának e híret átveszik, oly formában teszik ezt, amelyből kitűnik, hogy a képviselőház sűrűs összehívásának értelmét és szükségét nem tudják belátni. Mert tényleg nincs ennek sem értelme, sem szüksége. Ami a *Neue Freie Presse* sokat emlegetett közleményét illeti, abban csupán cikkbeili okoskodások és reflexiók, nem pedig bizonyított tényállítások foglaltatnak. Eppen azért az ellenzéknek remélhetőleg lesz annyi belátása hogy ilylajta, tulajdonképpen fogható tartalom nélkül szűkölködő „leleplezés” miatt nem fogják megszavarni a képviselők jót megérdemelt nyári nyugalmat és nem fogják ily módon viszonzni a miniszterelnöknek azt az előzékenységet, hogy a képviselőházat nem királyi leirattal napoltatta el, hanem a saját határozatával. A M-g híradása szerint olyannyira túrelmetlenkedő ellenzéki képviselők annyival is inkább tüntöztethetik magukat, mivel régmúlt dolgokról lévén szó, tökéletesen egyre megy, vajjon most, vagy öt hét múlva teszik-e szöfv ezt az éppen nem sűrűs ügyet, a mire szeptember 3-ika után is elég alkalmuk lesz.

A fiúmel podeszta. A fiúmel viszonyok végleges rendezésével egyszerre merült fel **Mayländer** Mihály podeszta lemondásának egészen pozitív híre. Ugy tudjuk, hogy ez a hír való és **Mayländer** visszavonuló szándéka megmáshatatlán. A polgármester, aki a mostani kibontakozás érdekében ösztint és sikeresen fáradozott, csak az új állapot végleges inagurálásáig tartotta tüggőben szándékát, amely nem mai keletű. Érdekesnek tartjuk itt ismertetni azt a kommentárt, amelylyel a fiúmel *Magyar Tengerpart* a polgármester visszavonulását kíséri.

A cikk mindenekelőtt megerősíti a hírt és hozzá teszi, hogy **Mayländer** elhatározása nem mai keletű és semmi összehűgésben nincs a jelenlegi helyzettel. Dr. **Mayländer** — így szól a cikk tovább — soha sem ambicionálta a fiúmel polgármesteri állást, jóllehet az oly kívánságos. Amilyen nincs még egy az országban s elég tisztességes javadalmással van egybekötve. Az autonóm-párt azonban öt év előtt — amikor **Mayländer** maga helyett báró **Letts** Ferencet ajánlotta — határozottan ragaszkodott ahhoz, hogy ő legyen a podeszta. Ugyancsak ez a párt követele most legutóbb hogy vállalja el a kandidálást. **Mayländer** kijelenté, hogy csakis oly feltétellel hajlandó a választást elfogadni, ha az ügyek rendezése után viz-

szavonulhat a magánéletbe. A párt hosszas habozás után e feltételt akceptálta és **Mayländer** kívánságára jegyzőkönyvbe is vette.

Amidőn tehát a podeszta most kijelenti, hogy le fog mondani tisztségéről: csupán azt a jogát érvényesíti, amelyet a priori fenntartott a maga számára. Joggal felmerül azonban a kérdés: mi lehet az oka, hogy az immár teljesen rendezett viszonyok dacára ezt a díszes és tág hatáskörrel bíró állást megtartani nem akarja? A feleletet alkalmunk volt tőle megkérni hallani. Azt mondja dr. **Mayländer**, hogy az utolsó öt év alatt kiáradt és nyugalomra van szüksége. Ezért kötötte ki előre visszavonulási jogát saját partihíveivel szemben. Erkölségi kötelességének **Fiume** városát és az államot illetőleg eléget tett az által, hogy közreműködött az ellentétek megszüntetésén és az új rend létrehozatalán.

A podeszta indoka érthető. Bár öszintén sajnáljuk, hogy visszavonul a város ügyeinek vezetésétől, még kell nyugodniuk benne, s csupán azt nézzük: nem lesz-e politikai szempontból káros következménye távozásának.

Meggyőződésünk szerint nincs ok nyugtalanosságra. A fiúmel polgárság túlnyomó többsége teljesen meg van elégedve az új renddel, s bárki legyen **Mayländer** utódja a podeszta ikerben, a város ügyeit csak a most szabályozott szerben vezetheti. Az a körülmény, hogy **Mayländer** részt vett a fiúmel kérdés megoldásában, garanciául szolgál, hogy az új intézőknek védelmezője lesz mint városi képviselő, mint az autonóm pártnak a vezére, ha — ami nem valószínű — az új rendnek ellenségei támadnának.

Az utód személye még teljesen ismeretlen. Nem hisszük, hogy hirtelenében rá lehetne mutatni olyan fiúmel polgárra, kibem a bizalom, lentről, lentől egyaránt összpontosulna. De van idő a válogatásra és tanácskozásokra. Dr. **Mayländer** csak az őszszel, a képviselőválasztások megejtése után teszi le a tisztségét, amikor a helyzet teljesen tisztázva és konszolidálva lesz, s amikor visszavonulása se a várost, se a kormányt zavarba nem hozza.

A kereskedelmi alkalmazottak törvénye. A kereskedelmi minisztérium kodifikációs osztályában már a napokban elkészülnek a kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyainak szabályozásáról szóló törvénytervezettel. A nagyfotosságu törvénytervezet rövid időn belül, az érdekeltektől megkérdezés után nyilvánosság elé fog kerülni s az őszszel összehűg képviselőház elé fog utaltatni végleges szűvegezésében. **Hegedűs** miniszter e reformmunkálatnál is odatörekszik, hogy az érdekelteknél minden jogos, igazságos és méltányos óhatása kielégítessék.

Választási mozgalmak Temesvármegyében. **Bessenyei** Ferenc, a kisbecskereki kerület eddigi képviselője, mint **Temesvárról** írják, **Halason** szándékozik fellépni. Ez időszertint — mint már megirtuk — két jelölt küzd a kisbecskereki kerületért: **Steiner** Ferenc, a hajdani temesvári nemzetipárt elnöke és **Szuló** Ernő temesvári ügyvéd. — Igen mozgalmasnak ígérkezik a választás a **temesvári** kerületben is, ahol dr. **Lendl** Adolf műegyetemi tanár igyekszik megnyerni a választók jóindulatát. E kerületben még négy más jelöltől is beszélnek. Dr. **Lendl** Adolf, aki a szabad-

— Mit gondolsz, kié az a fiú?
Grigor hülyén nézett Tripára.
— Micsoda fiú?
— Gyogye.
— A Gyogye? Hát a Máriskúé.
— Hát még?
— Hát —
Tripa fenyegetőleg nézett Moldovánra.
— Grigor, ne hazudj!
— Grigor a fejét rázta. A másfél meszely pálinkától részeg, buta álmosággal pislogott s nem tudott válaszolni.

Tripa hol őt, hol meg a pálinkás fiát nézte, aki éppen akkora volt, mint odahaza a Gyogye. Es a haja is olyan volt, mint a Gyogyeé; vörös, mint a rozsdás vas és gyűrűs, mint a husvéti bárány gyapja. A szeme is úgy kacag, mint a Gyogyeé, a mezitelen kis lába is olyan, s épp olyan hólyagos a csaláncsípéstől, mint a Gyogyeé; az akasztófára való kölyke bizonyosan künn csatangol a Szamos partján, mint a Gyogye.

Es ennek is van találkaja, mint Gyogyének. Ez is homokot hord rajta... Gyogye is... A pálinkás most megcsókolta a fiát... Tripának olyan fehér lett hirtelen az arca, mint a meszelt fal. Feiállt, nem tudott tovább ülni. Megrántotta a Grigor karját, aztán fizetett és továbbmentek. Grigor nehezen lépkedett, de mégis úgy látszott, mintha Tripa lett volna a részeg. Befelé mentek. De a városba. A járomba fogott állat lassúságával mentek, buta, nehéz parasztléppéssel, bocskos lábuk szinte odatapadt az utca kövezetéhez s minden boltnak az ablaka előtt megálltak és hosszan bámultak. Grigor mint egy nehéz medve ment Tripa után, ez meg gazdátlan kutya módjára dögögött, szomoru pofával, lompos, hosszú hajjal, mint egy kiverit kavasz.

Lassan bekerültek a főtérré s a piac köze-

pén, a szentháromság-szobor előtt áldogáltak egy jó félóraig. Tripa a legutolsó köig mindent meg nézett a szobron. Grigor utána. De Grigor mégis inkább a virágokat nézte a szobor körül. Szép virágok voltak. Csöndes, bánatos színű, lila ár- vácskák, nagy, feloldalt fordított bársony orcával s Grigor legényember volt, huszonnégyesztendő és szeretett egy leányt, de ez utálta a nagy, ragyásképű legényt.

Grigor szomorúan nézte a virágokat s mikor egy gyöngye kis szél erre-arra himbálta a virágok fejét, a legény azt hitte, hogy a virágok hozzá beszélnek: Grigor, Grigor, szegény Grigor!... Es a szeméből egy könny csordult ki, de nem tudott végigfolyni az arcán, egy ragyadóbbre fennakadt.

— Gyere, — szölv hátra Tripa — vesszék valamit Gyogyének.

Előbb egy puskaműves boltja jött, azután egy játékos bolt. Tripa neki támaszkodott a pus- kás kirakatnak.

— Áj! — mondta s a szeme felragyogott a nagy vadszékések, a csillogó török láttára és Marosánra gondolt. Marosánra, aki tavaly a zsidói vásárról egy kerekcs bárányt hozott Gyogyének. Szép bárány volt, az igaz. Akkora, mint egy harmadnapos macskakölyök s a szőre fehér, mint az **Andrássy**-havasoknál a hó. Gyogye nagyon szerette. Vele aludt el és mindig megetette paszulylevesrel, meg kukoricalevelel sült maléke- nyérrrel. Es csókolta. De hogy csókolta! Belepirosodott s a kis izmos, piszkos keze reszketett a gyönyörűségétől, és Marosán is belepirosodott a gyerek nézésébe, meg Máriskú is, csak ő lett fehér, ő maga egyedül, Tripa Argyel.

Mindegy; és a a botjára akasztott tarisznyán egyet rántott. Még se lehet tudni... Gyogye jobban szereti őt, mint Marosánt. Máriskú is arra

tanította: csókolj kezét apádnak... Eredj apád elé...

A játékos bolt kirakata előtt gondolkodva állt meg Tripa. Egy bárányt keresett benne, egy fehérszörű, kerekcs bárányt, olyat, mint a Marosán báránya volt.

S a szeme előtt összefutott az egész kirakat portékája. Mindent báránynak látott. A kéményseprőt, a Paprika-Jancsit és szinte nyögve szölv:

— Nézd, Grigor, mennyi bárány.
Grigor megdörzsölte a szemét.
— Van egy — mondta.
Tripa azt az egyet nem látta.
— Hol? — kérdezte.
— Ott hátul, a kéményseprő mögött.
— Megveszem — szölv Tripa.
Grigor vállat vont.
— Lesz egy pengő.
— Lesz.
— Sok pénz.
— Marosánnak nem volt sok.
— Neki van!
Tripa büszkén ütött a tüzsdőjére.
— Nekem is van!
— A szekeredet vasaltatni koll.
— Megvasaltatom.
— A házad fedelére uj zsupp kell az őszszel.
— Megzsuppoltatom.
Grigor hátul, a bárányborsipkája alatt megvakarta a fejét.

— Jól van, Argyel. De Gyogyének másik báránya is van már. A Marosán...

— A Marosán?!... Egyebet nem szölv Tripa. A vér elfutotta a szemét, aztán hirtelen megfordult s visszament a puskaműves boltja elé. A küszöbről visszaszölv Grigorának:

— Várj Grigor, mindjárt jövök.

elvűpárt hive, legközelebb tartja meg programbeszédét.

A függetlenség és a fuvardíjak. Egy köznyomatos szerint az ország függetlenségi és 48-as kőmari mozgalmat indítanak, hogy a függetlenségi párt jelöltjeitől a választások alkalmával ne fogadjanak el fuvardíjat.

Az állami tisztviselők mozgalmá.

Budapest, július 24.

A fumei állami tisztviselők is csatlakoztak a Tordáról megindult nemes mozgalomhoz és férfias önrzvetű felhívásban értesítik kartársaikát állásfoglalásukról. Felhívásuk így szól:

Igen tisztelt kartársak!

Az állami tisztviselők fizetésrendezésének mozgalma országzszerre telkellette a méltó érdeklődést nemcsak a sanyaru helyzetben levő tisztviselők között, hanem a sajtó és nagyközönség párát ritkító nemes érzéssel állott jogosult ügyünk támogatására. Már önmagában véve ez a körülmény kell, hogy férfias erőt öntsön nem küzdelmünkbe, hanem jogos igényeinknek az illetékes laktorok által leendő használatban elintézésének keresztiülvéire. Az utóbbi napok eseményei bár sötét látéképét tárták elő „de profundis” bangzó panaszainknak, de nekünk mozgalunkat feladunk nem lehet, nem szabad, nehogy azt higgyék, hogy bennünket szeparatistákus hogy úgy ne mondjuk, szocialista érzelmek vezetnek; nekünk meg kell mutatni, hogy jogos mozgalomunk az első perőtől fogva a törvényes határok és az emberi jogok kiküzdésének mesgyéin túl nem lépett s nem is fog tullepni. Az ügyhöz való komolysággal és méltósággal küzdünk igazunk elismerése és jogos igényeink kivívása iránt. Ha a csüggedők lemondással is adják meg magukat a fatális helyzetnek, nekünk nem szabad csüggednünk nekünk nem szabad kifáradnunk, mert ha igaz az, hogy most a jog, törvény és igazság érája alatt élünk és a méltanyosság a kalmazkodó politikája minden vonalon érvényesül, lehetetlen, hogy az illetékes köörök be ne lássák tarthatatlan helyzetünket. lehetetlen, hogy jogos, törvényes és igazságos ügyünket a halogatás posványában elveszni engedjék. A Fiumében állomásozó tisztviselők is azok táborában vannak, kik törvényes és jogos eszközökkel és módokkal óhajtkák sorsuk jobbra fordulását kiküzdni. Mely célból folyó hó 20-ikán népes értekezletet tartottak és a következő határozati javaslatokat hozták. Az értekezlet:

1. Kívánja a kongresszusnak Budapesten való megtartását.

2. A kongresszus rendezését a központi intézőségre bizza úgy, hogy abban az ország összes állomásein levő tisztviselők által választott intézőbizottságok képviselve legyenek.

3. Tiltakozik a budapesti intézőség azon nyilatkozata ellen, hogy magát önálló hatáskörrel ruházta jel a mozgalom irányítására és rendezésére s azzal, hogy az országos tisztviselőegyletnek megállapított 100 tagu bizottságában 20 helyet biztosít s magát pedig egyébként csupán a törvényes és a miniszteriumok magas tisztviselőiből egészítse ki, önkényesen tartja mert a kongresszust az ország egyetemese tisztviselőikara tartja, rendezzi s állapítja meg a végrehajtóbizottság.

4. A kongresszuson magát képviselteti az értekezleten megválasztott következő kartársak által: Jung Antal miniszteri számtanácos, Simon Géza magy. kir. dohányjövédéki tisztviselő és Szász Jakab magy. kir. posta-távirdatiszt és a még önként jelentkezők által.

5. A kongresszus teendőit a szegedi intézőbizottság által kiadott 12 pontban teljesen körvonlatozva látja, befoglalandónak tartja azonban azt, hogy a nyugtábelvően kívül személyi ügyekben felsőbb hatóságokhoz beadott kérvényei is belyegmentesek legyenek továbbá a tisztviselők szabadságügyei rendeztesenek, valamint a vasárnapi munkaszünet is a szolgálat sérelme nélkül minden hivatalba bevezettesek. A 10. pontot, mely a tisztviselők nem adózását tárgyalja, tekintettel arra, hogy honpolgári kötelességünket teljesíteni akarjuk, az állami terhek viseléséhez hozzájárulni és az ebből kifolyó közéleti tevékenységéből honfűi részünket kivenni óhajtkjuk, — elejteni javasoljuk.

6. A kongresszuson minden országgyűlési képviselői választókerület egy szavattal birjon.

7. A hazai sajtónak ügyünk lelkes támogatásáért hazafias köszönet nyilváníttassék.

8. Ezen határozatok a társintéző bizottságoknak, s a még illetékes egyéneknek és testületeknek, tudomásvétel, hozzájárulás és partólás végett megküldendők. Fiume, 1901. július hó 20-án. *Schmiedt János* s. k. posta táv. felügyelő, int. biz. elnök, *Egan Lajos* s. k. műszaki tanácsos biz. elnök, *Simon Géza* s. k. m. k. doh. jöv. tisztviselő, biz. jegyző.

A győri állami tisztviselők érdekében alakult intézőbizottság folyó hó 21-ikén értekezletet tartott. E gyűlésen határozatilag tiltakoztak a pénzügyminiszter körmőczbányái beszédének ama része ellen, hogy a tisztviselők politikai sulyok felhasználásával akarják ügyüket mintegy sztrájkyszerűleg előbbre vinni. Az egész mozgalom, így a határozat, nem tekinthető egyébként, mint az állampolgárokat kivétel nélkül megillető kérelmezési jog megnyilatkozásának és ezen jogokat csakis törvényes alapon és törvényes formák megtartásával akarják kivívni. A bizottság kimondja továbbá, hogy Budapesten 1901. szeptember 21., 22.,

23-ik napjaiban megtartandó kongresszusban részt venni óhajtk és képviseltetésére egy bizottságot küld ki s egyszersmind a budapesti közös bizottság által kidolgozandó memorandum-tervezetbe a következő pontokat kívánja fölvéttetni:

1. A m. kir. áll. tisztviselők fizetése az osztrák állami tisztviselők fizetésével, lakbőre pedig a katonai lakaspénzzel legyen egyenlő.

2. Alkottassék meg a megfelelő szolgálati pragmatika.

3. A fokozatos előléptetés határa minden eshetőséggel szemben öt év legyen, és hogy az előléptetésre nézve az eladósodás ne képezzen többé akadályt.

4. Ha pedig egy tisztviselő elérte rangosztályának legfelső fizetési fokozatát és felsőbb osztályba bármely — önhibáján kívül eső — ok miatt ki nem nevezhető: minden öt évi szolgálat után fizetésének tíz százalékát kitevő korpótlékban részesitessék, amely korpótlék nyugdíjába is beszámíttassék; a magasabb és alacsonyabb fizetési osztályok között a kellő arány helyreállitassék és a fizetési fokozatok következetesen egyenlő arányban töltessenek be.

5. Az özevgyi nyugdíj és az árván maradt gyermekek nevelési pótléka tölemettesék és a nevelési pótlék már egy gyermek után is folyósitassék.

6. A tisztviselők temetési járuléka minden körülmények között (még a nőtlen után is) kiadassék; törtőlessék el a tisztviselők nyugtábelvője és tisztí díja.

A kongresszuson való képviselőre a következők lettek megválasztva: *Kis Gábor* kir. táblai bíró, *Kulcsy Ernő* kir. tanfelügyelő, *Fischer Gyula* kir. ügyész, *Deppold Béla* kir. főmérnök, *Zádor Mór* kir. pénzügyi titkár és *Hollós István* pénzügyi segédtitkár.

*

A következő felszólalást kaptuk többek nevében egy vasuti irodatisztól:

Az államvasutak tisztviselőikara által megindított mozgalom ügyében a Budapesten megalakult 65-ös bizottság memorandumra szerint a szám- és irodatisztok egy külön kategóriába soroztatták, s elnevezettek kezelő tisztviselőknak, holott ez a tisztviselők teljes önálló munkakörrel vannak felruházva. A memorandum tervezete szerint 1-ször 4—4 évi előléptetésért kérnek számunkra; 2-szor 2600 koronánál nagyobb fizetésbe leendő előléptetésünket lehetőtlenné akarják tenni.

Ez a tervezet sérelmes és tisztellettel kérjük a július 25-én összehgyülő 230-as bizottságot, hogy mi is, akik teljes önálló munkakörrel vagyunk felruházva, szintén 2—2 éves előléptetésben részesüljünk, úgy mint a többi hivatalnok; és hogy az új IV-ik rangfokozatba mi is előléphessünk s külön kategóriába ne soroztassunk, mert mi is éppen olyan tisztviselői vagyunk az államvasutaknak, mint a forgalmi szolgálatokhoz beosztott tisztviselők, és szolgálatunk, habár őjjelezéssel nincs egybekötve, épp olyan terhes, mint a forgalmi szolgálat, mert a számviteli dolgokkal való örkös foglalkozás a legerősebb idegeket is tönkreteszti. Jóllehet, van a szolgálatban lévő szám- és irodatisztok között, mint a forgalmiaknál is, mintegy 10% olyan, akinek táian értségi bizonyítványa nincsen, de azért hosszabb szolgálatételeket tekintve, kineveztek őket szám- vagy irodatisztokká; ezért 90%-ot nagy méltanytalanság lenne háttérbe szoritani s őket az előléptelésekből a tervezet szerint hosszabb időre kizárni. Ugyanazért ez okokat tekintetbe véve, méltóztatssék odaadni, hogy a memorandum-tervezet III-ik osztálya, amely minden ok nélkül egyszertien kezező tisztviselőkről szól, a tervezetből teljesen törtőlessék. Többek nevében:

Egy irodatiszt.

KÜLFÖLD.

Az angol koronázási eskü. Ismét vita tárgya lett az angol alsóházban *Edvár* király koronázási esküje. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot, amelyet olvasóink már ösmernek a ház 96 szavattal 6 ellenében elfogadta. A vita folyamán *Salisbury* említette, hogy a nyilatkozat szövege ellen Kanadából, *Mauricius*ból és más helyekről óvatst tettek. A kormány kéri a Házat, hogy fogadjja el második olvasásban is a törvényjavaslatot, de e mellett kívánatosnak tartja, hogy az esküben foglalt sérvő kifejezést töröljék. *Kentucky* érseke azt mondja, hogy a protestáns trónutódlást nem vallást, hanem politikai okokból kívánják. *Az ország nem törtethi valamely idegen hatalmasság beavatkozását.* A katolikusok pedig egy legfőbb idegen hatalomnak hűséggel és engedelmességgel tartoznak s azért nagyon fontos dolog, hogy az uralkodó kijelentse, hogy nem tartozik ehhez az egyházhoz.

London, július 24.

Az elfogadott törvény két fontos rendelkezést tartalmaz, amennyiben az eskü következő kitételeit:

elitélem a szűs Mária imádsátt törti, másrészt a királynak a protestáns egyházhoz való ragaszkodását precizirozza.

Az első változtatás a katolikus klérus, az utóbbi az anglikán püspöki kar felszólalására törtött. *Salisbury*nek több oldalról azt ajánlották, hogy egyáltalán hagyjon ki az eskü szövegéből mindent, ami a vallásra vonatkozik, de ezt *Salisbury* nem teljesítette, mert nézete szerint ezt a radikális változtatást a parlament többsége úgy sem fogadná el. *Salisbury* arra kérte a felsőházat, hogy vita nélkül fogadjja el a javaslatot, ami meg is történt. Erre *Salisbury* kijelentette, hogy még ezen a hétén megtartja a törvényjavaslat második olvasását. Erre a *Yorki hercege*nek ennek elhalasztását kérte, mert értekezni akar ebben az ügyben a püspöki karral, de a miniszterelnök nem ment bele az elhalasztásba.

György herceg kívánságai. *György* herceg krétai kormányzó emlékiratot nyújtott át a garantáló hatalmak képviselőinek, amelyben kifejti, hogy csakis a következő föltételek mellett hajlandó továbbra is elvállalni Kréta sziget kormányzóságát:

1. Törökország ismerje el a krétai lobogót.
2. A Törökországban élő krétai keresztényeket otalomban részesíték.
3. A szigeten levő világitó tornyokat engedjék át a krétai kormánynak.

A zsidó proletáriátus ellen. Berlinből jelentik: Az orosz- és lengyelországi általános zsidó munkásszövetkezet a *Vorwärts*-ben az orosz kormánynak május 8-án kelt és a zsidók ellen irányuló *títkos rendelet*t közi. E szerint azokon a zsidókon, akik katonát megbánának, a katonai bíróság ül törvényt és a főkormányzó az ilyen zsidókat közigazgatási uton kiutasíthatja. A főkormányzó oly helyeken, ahol zsidók keresztényekkel összeverekedtek, a zsidó hitközséget pénzbüntetéssel sújthatja. A belügyminiszter és az igazságügyminiszter *tiltakoztak* ez ellen a rendelet ellen, de a legfelső katonai hatóság ragaszkodott hozzá és így aztán érvényre emelkedett. Az orosz kormány különösen azért tartotta szükségesnek ezt a rendeletet, hogy a zsidó proletáriátusban egyre jobban terjedő szocialista mozgalmat megbénítsa. Valószínűbb azonban, hogy az orosz kormány ezzel a rendelettel antisemita hajlandóságainak akar tágabb működési teret nyitni.

Orosz szénállomások a perzsa öbölben. A *Daily Mail*nek jelentik Konstantinápolyból, hogy Oroszország a portától szénállomásokot kér a perzsa öböl mentén és a kis-ázsiai partokon. Egy orosz gőzhajó az utóbbi hónapokban már megállapította az erre a célra alkalmas pontokat. Azt hisszük, hogy ezeket az „alkalmas pontokat” már jó ideje megállapították Pétervárott, de talán csak most látta Oroszország az időt alkalmasnak arra, hogy ideigő terveit realizálja. Ha Oroszország csakugyan szénállomást kap a perzsa öbölben, úgy ugyancsak kellemetlen meglepetésben részesülnek az angolok, a kiknek sok okuk van arra, hogy ebben indiai birtokaik veszélyeztetését lássák.

A boerok sikerei.

Budapest, július 24.

Azt a balesetet, amely az oranjei kormány több tagját Reitz mellett érte, sikeresen közsőrülük ki a boerok. Ha akkor a lefoglalt levelek a miatt panaszkodnak, hogy kevés a készlet: nos, *Sheeper* kommandója szerzett most a boeroknak egy egész vonatra való, csupa finom angol puskát, töltényt, konzervet, szénát. Ez a hír jött ma s valószínű, hogy hiteles, mert maga *Kitchener* jelenti. Egyáltalán semmi ok sincs arra, hogy a boerok helyzetét oly kétségbejötnek higgyük, mint amilyenek azt a Reitzben lefoglalt, *különb*ben is májusról keltezt levelek mutatják. S így érthető a *Daily News*nak az a közlése, hogy *Londonban tárgyalás folyik a délafrikai béke érdekében.* Ez a béke, ha csakugyan komolyan tárgyalják most a feltételeit, nem lehet kedvezőtlen a boerokra nézve, mert különben *Botháné* legutóbbi kijelentései szerint nem is lehetne szó tárgyalásokról. És talán ezzel folyó össze az a római hír, hogy *Kröger* elnök októberben odaérkezik s *Nápolyon át hazájába utazik.* Lehet, *Kröger* akkorra már az aláírt békeokmányokkal tér vissza hazájába.

Hogy az angolok ügye Délafrikában a lehető legrosszabbul áll, annak bizonyága az, hogy az angol armádia a még egyre küzdősorban álló 15—20.000 boer ellenében csak mintegy 40.000 katonát állíthat esatasorba, a többi vagy ispitályos, vagy egyes stratégiai pontokat, főképp pedig a hosszú vasutvonlatokat őrti. Katonát küldeni Délafrikába: erre már kifogyott a szusz az angol

kormányból. Annyira nincs már katona Angliában, hogy Brodrick hadügyminiszter tegnap az alsóház ülésén hivatalosan bejelentette, hogy az idén nem lesz Angliában nagy őszi hadgyakorlat, mert a legtöbb katona Dél-Afrikában van.

London, július 24.

Kitchener táviratozza Pretóriából, hogy 21-én reggel Beaufortwesttől északra nyolc mérföldnyire Sheepen kommandója megállított, kifosztott és fölgyújtott egy vonatot, amely fölszerelést és készletet hozott Fokvárosból. Angol részről három ember elesett és 18 megsebesült. French tábornok jelenti, hogy 21-én reggel Cradocknál a hegyek között Krutzinger megtámadta Crabbe ezredes 300 főnyi csapatát. Az angolok lovat elfutottak és Crabbe egész napig tartó harc után kénytelen volt visszavonulni Mortimer felé. Az angolok vesztesége nem nagy.

London, július 24.

A Timesnak jelentik Krügersdorpból 22-iki kelottel: Allenby ezredes azt jelenti, hogy a minap 1000-nél több boer érintette Kroenbaast. (Krügersdorp mellett.) Meghódolt boerok is megerősítik, hogy az összes boer vezérek még egyszer készülnek dél felé elnyomulni.

London, július 24.

A Fokföldön levő boerok tegnap kétszer is megtámadták Aberdeen városát, de visszaverettek. Mindkét részről sokan estek el.

Middelburg, július 24.

Lukin ezredes vasárnap meglepte Langan kommandójának táborát, tíz boert elfogott, százöt lovat és hetven fegyvert zsákmányul ejtett.

London, július 24.

A Daily Mail amsterdami levelezője jelenti, hogy semmi jel, semmi remény sincs arra, hogy Krüger elfogadná az angolok békeajánlásait. A Standard legutolsó távirata szerint boer körökben azt hiszik, hogy Krügernek halála engedélyezné fogja tenni az elnököt. Dr. Leyds azonban azt jelenti ki, hogy Krügernek halála semmiféle befolyással nincsen a béketárgyalások menetére.

London, július 24.

A parlamenthez benyújtott jelentés szerint június havában a dél-afrikai összpontosított táborokban 95.410 fehéres és 23.459 bennszülött ember volt. Az előbbiekből közül 777, az utóbbiak közül öt halt meg.

HIREK.

Budapest, július 24.

— BUDAPESTI NAPLO. Július 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Az udvar Ischlben. Lipót herceg, Gizella hercegnő és Konrad bajor herceg ma este nyári tartózkodásra Ischlbe érkeztek, ahol a király, Ferenc Szalvátor főherceg és Mária Valéria főhercegnő üdvözölte őket.

— A kultuszminiszter adománya. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásiügyi miniszter a mosonmegyei történelmi és régészeti társaságnak 800 koronát adományozott, miről a társaságot leiratban értesítette.

— József főherceg Gyulán. Gyuláról írják: József főherceg e hó 23-án Gyulán az ott állomásozó 2. honvédezedre fölött szemlélt tartott. A főherceg Klobucsar és Csesznák altábornagyk kíséretében érkezett a fellobogzó városba. A vastúti állomáson a hatóságok élén Lukács György főispán lelkesen üdvözölte a főherceget, aki a főispán szavaira igen szívélyesen válaszolt. A csapatszemle után a főherceg kocsin Kiszénre hajtatott. A megszemlélt honvédezedre részt vesz a pécsi királygyakorlatokon.

— A honvédelmi miniszter jubileuma. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter félszázados katonai jubileumát az eddigi megállapodások szerint augusztus 15-ikén tartják meg, amikor a polgári és katonai méltóságok nagy része ugys Budapestre jön, hogy a király születésnapján és Szent István-napján tartandó ünnepségekben részt vegyen. A jubileumon a királyt József főherceg fogja képviselni, aki üdvözlő beszédet is intéz az ünnepelthez.

— Kitüntetés. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. Dembits Vilmos ó-moraviai volt közszéki orvosnak, a közegészségügyi szolgálat terén szerzett érdemei elismerésül, az arany érdemkeresztet adományozta.

— Kinevezések a rendőrségnél. A belügyminiszter dr. Hübi Gál Lászlót rendőrfogalmazógyakornokká, Somlyó Dezső gyakornokot pedig rendőrnokká nevezte ki.

— Ifj. Ábrányi Kornél betegsége. Ifj. Ábrányi Kornél országgyűlési képviselő állapotában, mely már-már a közeli felgyógyulás reményével biztatott, váratlanul kedvezőtlen fordulat állott be. A megoperált karbunkulus után maradt hegedő seb alatt ugyanis új méreganyag képződött s ez okozta a mostani fordulatot. Ma reggel ismét visszazárásiolták Ábrányi Kornélt a Herzel-féle szanatóriumba; a délután folyamán a beteg láza 40-2 tokra növekedett, este hat órákor pedig orvosi konzilium volt. Valószínű, hogy újabb operációra lesz szükség. A beteg állapota ma igen aggasztó volt. Mint a késő esti órákban értesülünk, az operáció teljesen sikertelen s a betegre nézve nagy megkönnyebbüléssel járt; az orvosok reménykednek, hogy a beteg teljesen felgyógyul.

— Családi öröm a konopisti kastélyban. Annak a meghatározó szerelmi idillnek nyomán, a mely tavaly július elsején a magyar trón leendő örökösét és a morva grófnőt elvezette a reichstadti templom oltára elé, új boldogság fakadt. Konopistból táviratozzák, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg felesége, Hohenberg Zsófia hercegnő egy egészséges leánygyermeknek adott életet. Ferenc Ferdinánd főherceg ismert házassági nyilatkozata az úszülött gyermeket kizárja a trónöröklés rendjéből, de a magyar nép szeretete, amely nem ismer különbséget morganatikus és egyenrangú házasságok közt, meleg érzássel veszi körül e gyermeket is, mert hűséges szívébe befoglalja azt, aki Ferenc Ferdinánd főhercegnek legdrágább lesz akkor is, amikor már két hatalmas birodalom koronája díszíti homlokát. Es szívének meleg szeretetével környezi a magyar nemzetet a boldog anyát, aki a hitves gyöngéd érzelmeiben, a női lélek nagyságában keresi a jogcímét, hogy meghódítsa magának a magyar nép szimpátiáját.

— Margit királyné üdülése. Velenczéből jelentik, hogy Margit királyné, aki néhány nap óta ott időzik, gyakran látogatja a nemzetközi képművészeti kiállítást. Eddig már ötször nézte meg és a magyar osztályt különösen dicséreti. A királyné, aki elsőrangú képzakértő, eddig negyven ezer líra áru képet vásárolt össze magánképtára számára. A királyné csupa olasz festőtől való képet vásárolt. A királyné naponta fűrdik a Lidon és mihelyt kuráját bejezte, s is Raconigibe utazik, ahol az olasz királyi pár nyaral. A monzai kastély, ahol Margit királyné annyira boldog órákat töltött, immár beláthatatlan ideig lakatlan lesz. A királyné felejteti akar.

— Címadohányzás. A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, dr. Illésy János országos levéltári kezelő főigazgatónak az országos alleveitárnoki címet és jellegét adományozta.

— A román király és magyar ezrede. Károly román király tudvalevőleg olajtestésű araképével ajándékozta meg Budapestet állomásozó 6-ik számú gyalogezredét. Az ezred parancsnoka a következő köszönő táviratot intézte a királyhoz:

Ó felsége Károly román király kabinet-irodájának

Bukarest.

A Felsőged nevét viselő 6-ik sz. os. és kir. gyalogezred hálás köszönettel vette létesítésének 50-ik évfordulója alkalmából felséged kegyének újból való megnyilatkozását. Igaz hálával eltelve kéri az ezred a Mindenható áldását Felsőgedre s mindenkor igyekezni fog, hogy méltó legyen felséges tulajdonosához.

Bykorski ezredes.

A sürgönyre távirati uton tegnap a következő válasz érkezett:

Bykorski ezredes urnak, a 6-ik cs. és kir. gyalogezred parancsnokának

Budapest.

Kiváló örömmel adtam ezredem iránt tanúsított érdeklődésének ismételt bizonyágát. Öröndek, hogy a tisztikar részére szánt ajándékomat rendben megkapták és szívesen fogadták. Derék ezredemnek továbbra is minden jót kívánok s egyuttal köszönöm meleg érzelmeinek újabb tolmácsolását, melyet ön, ezredes ur, szíves volt közvetíteni. Károly s. k.

— Elhunyt metropolita. Szófból jelentik, hogy Kelemen metropolita, a zsinat elnöke ma ott meghalt.

— Az öreg honvédek köszönete. Mint a Pol. Ért. jelenti, az öreg honvédek kézt mozgalom indult meg az iránt, hogy köszönetüket fejezzék ki a honvédegyletek Széll Kálmán kormányelnöknek azért a humánus és hazafias rendeletért, amelyben véglegesen rendezte az 1848—49-ik évi szabadsághősök nyugdíj-ügyét.

— Az újságírók egyesületéből. A Budapesti Újságírók Egyesületé segítő-alapjának igazgatótanácsa tegnap délután Czizlay Lajos elnökével ülést tartott, melyen Szatmári Mór főtitkár bejelentette, hogy a magyar petroleumpár-részvénytársaság száz koronát küldött a segítő-alapnak. Az igazgatótanács hálás köszönettel fogadta az adományt. Az igazgatótanács dr. Nagy Albertet, ki az egyesületnek alakulása óta orvosa, megválasztotta előadó orvosává. Az ülésen 700 korona segélykölcsönt és 150 korona segítséget szavaztak meg. A jövő hónapban, az elnök távollétében a segítő-alap igazgató-tanácsának vezetésével Szatmári Mór főtitkár biztak meg.

— A jégverem foglya. A napokban tűz ütött ki Baranyavármegye egyik pusztáján, Lipoviczán. A lángok a Méhes Gáborné portáján csaptak fel s persze fölrazták nyugalmából az egész környéket. Nemsokára megtelt a szomszédokkal az udvar s nagy zavarban, lármában elkezdődött az oltás. A zajban egyszerre fölnyílt a jégverem ajtaja s egy valóságos víz jelent meg a küszöbön. A szomszédok fölismerték benne Méheses eszelős fiát, akit öt esztendővel ezelőtt láttak utoljára. Ot éve annak, hogy Méheses özvegyen maradt. Az ura temetése után fölfontották a végrendeletet s ebben az állott, hogy a vagyon fele az asszonyé, fele pedig a szerencsétlen hüllye gyermeke, aki még beszélni se tudott, annyira félbemaradt teremtés volt. Az asszony csak pár hónapig tartotta magánál a gyermeket, illetőleg: — azt felelte a kérdézősködésekre, hogy egy Szlavoniában lakó rokonához küldte a fiút. Az inkább foglalkozhatik az ápolásával, több ideje van rá. A szomszédok el is fogadta ezt a magyarázatot. Most azonban a hirtelen támadt tűz megvilágította az igazságot is. A szerencsétlen fiú öt esztendő óta a jégverem szalmáján lakott. Méhesné már föl is jelentették a szomszédai a pécsi törvényszéknek.

— Crispi betegsége. Római jelentések szerint az orvosok ismét remélik, hogy Crispi fel fog gyógyulni. A beteg iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik. Barátai fölton mellett vannak s a királyi család naponta tudakozódik a beteg állapota felől. A német császár és Bülow is táviratban tudakozódtak. Crispi állapotáról ma reggel a következő orvosi jelentést adták ki: A beteg általános állapota állandóan javul. Az idegrendszer depressziója és a szivgyöngesség kisebb erővel lép föl.

— Kétázézer korona jótékony oéla. Sopronból táviratozzák, hogy a minap elhunyt Eckel Agost soproni magánzó közel 200.000 koronát érő vagyonát végrendeletileg az ág. ev. testvéregyletnek hagyta betegsége és sanyalódók házának létesítésére. Eckel már életében is tekintélyes alapítványt juttatott a soproni ágostai evangélikus egyháznak.

— A hőség. New Yorkból táviratozzák, hogy ott a hőség még most sem tört meg. A nyugoti államokban naponként legalább száz ember hal meg nopszurás miatt. Az állatok még többet szenvednek, mint az emberek. Sok helyen a víznek nagyobb értéke van, mint a bornak. Azok a farmerek, akiknek tava vagy folyója kiapadt, naponként 50—100 dollárt fizetnek állataik itatásáért szerencsésebb szomszédaiknak, akiknek még van vízük; a szegényebb farmerek pedig nézni kénytelenek, miként pusztulnak el állataik vízhiánya miatt. A mezei munkát egészen megszüntették. A hőmérséklet 105—114 Fahrenheit fok (40,5—45,5 Celsius fok) árnyékban. A hus ára 2—5 centtel emelkedett. A szegényebb emberek csak beszótot húst esznek. Hétállam a nagy hőség miatt legalább 300 millió dollár kárt szenvedett. Európában nagyon félnek attól, hogy az amerikai borzalmas hőség könnyen átsapthat ide is. Pedig ennek az aggodalomnak semmi tudományos alapja sincs. A két világrész teljesen két külön időjárású terület, s a legnagyobb ritkaság, hogy az egyiknek időjárás jelenségei a másikkra behatást gyakorolnának. Különben Amerikában, s főként New Yorkban a nagy hőség nem ritka dolog. Meg kell különben jegyeznünk, hogy 30 fok Celsius nálunk is van árnyékban s tekintve a hőség emelkedő irányzatát, még ennél is melegebb lehet. Amerikában, illetőleg New Yorkban, nem azért kitarthatatlan a meleg, mert meleg van, hanem mert a levegőnek a nedvessége rendkívül nagy s ez hat az emberi szervezetre oly rombolólag. A nedvességet pedig, mely a levegőt megsűríti s a testet erős izzadásra készíti, a tenger közelsége okozza. Az európai nyár hátralevő része, a meteorológiai észleletekből következtetve, meglehetősen meleg lesz. Ennek előzményét már májusban éreztük, mikor a hőmérő 30 Celsius fokot mutatott. Ilyen meleg, sőt melegebb május volt már nem egyszer, így 1856-ban, 1365-ben, 1867—70-ben. A tapasztalás azt mutatja, hogy ha a nyár melegen kezdődik, akkor mindvégig rekkenő meleg lesz. Közbe-közbe egy-egy zivatar lehűti a levegőt, de csak tútőlagosan, alig pár órára s utána a nap, csak oly melegen süt, a levegő csak oly ullaasztó, mint azelett. A tegnap esti égiháboru nálunk megtisztította ugyan a levegőt, s lehűtötte a nagy meleget, de ma már ismét rekkenő a hőség. Talán még rekkenőbb, mint tegnap s az égen gomolygó komor felhők nem enyhítik a nagy meleget, sőt türethetlenné teszik, amihéz hozzájárul a levegő nedvessége.

— Halálóság. Pap Béla orgona- és zongorakészítő 71 éves korában Budapesten meghalt. Temetése folyó hó 25-én délután 1/4 órákor lesz a Kerepesi-temető halottasházában.

Resch Antal vezérőrnagy, a osász. és kir. hadiskola parancsnoka, ma Lundenburgban szemleutja alatt szívészélhűdésben meghalt.

— **A királyi Concha Mendernek.** *Mexikó*-ban egy öreg színészről ünnepelnek, aki nyolc-nyolc esztendő lett. A neve Concha Mender, s a híres énekesnek *királyunk is küldött ajándékot*, amelyet a tiszteletre rendezett jótékony célú hangversenyen a többi ajándékkal együtt nyújtottak át neki. Ennek az ajándéknak érdekesebb előzményei vannak. Mikor Miksa császár bevonult Mexikóba, a szép és fiatal Concha Mender már a város kedvence volt. Egy alkalommal *Sarolta* császárné meghallgatta és annyira megtetszett neki, hogy mindjárt magához hívatta és a karján levő pompás karperecet neki ajándékozta. Pár hónap múlva bekövetkezett a quetretarói gyásznep és Sarolta császárné a nagy szerencsétlenség következtében súlyos betegségre esett. Amikor a diadalmas guerilla-csapatok bevonultak Mexikóba, a harcosok hallani akarták Concha Mender csodás énekét és teljesen megtöltötték a színházat. Az előadás alatt azt követelték a művésznőtől, hogy énekelje el azt a híres dalt, amely Miksa császárra és nejeire a legszebb tartalmu volt. A művésznő azonban vonakodott, amire pokoli zaj keletkezett. Concha Mender elhalványodott, de azután határozott hangon fölkiáltott:

— Látjátok ezt az ajándékot? — és a karjára mutatott. — Ezt attól az asszonytól kaptam, aki egykor nagyon hatalmas volt, most pedig kétszeresen szerencsétlen. Ti kötelességet teljesítetek, amikor a hazát fölzsabadítottátok, de én nem énekelhetek olyan dalt, amely a holtat gyalázza és a nagybetegot sérti!

Ezért kapott most ajándékot Ferenc Józseftől.

— **Az eszredévi díszfelvonulás képe az iskolákban.** Az eszredévi ünnepségek idején Vágó Pál festőművész nagy történelmi felvonulást tervezett, mely híven tüntette volna föl a magyar nemzet eszredéves múltjának minden kimagasló eseményét. A történelmi felvonulás rendezésére akkoriban *Wekerle* Sándor elnöklésével országos bizottság alakult. A terv kivitele azonban pénzügyi okokból elmaradt. Vágó Pál a felvonulás részletes tervét gyönyörű képekben dolgozta ki. Ez a sorozat, mely a magyar nemzet történetének szemléltető képe. Strobl tanár műtermében van. *Zsilinszky* Mihály közoktatásügyi államtitkárnak most az a terve, hogy a képeket színnyomatban sokszorosíttassa és megküldi az összes állami iskoláknak.

— **Házasság.** *Ruda* Győző földmívelési miniszteri számvizsgáló e hó 22-ikén tartotta esküvőjét *Bohr* Irma kisasszonnyal az óbudai római katolikus templomban.

Herényi D. Szombathelyről eljegyezte *Freund* Lujza kisasszonyt, *Freund* Karolin nagykanizsai tanítónő leányát.

Lützenburger József székesfehérvári tanító eljegyezte *Wache* Jozefa kisasszonyt, *Wache* József nyugalmazott honvédszázados leányát Bonyhádon.

Nebenführer József eljegyezte *Caffi* Sarolta kisasszonyt Budapestben.

Nattán Aladár július 28-án esküszik örök hűséget a Dohány-utcai templomban *Politzer* Margit kisasszonnyal.

Reiner Adolf július 31-én esküszik örök hűséget *Frank* Ilona kisasszonnyal Járánházán.

Kertész Izidor Budapestről eljegyezte *Hirschenbauer* Margit kisasszonyt Szombathelyről.

Löwinger Henrik kereskedő vasárnap tartja esküvőjét *Vacon Kohn* Rózsiá urhölgygel.

Schlesinger Soma posztókereskedő Budapestről augusztus 4-én vezeti oltárhoz Temesvártól *Hönich* Carina urhölgyet, *Hönich* Mór kereskedő leányát.

— **Ellópoty hozomány.** Érdekes eset foglalkoztatja most a fővárosi rendőrséget. *Filip* Ede fővárosi tanító feljelentést tett a rendőrségen, hogy a felesége hozományát valaki ellopta. *Filip* az esküvőről tért vissza fiatal feleségével Sárvárról. Elutazása előtt anyósától átvette a hozományt: 12 darab szaszt és egy 5000 koronáról szóló takarékpénztári könyvet. A pénz és a könyvet utazótáskájába tette. Mikor tegnap megérkeztek és a táskát felnyitották, nagy rémülettel vették észre, hogy a hozomány eltűnt. Az ügyet titokzatosan teszi az a körülmény, hogy az egész uton egyedül utaztak.

— **Anna-bál a Sósfürdőben.** A Mattoni-féle Erzsébet-sósfürdő igazgatósága fűrdővendégei tiszteletére 27-ikén, szombaton a Sósfürdő disztermében Anna-bált rendez. Kezdte 8 órakor. Villamos közlekedés éjjeli 12 óráig, társaskocsi közlekedés egész éjjelen át van.

— **Betörés az adóhivatalba.** Tegnap éjjel betörték a palánka adóhivatalba. A betörőknek nem sikerült a pénztárszoba vasajtáját felfeszíteni, mire a falat akarták kiéni, hogy bejuthassanak a pénztárszobába. Egy arra menő rendőr megállította a zajt, lármát csapott, mire a betörők megugrottak. Pénzt nem vittek el magukkal.

— **Baleset a királyi palotában.** Ma délelőtt súlyos baleset történt a királyi palota építkezésénél. A hatalmas kupola bádogozásánál két munkás lezuhant és mindkettő súlyosan megszebesült. A baleset délelőtt félkilencor történt. *Kutner* György és *Reisenberger* Samu bádogoslegények foglalatokdottak a kupolán. A kupola közepén egy dróton függő létra lógott, amelyen a munkások szoktak a tetőre feljárni. Fél kilenc órakor a két fiatal ember egyszerre kapaszkodott fel a létrára. A következő pillanatra a létra lezuhadt és a két munkás a nyolc méternyi magasságból a kupolacsarnokba zuhant. A mentőket hívták, akik a két szerencsétlenül járt munkást az első seregélyben részesítették. *Kutner* súlyosan sebesült és az új Szent János-kórházba vitték. *Reisenbergert*, aki könnyebben sebesült, a *Peterdy*-utca 33. számú házában levő lakásába vitték. A rendőrség megindította a vizsgálatot és *Grossmann* Ignác pallért, aki a szerencsétlenség idején a munkára felügyelt, kihallgatta. A vizsgálat még nem derítette ki a szerencsétlenség okát, de valószínű, hogy a létra, amely vassodronyon függött, a két ember sulya alatt kikapcsolódott és úgy zuhant le.

— **Rablógyilkosság Pomázon.** A napokban Pomázon meggyilkolták *Schliessel* Antal kormosmárost, akinek holttestét tegnap egy kútból fogták ki. *Csapó* Lénárt szentendrei szolgabíró vezette ez ügyben a vizsgálatot s kiderítette, hogy a kormosmárost, — akit ki is raboltak — a saját felesége ölte meg egy *Engler* Ignác nevű pomázi legénygyel. Már régóta bűnös viszony volt az asszony és a legény között s mivel félték, hogy a férj erre rájön, eltették láb alól. Az asszony baltával zuzta szét férje fejét. A gyilkosokat a csendőrök letartóztatták.

— **A Kormos-Szelle ügy.** *Plósz* Sándor igazságügyminiszter, aki a napokban Péceire utazik nyári tartózkodásra, mielőtt elhagyná a fővárost, intézkedett a Kormos-Szelle ügyben. Meghallgatván az illetékes tényező jelentéseit és előadásait, hosszasan tárgyalta *Bernáth* Géza igazságügyminiszteri államtitkárral és az ügyet *Hökker* miniszteri titkárnak osztotta ki.

— **Rabszolgakereskedés.** *T. J. Tonkin* érdekes cikket ír az *Empire Review*-ben a Niger felső folyása mentén fekvő afrikai államokban üzött rabszolgakereskedésről. Leírja a lélekfűtörök s a gyermekek rablók üzemelt. Ez utóbbiak mint házalónők járkálnak a vidéket s őrizetlen pillanatban elrabolják a gyermekeket, Leírja a falusi vámpírt, aki kihasználva a néptudatlanságát, fölkeresi a falvakat, ahonnan gyermekek és leányok tüntek el s elhívteti a lakossággal, hogy a csapás gonosz szellemek műve volt. Aztán sőt, kancsukot és barmokat csal ki tőlük, hogy azt egy magasabb szellemnek fölajánlva, megszüntesse a faluról a veszedelmet. Természetesen mihelyt megszede magát, örökre eltűnik a láthatárról. Aztán ott van a kalóz, aki egy csomó föllegyverkezett rabszolgával kalandozik a környéken, fölgyújt, gyilkol, rabol mindenütt s a védtelenekeket elfogja és rabszolgájává teszi. A cikkiről sok érdekes dolgot ír az uralkodó emírek kegyetlenkedéseiről s az otáni „virágzó” rabszolgakereskedésről. Olyan hely is van, ahol 5000 négyeszőg angol mértőldnyai területet az emírek teljesen kipusztítottak. Számátalan város már teljesen elpusztult és a helyét ismét őserdő foglalja el. A rabszolgák árai következők: Egy 7 éves fiu- vagy leánygyermek 60 korona, tíz éves 90 korona, 17 éves fiu 130 korona, jó külsejű 12—14 éves 170 korona, 14—19 éves leány 220 korona, 20—21 éves fiatal asszony 120 korona, felnőtt, szakállas férfi 80 korona, középkorú nő 50 korona. Kis gyermekeket csak en masse vesznek, vagy pedig ráadásfényben alkuszhatnak ki. Mikor egy rabszolgakereskedő bemegy a faluba és megkérdezi, hogy vannak-e eladó gyermekek, a lakosság zsákokban hordja neki a kis feteleket s lábuknál fogva húzza ki a visító porontyokat. Tonkin egyszer kíváncsiságból megkérdezte az egyik rabszolgakereskedőtől, hogy ő érte mit adnának? A kereskedő végignéve a tudóst, azt felelte, hogy mint közönséges rabszolga nem érne többet 120 koronánál, de tekintettel arra, hogy sokat tud, többet is megadnának érte . . .

— **Jégvihar.** Egy szabadkai távirat szerint a bácsmegyei Bajmokon ma oly óriási jégvihar volt, hogy több házat romba döntött. A vihar a terményekben is nagy kárt okozott. Egy munkást agyoncsújtott a villám. — *Pétevárról* jelenti egy táviratunk, hogy a tambóvi kormányzóság sarki kerületében tegnap a jégeső huz vésznyi területen elpusztította a vetéseket. *Három-fontos jégdarabok* estek. Három embert és sok marhát agyonütött a jég. A víz elsodort egy egész juhnyáját két pásztorral egyetemben.

— **Corriger la fortune.** Egy *Prinetti* Gaetano nevezetű olasz ügyvéd esztendők óta jár *Monte-Carloba* s mialatt a pénzét elvesztette, szorgalmasan megfigyelte azt is, hogy hogyan manipulál a nevezetes bank. Tapasztalatait most egy könyvben adta ki, a könyvet annak ajánította, akinek ez az ajánlás a legkevésbé hízogó, a monaco-i hercegeknek, annak a hercegeknek, akinek a katonáját, rendőreit, iskoláját, udvartartását, még a kabátján a gombot is a bank fizeti ki. *Prinetti* azt mondja s hajlandó arra is, hogy bizonyítson, hogy a bank megkorrigálja a szerencsét. A *croquier* mind szemenszedett gazember, aki ért ahhoz, hogy a trente et quarantine-játékban eltüntessen egy-egy fontos kártyát. Hogy a játékos ne vegye észre azt, hogy megcsalják és hogy ne ijedjen meg egy kis veszteségtől, hanem addig folytassa a játékot, amíg csak pénz van a zsebében, arról csinos hölgyek gondoskodnak. S ezek a csinos hölgyeseké szintén a bank kreatúrái. Az fizeti meg a munkájukat. A könyvből különben már három kiadás fogyott el, a bank azonban még mindig nem hajlandó kijelenteni azt, hogy az egészről egy szó se igaz.

— **Elutasított oszónyítási kérvény.** Szombathelyről táviratozták: A *Szombathelyi kir. törvényszék*, mint csődbíróság, ma tárgyalta *Schmalz* Károly és társaiak a *Szombathelyi városi takarékpénztár* ellen beadott oszónyítási kérvényét. A kir. törvényszék a csődnnyítási kérvényt, mint teljesen alaptalant, elutasította és nem adott helyt a kérvényező ügyvéd halasztási kérelmének. Egyuttal megállapították, hogy a megtámadott takarékpénztár tiszta cselekvő vagyona 239.000 korona. A megrohant takarékpénztár a támadással szemben megállta helyét. A piac nyugalma a törvényszéki döntés után teljesen helyreállott.

— **A szegedvárosi tisztviselők lakbéré.** Ma érkezett le Szegedre a belügyminiszter leirata, melyben a közigyűlésnek a városi kisebb javadalmazásu tisztviselők lakbéréit megállapító határozatát jóváhagyja. A lakbérére 40.000 korona alap van.

— **A villám áldozatai.** *Ternova* és *Pankota* között a vasut mentén a 116-os számú táviróoszlopon három munkás dolgozott. *Ternova* felől vihar közegett; egyszerre a derült égből villám csapott le a munkásokra. Mind a hármán súlyosan megsérültek. A borosjenői kórházba vitték őket.

— **Nyári mulatságok.** A budakeszi nyaraló ifjuság e hó 27-én a *Martin-féle* vendéglő helyiségében dr. *Kuthy* Dezső diszelnöklelte az *Erzsébet-szanatorium* javára működvelő színelőadással egybekötött *táncmulatságot* rendez. Színpa körül *Murai* Károly *Húszárszerelm* című vígjátéka. Az első és második felvonás között *Schwarz* Margitka és *Maller* Imre zongoraművész lépnek fel. A mulatság iránt nagy érdeklődés mutatkozik. — *A köztisztviselők házipítói egyesülete* augusztus 4-én a szentlőrinci Erzsébet-ligetben kirándulással egybekötött nyári táncmulatságot rendez.

— **Rendőri hírek.** *Lefkovic* Teréz hét éves iskolásleány a minap lebukott a Remete-utca 19. számú ház második emeletéről. Súlyos sérülésekkel vitték a Szent-István-kórházba, ahol kiszenvetett. — Az eskütéri hid hajóállomásánál ma reggel egy férfi holttestét fogták ki a Dunából. Az orvostani intézet tetemnézőjébe vitték. — *Bođanik* Julia 24 éves cseléd ma galdájának, *Darvas* Károly hivatalnoknak összevagdalta a selyem paplanját és fehérneműt. A cseléd bosszúbeli cselekedete azt, mert a gazdája felmondott neki. A rendőrség megindította az eljárást a leány ellen.

— **Cigányzene a Telefon Hírműködésben.** A Telefon Hírműködés összes állomásán keresztül ma este cigányzene lesz hallható. A zeneközvetítés 8 óráig tart, de félbeszakítja ezt a tözsedelés, amely 8 óra 15 perctől van és a fél 10—10 óráig tartó esti felolvasás, amelynek keretében az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság. A cigányzene-átvitelt, amelyet előfizetőinek szórakoztatására közvetít a Telefon Hírműködés, az Emke-kávéházból történik, ahol *Zöldi* Marci zenekara játszik.

(x) **Ha őszül a haja,** használja a Stella-vizet. Ára 2 korona. Zoltán B. gyógyszerárban, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) **Magyar Thomassalak.** 17—20% öszszphosphors., ebből ca. 80% citromsavban oldható 75% porfinom, 80 kilogrammos ingyen zsákban legolósóbban ajánl a karteilen kívül álló Satori-gyárak központi irodája, Budapest IX., Dandár-utca 25.

(x) **Egyedül biztos a Balatonvidékre.** Augusztus 15-én indul Budapestről szép utitervvel egy magyar társaság a Balatonvidékre. Siófokon egy B.-Füreden két, B.-Füldvárt, Badacsonyan egy, Keszthelyen két napot tölt s kirándulásokat tesz! Thanyba, Almádba, Szigligetbe, Hévízre. Minden ponton ünnepélyek, vi-

(x) **Kirándulás a Balatonvidékre.** Augusztus 15-én indul Budapestről szép utitervvel egy magyar társaság a Balatonvidékre. Siófokon egy B.-Füreden két, B.-Füldvárt, Badacsonyan egy, Keszthelyen két napot tölt s kirándulásokat tesz! Thanyba, Almádba, Szigligetbe, Hévízre. Minden ponton ünnepélyek, vi-

Római-fürdő Ó-BUDÁN. Természetes kenes ásványvíz uszodák. Külön női és férfi osztály. A víz állandó hőfoka 21° R. Közeledés a Szt.-Endrél h. é. vasutnál Buda, Pálffy-térről mely indul: 8:05, 10:40, 12:35, 1:40, 2:35, 3:40, 5:00, 6:15, 7:15, 8:25

galmak várják a magyar tenger turistáit. Az utazási jegyekben pedig a szállodalakás, uri ellátás, fürdő-jegyek bennfoglaltnak. Első osztályú jegy ára szállodalával egy heti ellátással együtt 47 forint, második osztályú 38 forint. Jelentkezéseket előad Propper N. János igazgató (Budapest, Múzeum-körút 15. sz.) Keleti Utazási Irodája.

(x) A William Gáspár-féle vad-délafrikai boer társulat iránt közönségünk érdeklődése észrevehetőleg növekszik. Ez kitűnik abból is, hogy az óriási nézőteret naponta megtölti a közönség és az előadásokat a legnagyobb tetszéssel és elismeréssel fogadja. Vasárnap oly nagy volt az állatkert előtt a tolongás, hogy kénytelenek voltak a kapukat a közönség elől elzárni úgy, hogy ezer meg ezer ember kénytelen volt megfordulni és elmenni. A hatvan számból álló műsorból kiemelendő az a jelenet, mikor a 14 éves bátor kis Bandy a legnagyobb elszántsággal kiszabadítja agy atyját a zuluakiferek fogságából.

A tuberkulózis ellen.

Előadta: Dr. Koch Róbert tanár.

Az emberiségben egy betegség sem út akkora sebeket, mint a tuberkulózis. Annál nagyobb volna az emberiség öröme, ha siker koronázná azt a törekvést, amely a legádázabb ellenségünköt akar bennünket megszabadítani. Persze sokan vannak, akik ennek a lehetőségét kétségbe vonják. *En más nézetem vagyok, sőt úgy hiszem, hogy itt olyan harcra van szó, amelybe biztos győzelemkilátásával vonulunk.* Az okokat, amelyekre ez az én véleményem támaszkodik, a következőkben akarom kifejteni:

Még csak néhány évtized előtt mindnyájunk előtt ismeretlen volt ennek a betegségnek a valódi természete. A tuberkulózist ugyiszólván a társadalmi nyomor következményének, sőt kifejezésének tekintették és minthogy ezt az előadott okot nem lehetett egyszerűen beszüntetni, a nép a szociális helyzet javulására bízta a dolgot és nem tett semmit. Mindez azonban most megváltozott. Tudjuk, hogy a szociális nyomor csakugyan hozzájárul a tuberkulózis terjesztéséhez, de tudjuk azt is, hogy a betegség igazi okozója egy élősd, tehát egy látható és kézzel fogható ellenség. Ezt tüdőzhetjük és megsemmisíthetjük, akár csak egyéb élősd ellenségeit az emberiségnek.

Egy szóval, az a tény, hogy a tuberkulózis elhárítható ellenség, kell, hogy nyilvánvaló legyen abban a pillanatban, a mikor a tuberkulózis bacillust felleldezték és átvitelének módját megismerték. Hozzáteszem, hogy én a magam részéről ennek a felleldezésnek a jelentőségével már az első pillanatban tisztában voltam, valamint mindazok, a kik a bacillus és a betegség okozati összefüggéséről meg voltak győződve. De ebben a harcban nem elég néhány orvosnak az ereje, mikor olyan betegség ellen kell küzdenünk, amely mélyen gyökeredez erkölcsünkben és szokásainkban. Az ilyen harchoz szükséges, hogy az összes orvosok szoros glábiában együtt harcoljanak, szövetkezve az állammal, az egész társadalommal. Mintha elérkezett volna a pillanat, amikor ez az együttműködés lehetséges. Fölteszem, hogy már nincs olyan orvos, aki a tuberkulózis élősd természetét tagadná, továbbá, hogy a laikus közönség is ösmeri ennek a betegségnek a jellemét.

Kedvező körülményül szolgál az a nagy siker, amelyet legutóbb többféle élősd betegséggel szemben arattunk, mintál szolgálván, miként kell járványok ellen állépní. Ezekből a tapasztalatokból merítettük azt a fölöttébb fontos tanulságot, hogy a legnagyobb hiba, ha a különféle járványokkal egyórmán bánunk el, amint ez régebben történt. Akár koléráról, pestisről vagy poklosságról volt szó, mindig egy és ugyanaz maradt a védelmi eszköz: elkülönözés, vesztégzár és hiábavaló dezinfekció. De most tudjuk, hogy minden betegséget a különös sajátága szerint kell kezelni. Ezt a fölöttébb fontos körülményt a következő példakkal fogom illusztrálni.

Itt van például az a járvány, amely mostanság különösen aktuális: a gümő-pestis. Itt mérvadó volt az a meggyőződés, hogy a pestis-beteg első sorban a fertőzés létske és hogy ezt a betegséget csakis a beteg és hozzátartozói terjeszthetik. És noha a legszigorubb elkülönözés, vesztégzár és dezinfekciókat rendelték el, a pestis mégis mindenható elterjedt és sok helyütt rettenetes dimenziókat öltött.

Hogy mint történhetett az, kitapasztaltuk. Fölfedeztük ugyanis, hogy csupán az a pestises beteg, aki pestis-pneumoniában szenved fertőzött és hogy ennek a ragálynak tulajdonképpeni terjesztői a patkányok. Minthogy az emberi pestis ilyen mértékben függ a patkány-pestistől világos, hogy a védőtánsnak alig lehetett általános sikere. De itt az ideje, hogy ezt a tapasztalatunkat a nemzetközi és egyéb közlekedésben értékesítsük.

A kolérával másként vagyunk; bizonyos, hogy a kolera emberről-emberre átvihető, de ennek a rettenetes nyavalyának igazi terjesztője az ivóvíz, amely a kolera ellen való küzdelemben első sorban jó tekin-

tetbe. Németországban ahová mindig inficiált szomszédországokból jött a kolera, ezzel a szisztémával nagy sikereket arattunk a közlekedés megháborítása nélkül.

Az ebdüh kezelése ránk nézve instruktív. Ez ellen a járvány ellen fényesen bevált az oltás, amely azonban nem akadályozhatja meg az infekció bekövetkezését. Az egyetlen biztos módja, hogy az ebdüh ellen védekezzünk, a szájkosár-kényszer, amely Németországban nagy szolgálatoakat tett.

A leprát, amely aetiologiai tekintetben rokon a tuberkulózissal, egy élősd okozza, amely nagyon hasonlít a tuberkulózis bacillusához. Eppen úgy, mint a tuberkulózis, jóval a fertőzés után tör ki, csakhogy lefolyása hosszadalmasabb. Ez a betegség csupán emberről emberre száll át, de csak akkor, ha szorosan egymás mellett laknak, pl. szűk, keskeny lakásban. Az egyetlen módja, hogy ezt az érintkezést megakadályozzuk, a betegek legszigorubb elkülönítése. Ezzel a módszerrel Közép-Európából immáron teljesen kiszorították a leprát.

Ezek a példák mutatják, hogy a ragályos nyavalyáknál a baj gyökeréig kell hatolnunk és nem szabad erőnket alárendelt vagy felületes jelenségekre pazarolni. Az a kérdés: mi történt eddig és minek kell ezután történnie, hogy a tuberkulózist gyökeresen kiirtsuk?

Hogy erre a kérdésre felelhessek, első sorban meg kell állapítani, miként történik meg a fertőzés a tuberkulózissal.

Ami pedig a tüdővész elterjedését illeti, legfőképpen a váladék okozza a járványt. Ennek ellenében az öröklött tüdővész csak elenyészlen csekély hányadát képezi a tuberkulotikus betegeknek. Az a föltevés, mintha a tuberkulotikus állatok termékeinek, mint a husnak vagy a tejnek élvezete megfertőztetné az illető személyeket, arra indított, hogy a berlini állatgyógyászati főiskola tanárával, dr. Schützcel két éven át kísérleteket folytassak. Teljes lehetlenség, hogy az emberi tüdővész bacillussait állatokba oltva, azokon is jelentkezzenek a tuberkulotikus betegség tünetei. A betegség átvitele emberről állatra tehát merő abszurdum. Ezzel a kísérlettel tehát bebizonyult az, hogy ugy az állati, mint az emberi tüdővész bacillussai egymástól különbözök és elütő természetűek. Az is valószínűtlen, hogy az állatok tuberkulózis-bacillusaival az emberbe lehetne oltani a tüdővést.

Ami az emberről-emberre átszármozó betegség ellen való védekezés módjait illeti, bizonyos, hogy a gyógyómód tükéletesítése és gondos alkalmazása a betegség pusztítását mindinkább csökkentheti. Itt elsősorban iontosak a nép lakásviszonyai. Ezeknek folytonos tervszerű javítása elsörendű feladat. A tuberkulózis távoltartása céljából mindenekfölött az emberek összezuolását kell megakadályozni. Minden súlyos beteg, nehogy másokat is megfertőzzön, vagy maga újabb bajok forrása legyen, kellő időben kell kórházban elhelyezni.

A kórházakat nem szabad súlyos föltételekkel elzárni a betegek elől, s különösen a tüdővészesek osztályába kell a betegeket nagyobb anyagi áldozatok nélkül is beocsátani. A humánus társadalomnak legfontosabb feladata, hogy jótékony intézményeivel az emberiség legnagyobb ellenségét megállítsa pusztító útjában. Angliában, ahol a legtöbb tüdővészeseknek szánt kórház van, a legkevesebb áldozatot is szedi a tuberkulózis.

Különös fontossága van a bejelentési kötelezettségnek is, amelyet törvényesen kell szabályozni. Ez főleg súlyos esetekben elkerülhetetlen. Számos országban már belátták ezt, s ez intézkedés jótékony hatású mutatkozik is már Szászországban és Norvégiában, de legkivált New-Yorkban. Ezeknek az övő rendszabályoknak azonban a leggondosabb higiénéjával kell kapcsolatban lenniük, mely főképp a lakások és a beteg által használt tárgyak fertőtlenítésében nyilvánul.

De a tuberkulózis ellen való védekezés egyik legfontosabb tényezője a nép jólételepítése. Előadásokat kell tartani, amelyek megismertessék e betegség keletkezését és fejlődését s a védekezés módjait. A tüdő-gyógyítóhelyeket illetőleg bizonyos, hogy a tüdővész kezdő stádiumaiban gyógyítható. Ebből következik a gyógyítóhelyek fontossága is, de másrésről viszont óvakodni kell ezek jelentőségének túbecsülésétől. Mindez megvilágosodik a következő adatokból:

Németországban azoknak a száma, akik évenként a gyógyítóhelyeken visszanyerik egészségüket, körülbelül négyezerre tehető; ezzel szemben a kórházakban mintegy 226.000 tüdővészes beteg van ápolás alatt. A betegség megállítását különösen elősegíti a már előbb említett általános egészségügyi intézkedések: a prophylaxis és a hioktatás. Különösen ajánlom a New-Yorkban használatos eljárás követését, amely a legfényesebb eredményekre vezetett, amennyiben a tüdővész következtében való halálozások ott az 1896. év óta mind csekélyebbek lesznek és mintegy 35%-kal kevesebbek most, mint 15 évvel ezelött.

Vajjon mi lesz a jövőben?

A tuberkulózis ellen küzdvén, tartsuk egyre szemünk előtt azokat a tapasztalatoakat, a melyeket egyéb ragályos betegségeknel szerettünk. Ha elkerüljük a helytelen módozatokat és a bajt gyökerénél támadjuk meg, erős a meggyőződés, hogy a tuberkulózis ellen vívott harcunk diadallal fog végződni.

London, július 24.

A tüdővészellenes kongresszus tegnapi nyilvános ülésén Koch tanár előadása után hosszabb vita indult meg. Lister tanár át mondta, hogy Koch előadása arról, hogy tuberkulotikus marhákról a betegség nem vihető át emberekre, meglehetősen meggyőző volt, de ez a pont oly fontos, hogy szükségesnek tartja a további tanulmányozását. Azt hiszi, hogy ha a tuberkulózis az emberről nem vihető át a marhára, abból még nem következik, hogy a marha tuberkulózis se vihető át az emberre. Más szónokok szintén a vizsgálódás folytatása mellett nyilatkoztak, egyikük állami vizsgálatot is kívánt.

UJ AESOPUS.

A könnyű mókának és a keserű tréfiának szentelt eme helyen a nagy Aesopus néhány kis meséjének átdolgozása fog időről-időre megjelenni. A görög meseírő kora óta kissé megváltoztak a viszonyok s ezekhez alkalmazom a meséket. Az én állataim, igérem, sokkal romlottabbak, megalkuvóbbak és szemtelenebbek, szóval emberibb formájuk lesznek, mint a nagy Aesopusé, akinek emlékét ezennel tisztelettel köszöntöm.

A farkas és a bárány.

A farkas: Mégis csak szemtelenség, egy órája akarok már inni és nem tudok, mert maga is bedugja a vízbe orrát!

A bárány: Sajnálom. Tudhatná, hogy a víz lefelé folyik s én átlak lentebb. Kérje vissza a tandíját. (Tovább iszik.)

A farkas: Hallja, beszéljen velem tisztességesebb hangon, mert...

A bárány: Mert?

A farkas: Egyébként mit is beszélék! Mindenekelőtt kihez van szerencsém?

A bárány: Dr. Bárány vagyok. És maga ki?

A farkas: Volf.

A bárány: Hogyan? Volf? És még maga beszél? Örüljön, hogy...

A farkas: Annak örülök, aminek akarok. És új-ból felszólitom, menjen el a vízről.

A bárány: Víz ide, víz oda, magának semmi joga itt hencogni. Mi maga? Rendőr? Mezőőr? Csász? Vízvezeteki ellenőr? Hogy mer maga itt rendelkezni?

A farkas: En...

A bárány: Fogja be a száját! Majd megkurancolom én magát. Az én apám képviselő, majd kitekeri az a maga nyakát.

A farkas: En csak nem szeretek más után inni. Ilyen vagyok, nem veszi be a természetem.

A bárány: Akkor menjen máshova. De grombáskodni semmi joga. Fel fogom jelteni rágalmaszást.

A farkas: Hogyan? Ön? Hisz ön rágalmazott meg a multkor az újságban azzal, hogy panamista vagyok és állami szubvenciót kapok!

A bárány: En? Na hát ehhez pofa kell.

A farkas: Akkor a kedves papája.

A bárány: Azt is megtiltom, hogy az apámról így beszéljen. Majd megtanitom én magát krakélékedni. Először is én vagyok az odu-urának az ügyvédje és kegyetlenül bepörlöm az odubér-hátralékért. Aztán tagja vagyok az adókievő bizottságnak és olyan adót szók az nyakába, hogy arról koldul. Hogy pedig bejut a városhoz tisztviselőnek, ezt ne is remélje. Majd én... (fenyegető mosdulatot tesz.)

A farkas: Kérem...

A bárány: Jó, jó. Nem vagyok rá kíváncsi.

A farkas: Bocsanát, de...

A bárány: Semmi bocsanát. Majd megtudja, kivel van dolga.

A farkas: Bocsanát, de nem ismertem rá nagyságodra... ha tudtam volna... ha sejtettem volna...

A bárány: Szót se.

A farkas: Édes uram... nekem gyermekeim vannak...

A bárány: Gondolta volna meg előbb. Máskor nézze meg, kivel kezd ki. (Dölyfösen elstétli.)

SZÍNHÁZ. ZENE.

Fővárosi Nyári Színház. A budai szinkörben ma este is telt ház mulatott *Faragó Jenő* és *Márkus Géza* Budapest szépe című nagysikerű operettjének második előadásán. A fonográf-kuplét, amelyet *Pázmán* énekel, megismertették, nagy hatása van az operett egyéb zeneszámainak és mókáinak is. A pompás udonságot a héten minden este adják.

Megvont szubvenció. Pozsonyból jelenti egy félhivatalos távirat, hogy a városhoz ma érkezett le a belügyminiszter egy rendelete, mely szerint *Relle Ivántól* a tavaly kapott 4000 koronás rendkívüli segélyt a folyó évre megtagadja, mert *Relle* a nyári színházban német előadást tart és mert a miniszter a kételyű rendszert több semminemű támogatásban részesíteni nem akarja. — Hazafias elismeréssel üdvözljük a belügyminisztert az elhatározásáért és velünk együtt bizonyára az egész magyar közvélemény érzi, hogy a germanizáló sziniszter megkapta a kellő megtorlást azon a ponton, amely őt a legérzékenyebben érinti. *Relle Ivánt* a belügyminiszter az elhatározása meggyőzheti arról, hogy az ő „missziója” minden körben visszatétellel találkozik és ha a magyar sziniszterek igaz hivatásának meg akar felelni, erre az eddigi követett irányra a leghelytelenebb volt. Mindenki tudja, hogy a magyar színészetnek Pozsonyban nehézségekkel kell küzdenie, de egy magyar sziniszter annál nehezebb lehet a feladat, hogy e nehézségek leküzdésével a magyar kultúra a magyar művészet terjesztésén közreműködje. Ezt a kötelességet *Relle Iván* nem teljesítette, sőt éppen maga követett el mindent, hogy a pozsonyiakat elidegenítse a magyar művészettől. A belügyminiszter elhatározására tehát nagyon is rászolgált.

A Bor a Kisfaludy Színházban. Érdekes előadás lesz 27-ikén, szombaton az ó-budai Kisfaludy Színházban, ahol a Szini Akadémia, a Rákosi Szidi és Hegyi Aranka-féle színházok növendékei *Gárdonyi Géza* nagysikerű darabját, a *Bort* fogják előadni. Az előadás az iskolák legtehetségesebb növendékei vesznek részt. A női főszerepeket *Révay Gizella*, *Máthé Irén*, *Torday Etelka* és *Egry Karola*, a férfi szerepeket *Sik Rezső*, *Ujabb Vitéz Róbert*, *Pólosky Géza*, *Erdélyi Emil*, *Katona Ernő* s *Rátky Marci* játsszák.

Városi Színház. Az általános nagy érdeklődésre való tekintettel, amely az idei szezon kagcagató kasszadarabja, az *Őcska brigád* iránt mutatkozik, az igazgatóság — a közönség ohajának eleget téve — a jövő héten felváltva adja elő *Feld Mátyás* boházát a *Sivákok* című bájos zenéjű operettel. Az *Őcska brigád* előadást jogát már a vidéki sziniszterek is megszerezték s a darab a jövő héten harmadik vidéki városban fog színpadra kerülni.

Művészet Szlofokon. *Benőner Nándor*, az ismert kiváló zongoraművész e hó 25-én hangversenyt rendez a balatonparti kies fürdőhelyen. A hangversenyen a művész iránti szíveségből résztvevő *Riss Ilonka* urhölgy, a zeneakadémiának végzett növendéke is, aki annak idején feltűnt szép tehetségével. A művészt iránt nagy az érdeklődés a fürdőző közönség körében.

Színházak a kánikulában. Ilyen címen *Ernest Blum* régi emlékeket idéz fel és mulattatóan őszinte vallomást tesz. Azelőtt — írja — sohasem zárták be a színház kapuit és a legérdekesebb színházi esteket se tudta befolyásolni a kánikula. Ha nagyon meleg volt, hát nagyon jó darabot adtunk. És a közönség nem törődött a forrósággal, meg se moccant az előadás alatt, néha pedig délután félőtől félútnál egy óráig tartott. Mély husz felvonást is játszottak. A szerzők, akiknek darabjaik az ilyen rémes temperaturánál kerültek színpadra, minden áron rajtvoltak, hogy a közönséget télevezessék. En is. Egyszerűen bundában tüntetünk a foyerben és mikor egy-egy ismerősünk nagy kérdőjeles szemeket meresztett ránk, nyugodtan feleltünk:

— Hát, kérem, nagyon lehűlt a levegő, örült hideg van odakünn!

Ezenközben 30 fok meleg volt...

Mikor aztán már ez a félrevezetés nem használt, kifundáltunk mást. Egy darabon premijérjén hangosan kiabáltam:

— Ez a színház valóságos Szibéria! Egy üveg pezsgőt dugtam az előadás előtt a zsebembe, most meg akarom inni, hát tessék nézni, megfagyott.

Egyszer aztán már a mókák semmit se használtak. A direktor behívt az irodájába. Hideg fürdőt vett és biztosított róla, ha a meleg így tart tovább, hát becsukja a színházat. Szerencsére a barometert másnap változóra, majd esőre igazítottam és így sikerült a darabomban még a kánikulában is harminc előadást biztosítani. Pedig nagyon meleg volt az idő és nagyon rossz a darabom...

Hangverseny. A Kis-Kárpát vadregényes fényderdejében, *Modor* város villa-telepén — mint lapunknak írják — fényes hangverseny volt tegnap, melyet a nyaraló vendégek élén *Kempshi Mihály* úr született *Reiszig Irén* úrnő rendezett. *Halász Margit*

érzéssel adta elő *Chopin* és *Liszt* egy-egy művét; *Kempshi Alice* francia és magyar dalokat énekelte hatással, *Császár Irén*, *Császár Ernő* és *Halász Margit* *Bragha* „*Serenade*”-jával arattak tetszést. Majd *Prém József* *Kisértes* című novelláit olvasta föl tapsok kíséretében. Végül *Császár Ernő* hegedűn eljátszta *Thomé* egy művét és *Mahlenau* Mária úrnő két dalt énekelte. A hangverseny tiszta jövedelme az új tennis-pálya javára jut. Fényes bál is volt, mely hajnalig tartott.

Sada Yacco beteg. Sada Yacco, a nagy japán művész — mint Londonból írják — súlyos beteg s pár nap múlva meg fogják operálni. A betegség egyidőre megakasztja a jeles művész színpadi karrierjét. Sada Yacco a Shaftesbury-színházban lépett fel utoljára, Shakespeare japán nyelvre fordított *Velencei kalmárjában*, *Shylock* szerepét *Kavakani* játszotta.

MŰVÉSZET.

Bubics püspök mellszobra. *Istók János* jeles fiatal szobrászunk a napokban Kassán időzött, hol *Bubics* Zsigmond tudós főpásztor mellszobrát mintázta meg. A szobor fehér karrarai márványból készült és a püspök környezete igen sikerülten találta, olyanira, hogy a papnevelő, valamint több főpap gipszmásolatot is rendeltek belőle. *Istók* Kassán tartózkodása alatt még dr. gróf Csáky Adorjánt és gróf Zichy Ernő családját is megintázta. A fiatal művész most *Stróbl* tanár ajánlatára a szerencsétlen véget ért szabadkai plébánosnak, *Mamuzsich* szobrának elkészítésével bízták meg. A tehetséges szobrászművész még számos más művön is dolgozik.

Szent István-templom szoborművel. A belső berendezésének befejezéséhez közeledő Szent István-templom (Lipót-városi bazilika) díszítéséhez karrarai márványból való négy szobormű szükséges. Ezeknek az elkészítésére most pályázatot hirdet a tanács. A szoborművek a következők:

Szent László szobra. Félig vértezett öltözetben, hajadon fővel vagy koronával ábrázolandó, úgy hogy a szent és hősi fejedelmi vitéz jellege méltó módon legyen föltüntetve.

Szent Erzsébet magyar királyi hercegnő, thüringiai örgrófnő szobra, az ismeretes kenyér-rózsza csoda érzékeltésével.

Szent Gellért püspök szobra. A lelkes hittérítőt és keresztény vértant főpapi ornatibusban kell ábrázolni. Szükséges továbbá a főoltár baldakinja alá kerülő és minden oldalról szabadon látható *Szent István* szobor, hajadon fővel, paláttal, bal kezében az apostoli kettős keresztel.

Mind a négy szobor a végleges kivitelben a talpazattal együtt 2-50 méter magas lesz és karrarai fehér statuarió-márványból készül.

Minthogy a Szent István-templom külseje és belseje tisztán az olasz renaissance fénykorának a stílusában készült különös súlyt kell jelenteni a szobroknak a templom építő-módorával való összhangyosság kivételére. A szobormintákat plasztikában vagy gipszöntvényben s a végleges kivitel egy negyedrésznyi nagyságában kell elkészíteni.

Pályázni lehet továbbá a három első szobormű oszlopszatos fülkéi fölé helyezendő szobrászati munkákra is. Ilyenek a gyermekangyalokat ábrázoló szim-bolikus csoportok s a főoltár kupola-orrmára tervezett ifjú angyal-alak szoborműve. Ezek az alakok részben karrarai márványból, részben pedig bronzból készülnek, 1.70—1.80 m. nagyságban. Ezeknek a mintáit is 1/4 nagyságban kell bemutatni.

Mindezeknek a szoborműveknek a mintáit október 30-ig kell benyújtani a templomépítő irodában (V. ker. Lipót-tér).

Pályázó csak magyar születésű vagy magyar honosságát nyert szobrász lehet.

Pályadíjat a tanács nem tűz ki. Egyedül a végleges megbízást lesz a jutalom, a mire a következő díjazás van előírnyozva: A három fülkeszobor mind-egyikéért, márványban kifaragva 10.000—10.000 korona, összesen tehát 30.000 korona. A három angyal-csoport, márványban kifaragva egyenként 6300 korona, összesen 18.900 korona. A főoltár Szent István-szobra 12.000 korona. A főoltár kupolájára kerülő angyal mintája 1600 korona. A beérkező pályamunkákat ötféle utólag választásból bizottság fogja eldönteni. A fülkételek további részletei a templom-építő irodában tudhatók meg.

Magyar művészek kitüntetés. Münchenből táviratozzák: A nemzetközi műkiállítás szűrije tegnap osztotta ki a díjakat. A magyar művészek közül a következők kaptak díjat: Első osztályú érmet kapott *Szinnyey-Merse*, második osztályú érmet kaptak: *Spányik, Réti, Mihálik, Tölgyessy* és *Révész*.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Magyar remekírók kivonatos gyűjteménye. Föltehető érdekes és közhatalmu munka fog legközelebb a magyar könyvpiacra megjelenni. *Hahn Jusztin* a *Magyar remekírók kivonatos gyűjteménye* című könyvében mintegy tízezer örökbecsű magyar mű vázlatos kivonatát fogja közreadni. Ezekből a kivonatokból

azonban nemcsak a mű száraz tartalmát fogja megismerni az olvasó, hanem könnyebben megérti intencióit, megérzi szépségeit, szóval biztos áttekintést kap a magyar klasszikus irodalom összességéről. A könyv nemcsak a középiskolák növendékei számára lesz nélkülözhetetlen, hanem felnőtteknek is élvezetteljes és oktató olvasmányul szolgál. *Hahn Jusztin* neve most válik ismertté a magyar közönség előtt. Rendkívüli műveltségének, fejlett irodalmi ízlésének már többször tanúságát szolgáltatata és bizony hiszszük, hogy új műve disse lesz irodalmunknak és nélkülözhetetlen azoknak, akik széplitteratúránk kiváló alkotásaiban elmélyedni szeretnek.

A kereskedelmi jog kézikönyve. A magyar kereskedelmi jog legkimerítőbb és legklasszikusabb kézikönyvét dr. Nagy Ferenc volt egyetemi tanár, a magyar kereskedelemügyi miniszternek ez idő szerinti államtitkára, írta meg. Ez a két kötetből álló mű valóságos remeke a magyar jogi irodalomnak, ebből a munkából tanulja immár több mint egy évtizede az ijtuság a magyar kereskedelmi jogot és ebből a munkából merít tájékozást a jogi irodalom, a bírói és a mindennapi kereskedelmi gyakorlat is. Alig van magyar mű, mely Nagy Ferenc kézikönyvéhez hasonló elterjedtségnek örvendene. Ezért elismeréssel kell adóznunk a tudós szerzőnek, hogy az amugy is elfogyott 4. kiadást — államférfi nagy elfoglaltsága mellett is — egy újabb pótlóta, amelyben figyelembe vette ugy az időközben hozott újabb bel- és külföldi törvényeket, valamint az elvi jelentőségű határozatokat is. A kitűnő munkának 5. kiadásából egyelőre csak az első kötet jelent meg, ez bővebb, mint az előző kiadás, amiben nagy része van annak, hogy a szerző a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1893. XX.II.f. t.c.-et — amelynek javaslata éppen az 6 jeles munkája volt — három ujejezetben ismerteti. A jeles mű második köteté rövid idő múlva követni fogja az első. A két kötet, amelyet az Athenaeum r.-t. ad ki, 18 koronáért minden könyvtárban kapható.

A statisztikai adatgyűjtések magyarzata. Dr. *Kampis János*nak hasznos vállalatában, a *Közigazgatási Könyvtárban*, a III. évfolyam 4. és 5. köteté gyanánt alapos munkát jelent meg most a statisztikai adatgyűjtésekről. A munka címe: *A m. kir. központi statisztikai hivatal adatgyűjtésének magyarzata*. Írta dr. *Buday László* miniszteri segédtitkár. A szerző, aki maga is a központi statisztikai hivatalban működik, kommentálja a statisztikai törvényt s érdekesen ismerteti a hivatalos statisztikai adatgyűjtéseket. A kötet ára 2 korona 40 fillér, kapható az Országos Központi Közégyi Nyomda Részvénytársaságnál (Budapest, VI., Váci-körút 61. sz.)

Telekkönyvi döntvények és végrehajtások. A telekkönyvi és végrehajtási törvényekhez és rendeletekhez használható segédkönyvet rendezett sajtó alá dr. *Herczeg Mihály* egyetemi tanár, akinek „A telekkönyvi rendtartás kézikönyve” című művének legújabb 5. kiadása csak nemrég jelent meg a könyvpiacra. Az értékes segédkönyv 380 lapból áll és ára 6 korona. Kiadta az Athenaeum r. t.

Győttört szívek. (Írta *André Theuriet*. Fordította A két kötet. Az Athenaeum Olvasótára IX. évf. 19—20. A két piros vászonkötésben 2 K.) Megható, csendes tragédia rajza Theuriet regénye. Az alakok érdekesek, sem jó, sem rossz tulajdonságaikban nem túloztak. A fordítás hű és magyaros.

SPORT.

Köttingbrunni lövészeyek. A kétévészeknek nagy handicapja a nap főszáma. Tekintve, hogy 22 ló maradt állás, — s miután a teherosztás a pozitív formák alapján sikerült, — a tipelés elég nehéz. Csakhogy az ilyen nagy handicapokban sok az olyan ló, amelyek első startjaiknál még imfitek voltak, és így kedvező terehel kerültek a handikapba. Ha a pozitív formákat vesszük, mindenekelőtt *Faiz* érdemel figyelmet, ha a negatív formákat vesszük alapul, talán *Durnyi*, *Erinna* és *Nesze* fog a legnagyobb javulásról tanúságot tenni. A megnyitót gátversenyben *Peregrinus* képviseli a legjobb klasszist, nem bizonyos azonban az indulása. *Akárhogyot* sem várjuk a startnál s így távolléttükben *Liszt* Ferencben lehet bizalom. A handikapban *Hippokratés*, mellette *Nina* érdemel figyelmet. A kétévészek eladóversenyén *Soubisenak* és *Wasserernek* sán esélye. Az eladóverseny *Griffin* és *Cinquivallo* között dől el. Az akadályversenyben *Schneefink* a tipíknak *Különc* előtt. A Triesting-díjban *Ritka II.* is indulhat. Fagoknak rossz futása ovatoságra int és így *Gazdádval* és *Kormossal* szemben nehéz helyzete lesz.

Tipjeink a következők:

- I. Akárhogy—Liszt Ferenc.
- II. Hippokratés—Nina.
- III. Durnyi—Erinna—Faiz.
- IV. Soubise—Wasserer.
- V. Cinquivallo—Griffin.
- VI. Schneefink—Különc.
- VII. Gazdádval—Kormos.

Különcvontat Tátra-Lomnicra. Mint a *Magyar Turf* értesül, a magyar lovaregylet igen érdekes tervvel tesz újabb tanúságot arról, hogy milyen figyelemmel viselkedjen a sportközönség iránt. Arról van szó, hogy Tátra-Lomnicra a Kárpáti-díj napján különvontat rendez, mely ingyen szállítja oda és vissza,

azokat, akik részvételre jelentkeznek. A különvonal szerint augusztus 10-ikén este indul; reggel Lomnicon lesz s így a közönségnek lesz érkezése a gyönyörű Tátra-vidéket is megszemlélni. 11-ikén este indul vissza a különvonal s 12-ikén korán reggel már Budapestre hozza a sportsmaneket.

••• Céllovészet. A budapesti lövész egyesület által vasárnap rendezett díjlövészetben a következő céllövők nyertek díjakat.

I. A 225—300 m. távolságu mezei céltáblán 20 lövés közül legtöbbet talált: Wirth Károly, Gravatsoch Tivadar, Zintel János, Rátouyi Zoltán, Belházy Jenő, Focht Márton, Mikolík Gyula.

II. A 225—300 m. távolságu mezei céltáblán közép-lövészekre; Focht Márton, Wirth Károly, Rátouyi Zoltán, Zintel János, Gravatsoch Tivadar, Arnold Róbert.

III. A pisztoly-céltáblán legtöbbet talált: Jellenek Antal, Wirth Károly, Gravatsoch Tivadar, Fellner Károly, Herzog Péter, Belházy Jenő, Kotschy Erich.

IV. A pisztoly-céltáblán középlövészekre: Wirth Károly, Jellenek Antal, Herzog Péter, Kotschy Erich, Belházy Jenő, Lederer János, Járitz András.

V. A vadász-céltáblán legtöbbet talált: Rátouyi Zoltán, Kotschy Erich, Jellenek Antal, Belházy Jenő, Focht Márton, Wirth Károly, Mikolík Gyula.

••• Turfírek. Frangepán biztos indul a kottlingbrunni nagy díjban. — Kormost fogadták a Szent-István-díjra. — Lumpácius fogja képviselni a Königs-warter-istállót a helenenthal díjban. — Herbert Reeves nagyobb lottal lesz képviselve a tátralomnici handikapban.

••• Berlińi nagy díj. Tegnap dőlt el Hoppegartenben a berlini nagy díj, amelynek nagy favoritája a derby győztes Tukey volt. Gossler órnagy kitűnő Gouverneur menje meg is felelt a bizalomnak és könnyen győzött Autos és Patrier ellen. A győztest Bowman vagolta. Indultak még Slanderer, Retourchaise, Feldjäger és Rappos. Totalizátor: 10: 18. Helyfoglalások: I. 20: 25, II. 20: 37 és III. 20: 31.

••• A Kottlingbrunnban ma elődöntésre kerülő Két-évesek nagy handikapjának eredményét minden más organumot megelőzve a Telefon Hirmondó utján tudhatja meg a nagyközönség, mert a Hirmondó kiküldött tudósítójának telefon jelentései alapján közvetlenül a versenylekutas után részletes jelentést olvastat fel. Így a harmadik futamig levő eredményt negyed 6 és az összeredményt 7 óra tájban olvastatja fel. A versenyeredmények olvasására kétszeres riadójellet hívja fel előfizetőinek figyelmét a beszélő újság.

EGYESÜLETEK.

(A fővárosi férfialeghelyesület.) *Cristofoli* Vinóé urnó, mint zászlóánya védnöksége és *Ursits* Vilmos emlékelete alatt 28-ikén vasárnap délelőtt 11 órakor a VII. kerületi Hermina-kápolnában zászlószentelési ünnepet tart. A misét és zászlószentelést dr. *Komlossy* Ferenc örmény püspök országgyűlési képviselő tartja. A mise után 1 órakor díszbeidő lesz a Hermina-kerthben. Délután 5 órakor díszhangverseny *Belouts* Imre zeneigazgató vezénylete alatt, melyben az *Acéllhang*, *Budai dalárda*, *Budapesti polgári dalkör*, *Danubius*, *Törökvis* és a *Ganzgyári dalkör* vesznek részt. A hangversenyt táncmulatság követi.

(Unitárius egyesület.) A Budapestben megalakult *Dávid Ferenc-unitárius egyesület* alapszabályait a belügyminiszter azzal hagyta jóvá, hogy azokat az unitárius püspök: *Ferenc József* írja alá. Ez megtörtént s így most már az egyesület megkezdheti a működését, amely főleg az egyháztagok segélyezésére terjed ki.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Pőr József Ágost főherceg ellen.** *Metsels* Samu budapesti kereskedő *egymillióhetvenkilencezerhat-százhatvanhat* korona összeg erejéig kártérítő pört indított József Ágost főherceg ellen a budapesti kereskedelmi törvényszék előtt. A kereset szerint *Metsels* harminchatezer vaggon kőszentet vett a főherceg kistapolásányi kőszénbánya-vállalatától s egyáltalán olyan szerződés jött létre közte és a vállalat között, hogy a kistapolásányi kőszénbányából kifejthető összes kőszentet csak *Metsels*nek adják el. A 36 ezer vaggonra való kőszentet át is adták neki, de a további szállítást a vállalat igazgatósága levélben megtagadta azon a címen, hogy *Metsels* még az átvett kőszén árát sem fizette meg s így szerződésességét követvén el, vele tovább nem kíván a bányavállalat üzleti összeköttetésben állni. Azt, hogy az átvett kőszén árát nem fizette meg *Metsels*, elismeri a keresetében, de azt állítja, hogy ő nem is tartozik fizetni, mert a küldvényben a budapesti bankegyesület van a fizetés helyül megjelölve, a hová a felperes vevői a vételárát befizetik. Arról azonban, hogy a bankban csakugyan volt-e pénz a főherceg számára, a kereset nem tesz említést. Ma volt ebben a milliós pörben a pörfelvétel, de annak érdemébe nem is bocsátkoztak, mert a főherceg ügyvédje utján kifogást tett a bíróság hatásköre és illetékessége ellen azért, mert felperes nem a bányavállalatot pörölte, hanem magát a főherceget. Minthogy pedig ő az uralkodóhánknak tagja, ennek a pörnek az elbírálása a bécsi os. és kir. főudvarnagyi hivatal bírói hatáskörébe tartozik s ezért a keresetet hivatalból vissza kellett volna utasítani a bíróságnak. A bíróság a napokban fog a főherceg kifogásait dolgában dönteni.

§§ **A osábitó sorsa.** A zágrábi szerelmi dráma hőseit, *Trzics* doktort — mint röviden jelentettük — két hónapi börtönrre ítélte el a bíróság. A tárgyaláson — mint *Zágrábról* írják — a vádat dr. *Alexander* helyettes ügyész képviselte, minthogy a csábítás hivatalból üldözendő vétség. A tárgyalás nyilvános volt.

A tanúhallgatások során egyenesek azt vallották, hogy a tanítónő elmondotta nekik, hogy *Trzics* házasságot ígért neki. Főlovasták a szerencsés leány ismert végrendeletét, amelyben esküvel kijelenti, hogy *Trzics*en kívül soha más emberrel viszonya nem volt és a vádlottnak több levelét, amelyeket kedveséhez intézett. Az egyik levélből, amely Párisban kelt, kitűnik, hogy a vádlott ott szorult anyagi viszonyok között élt.

A bizonyító eljárás befejezése után az alügyész mondotta el a vádbeszédét. Főleg a szerencsés *Szarkulj* Szilva végrendeletére alapította vádját, s kijelentette, hogy ez a végrendelet elégséges bizonyíték a vádlott ellen. Az is be van bizonyítva, hogy a vádlott a tanítónőtől többször kapott pénzt s ezt nem adta vissza. Ez mutatja, hogy milyen jellemetlen ember a vádlott, aki elfogad pénzt kedvesétől s azután elhagyja a nélkül, hogy a pénzt visszaadta volna. Szigorú büntetést kér a vádlottra.

Dr. *Trzics* zárt ülést kért, hogy nyíltan beszélhessen, de ezt a kérelmét elutasították. Azután a vádlott így folytatta:

— Az ügyész ur hevesen kikelt ellenem, hogy még jobban lealacsonyítson, mint ahogy a zágrábi sajtó tette. En nem csábítottam el *Szarkulj* Szilvát, nem is szerettem soha, nem csaltam ki tőle pénzt, úgy bántam vele, mint egy uriember, mert elűrtém toladókö viselkedését. Azt a pénzt, amit kaptam tőle, azt ő maga hozta és rám erőszakolta. A házat is ideadta volna, ha kérem. Seholsem volt nyugtom tőle. Háromszor utánam utazott Dalmáciába és szerelmével földűzött. A pénzt és értéktárgyakat mindenesetre visszaadtam volna neki és vissza is fogom adni. Bár szegény ember vagyok. De dolgozni fogok tovább a népért és ideáljaimért, azt akarom, hogy becsületemen ne legyen folt. Kérem a bíróságot, ne vegyék el a becsületemet, mert akkor a legboldogtalanabb ember volnék a világon. En nem csábítottam el senkit és nem vagyok bűnös. *Szarkulj* Szilva hiszterikus, beteg nő volt, aki a végrendeletet teljesen beszámíthatatlan állapotban írta meg. Mert nagyon sokszor volt ilyen állapotban s többször fenyegetett, hogy agyon fog löni. Sohasem mooskoltam be a becsületemet a *Szarkulj* Szilvával szemben tanúsított viselkedésemmel sem. Nem tudok tovább beszélni.

A vádlottnak rapszódikusán elmondott és a közönségre igen rossz hatást tett beszéde után még a védő igyekezett a vádlott bűnét szöveg színben feltüntetni. Majd ismét az alügyész szólott, *Trzics*hez fordulva:

— Ön uriembernek mondotta magát. Ha uriember lenne, visszaadta volna az elhunytól kapott pénzt. Most azonban kedvese végrendeletében azt követeli öntől, hogy legalább a temetés költségeit fedezze abból a pénzből, amit tőle kapott. De ezt ön nem tette. Egy uriember így nem cselekszik. Párisból írott levelében panaszodik a kedvesének, hogy milyen szerényen kell élnie, hogy rossz a lakása s alig van bevető falatja. Ezt nyilván azért írta, hogy pénzt kapjon tőle. Ezt sem teszi egy uriember.

Az ügyész azután a védő érvelésével foglalkozott s újra kérte a vádlott szigorú megbüntetését. *Trzics* még egyszer felszólt. Izgatottan, szinte síránzó hangon beszélt. Megígérte, hogy elköltözik *Zágrábról* és soha többé nem mutatja magát a városban. Vissza fogja adni kedvese örökösének mindazt, amit a leánytól kapott, csak ne ítéljék el olyan vétésért, amelyet el sem követett. Kérve-kéri fölmentését.

Ezután a tárgyalást bezárták és kihirdették az ítéletet, mely a vádlottat két hónapi börtönrre és a költségek viselésére ítélte. A vádlott főlebbezett.

§§ **Küzdelem a bizonyítványért.** Ismeretes az a régi elkeseredett harc, amelyet *Machatschek* Frigyes, a Ganzgyár elbocsátott tisztviselője folytat a gyár ellen. *Machatschek*nek a Ganzgyár igazgatósága sehogysm akart bizonyítványt adni s az iparhatóság felhívására is csak olyan bizonyítványt adott, hogy *Machatschek* 29 évig állott mint raktárnok a gyár szolgálatában. *Machatschek* erre ügyvédje által újból az iparhatóság elé vitette az ügyet és követelte, hogy erkölcsi minősítéssel ellátott bizonyítványt adjanak ügyfelének. Az iparhatóság szorította is erre az igazgatóságot, amely most egy pótbizonyítvány alakjában azt írta, hogy *Machatschek* elbocsátását oly körülmények idézték elő, melyek a gyári rend értelmében az azonnali elbocsátást vonják maguk után s így természetesen magaviselete sem volt kielégítő. Az igazgatóság ragaszkodott e két bizonyítványhoz annál is inkább, mert zokon vette *Machatschek*től, hogy ez két igazgatót rágalmazás miatt be is panaszolt s ezt a pört meg is nyerte. *Machatschek* ügyvédje a két bizonyítványt most ismét az iparhatóság elé vitte s követelte, hogy az igazgatóság egy egységes bizonyítványt állítson ki. Az iparhatóság erre határozati vizsgálatot rendelt el, melynek folyamán a X-ik kerületi előjáróság azt jelentette, hogy a vizsgálat eredménye szerint *Machatschek* a gyárból azért bocsátatott el, mert a könyveket hamisítván vezette, a nélkül azonban, hogy ebből kifolyólag a gyárnak bebizonyítható kárt okozott volna. Az iparhatóság ennek dacára elutasította *Machatschek*et kérelmével és a tanács, mint másodiku iparhatóság is helybenhagyta ezt az elutasító határozatot. Erre *Machatschek* ügyvédje a kereskedelmi miniszterhez felebbezett. A miniszter az iparhatóság és a tanács elutasító határozatait megváltoztatta s kötelezte a Ganzgyárat, hogy *Machatschek* részére megfelelő bizonyítványt állítson ki.

§§ **A braganzai herceg váltója.** A Kuria szüneti tanácsa *Pais* Andor tanácselnök vezetésében ma tárgyalta annak a két ismeretes úrosának az ügyét, akik *Ferenc József* braganzai királyi herceg nevére tavaly egy negyvenezer koronás váltót hamisítottak. A dolog előzménye az, hogy *Lefkovic*-*Lukács* *Mátyás* budapesti pénzügynök két esztendővel ezelőtt Debreczenben megismerkedett a herceggel, aki az ott állomásozó ötödik huszárezredben mint hadnagy szolgált s azt mondta neki, hogy halotta, hogy a herceg sokat veszített a zoké-klubban, ő kész kisegíteni a pilanlatnyi pénzszárazat. A herceg elfogadta az ajánlatot s *Lefkovic* közbejárásával egyszor ötezer, később négyezer koronát vett föl váltóra *Vargha* Antal ismeretes úrosától. Pár hét múlva ki akarta fizetni ezt az adósságot s akkor az a meglepetés érte, hogy a négyezer koronás váltó helyett negyvenezer koronásat prezentáltak neki. A herceg fölháborodott ezen a gazságon s *Vargha* és társa ellen megtette a följelentést a rendőrség-nél, mely a két embert letartóztatta. A budapesti törvényszék előtt megtartott főtárgyaláson megjelent maga a királyi herceg is, ami a demokratikus elvek diadala óta nálunk az első eset volt, hogy királyi ivadékok nyilvános végtárgyaláson kihallgattak. A vádlottak tagadták, hogy ők javították ki a váltót, de a bíróság beigazolva látta a bűnösségüket s *Vargha*t magánokirat-hamisítás büntettségéért mint tettest három évi fegyháza, *Lefkovic*ot pedig, mint bűnségéért két évi és hat hónapi fegyháza ítélte. A tábla csupán a minősítést változtatott, amennyiben mint tettestársakat mondotta ki bűnösnek a két szélhámos, az ítéletet egyebekben megerősítette. A Kuria dr. *Szegheő* Ignác bíró előadásában tárgyalta ma a dolgot. *Hammersberg* Jenő korona-ügyész indítványára elutasította a semmisségi panaszokat. Az ítélet jogerős.

Nyíltér.

Orthopädikus sebészeti gyógyintézet

Dr. WITTEK A., Grác, Merangasse 26.

A gerincoszlop megrögzüléseinek, lőcselések, lúdtalpak, valamint mindennemű izületgyulladás és benuálás kezelése. Saját műhely Hessing-féle corsetek és apparatusok készítésére.

Prospektusok ingyen.

Míg eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok, (neurasthenia, vitustás), a sápkór, a női arcot ékeltelenítő pattanások s a női nemű szervek folyókkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizreke voltak utalva, addig újabban

a PARÁDI ARSEN vízben

(vastartalommal)

olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsenvasas viznél (Ronegno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőbbiek orvosi tekintélyeink felkarolják s a fozgasztók egész serege dicséreti hatásait, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend.

Gróf Károlyi Mihály uradalmi felügyelője Parád.

Egy postaláda 7 palack paradí arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postaalomásaira 5 korona 80 filléért

börmentesen szállít a

Főraktár: ÉDESUTY L. BUDAPESTEN

ca. és kir. udvari asztalló.

Ásványviz-nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Graz. szab. Orthopädikus-gyógyintézet

orvosi vezetés mellett.

Ez az és legértebb intézet. Ismeretlen és legnagyobb díjakkal kitüntetve. Prospektusok ingyen küld a tulajdonos *Gierlitz Gottlieb*, Spärerbachgasse 51.

MOLNÁR FERENC

AZ ÉHES VÁROS

REGÉNY.

DISZES KIÁLLÍTÁSÚ KÖTET.

ÁRA HÁROM KORONA. KAPHATÓ A BUDAPESTI NAPLÓ KIADÓ-HIVATALBAN. UTÁNVÉTEL IS MEGRENDELHETŐ.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

A német vámtarifa.

Berlin, július 24. Az új vámtarifa javaslatot már a szövetségi tanács elé terjesztette, miután a javaslatot már előzőleg bizalmasan közölték volt a kormányokkal. A javaslatnak hivatalos uton való közzétételét, melyet a konzervatív lapok is követelnek, legközelebbre várják.

Krüger.

Hága, július 24. Krüger nagyon boros kedvű de egészsége nincsen megtámadva. Vilma királynőn kívül még Miklós orosz cár és Loubet elnök küldött neki részvétlívratot. Eloff unokájától ma részletes lívratot kapott elhunyt felesége utolsó óráitól.

A kínai bonyodalom.

London, július 24. A Standardnak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: A Woodlark angol hadihajó és a Décidée francia ágyunaszád a Pojang mellett, Hiangsi tartományban levő Nuthicsengbe ment, mert ott állítólag vizsgálódás támadt a katolikus és a protestáns kínaiak között.

Port-Said, július 24. Gróf Walderece a Gera hadihajón éjfélkor ideérkezett. A szuezi csatornában egy francia csapatállítóhajóval találkozott, amely a német hadihajót hurvázással és kúrtharsággal fogadta, amit a németek lelkesen viszonoztak. A Gera valószínűleg kikötött Máltában.

A német bankvezedelem.

Köln, július 24. Terlinden igazgató üzemleiről még azt jelenti a Köln. Ztg., hogy Terlinden nemcsak a könyveket, hanem váltókat is hamisított és másfél millió értékű ily váltót helyezett el több pénzintézetnél.

Kassel, július 24. Ottó, a törkölyszállító észrevénytársaság felügyelő tanácsának tagját ma délután át letartóztatták.

Szerencsétlenség egy építkezésnél.

Prága, július 24. Vysocanban egy háromemeletes új épületről levált a párkányzat és az állványra zuhant, mely a súlyos teher alatt engedni kezdett. Az állványon levő három kőműves közül csupán egy menekült meg egy oldalugrással a tetőzetre. A másik kettő a mélységbe zuhant. Az egyik azonnal meghalt, a másik félórával később. Egy hétéves fiút, aki éppen arra ment, a lezuhanó törmelékek a lábáról leütötték és szintén meghalt.

A vesztegár ellen.

Konstantinápoly, július 24. A keleti vasutak igazgatósága memorandummal fordult a bolgár kormányhoz, melyet arra kér, hogy a vesztegárt szüntesse meg. A memorandum utal arra, hogy a nemzetközi egészségügyi kongresszuson konstataáltak a szárazföldi vesztegár hiábavalóságát és csak tengeri kiletőkre találtak hasznosnak a vesztegár elrendelését. Az a kár, amely a vesztegár miatt a forgalom csökkenése következtében előáll, nincsen arányban azzal az előnnyel, melyet a vesztegár nyújt és mely inkább a városokban foganatosítandó egészségügyi intézkedésekkel pótolandó.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, július 24. A statisztikai kimutatás az június havában Ausztriából 3,425,065 métermázsát vittek ki Magyarországra, vagyis 67,151 métermázsával kevesebbet, mint a múlt év június havában. Ausztria kivitele Magyarországra ugyanebben a hónapban 1,825,881 métermázsát tett, vagyis 628 métermázsával többet, mint a múlt év megfelelő havában. A folyó év első felében Ausztria behozatala Magyarországból 20,708,963 métermázsát tett, vagyis 89,722 métermázsával kevesebbet, mint a múlt év első felében, míg a Magyarországra való kivitel 10,982,550 métermázsát tett, vagyis 1,505,989 métermázsával többet, mint a múlt év első felében.

Berlin, július 24. A Reichsanzeiger közlése a német birodalmi vetések állását július közepéről. E szerint a becslési eredmény ez évi június közepéig és a múlt évi július közepéig összehasonlítva a következő: őszi buza 3-5 (3-5, illetve 2-4), tavaszi buza 2-8 (2-8, illetve 2-4), őszi tönkölty 2-6 (2-8, illetve 2-2), őszi rozs 2-9 (2-9, illetve 2-9), tavaszi rozs 2-7 (2-7, illetve 2-6), tavaszi árpa 2-6 (2-7, illetve 2-3), zab 2-9 (2-9, illetve 2-6), burgonya 2-5 (2-4, illetve 2-2), lóhere 3-5 (3-3, illetve 3-1), lucerna 3-2 (3-0, illetve 2-6), széna 3-0 (2-8, illetve 2-6). A 2-es szám jót, a 3-as közepést (átlag) jelent. A termési kitérésok majdnem általában rosszabbodtak. A takarmány már nagyon szűken van és takarmányhiánytól tartanak. Lényegesen kedvezőbben ítélik meg a helyzetet Bajorországban, ahol június végén és július elején dus csapadék esett, amely a legtöbb vidéken ismét jóvátette az előbbi károkat. Sőt Dél-Bajorországban a vetések állása nagyon kedvező.

Pittsburg, július 24. Hír szerint az American Sheet Steel Company jogi képviselője azzal a kérelemmel fordult a szövetségi bírósághoz, hogy tiltsa el a sztrájkolóknak, hogy a nem-unionisták ügyeibe avatkozzanak. Ez a lépés előreláthatólag arra fog vezetni, hogy több gyártelepen csak nem-unionistákat fognak alkalmazni.

London, július 24. (Gabonavásár.) Az irányzat általában szilárd. Külföldi buza 9 d.-vel magasabb, amerikai tengeri 1 sh.-gel magasabb, amerikai és angol liszt 6 d.-vel magasabb. Falusi piacok 6 d.-köl 1 sh.-ig magasabbak, városi liszt 23-29 sh., repceolaj 26 sh. 3 d., tengeri 22 sh. 3 d. eladók. Bevétel: buza 30,000, árpa 1000, zab 120,000 q. — Idő: Gyenge eső.

New York, július 24. (Terménytöze.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/4 (8 1/4), júliusra 7.80 (7.88). Októberre 7.45 (7.48). New-Orleansban helyben 8 1/2 (8 1/2). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.50 (7.58). Stand white Philadelphában 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsír: Western steam 9.— (9.—). Rohe és Brothers 9.10 (9.10). — Tengeri irányzata bizonytalan. — Júliusra 59 1/4 (58 1/4). Szeptemberre 59 1/4 (58 1/4). — Okt.-re 60 1/4 (58 1/4). Buza irányzata szilárd. — Páros 6szli helyben 80 1/4 (78 1/4). Júliusra 78.— (76 1/4). Szeptemberre 77 1/4 (75 1/4). Októberre 77 1/4 (76 1/4). Dec.-re 79 1/4 (77 1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/4 (1 1/4). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5. 11/16 (5. 11/16). Július 4.70 (4.70). Októberre 4.85 (4.85). — Liszt: Spring Wheat ceasrs 2.75 (2.75). — Cukor: 3 1/2 (3 1/2). — Ós: 26.62 (27.50). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 24. (Terménytöze.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. Júliusra 70 1/4 (69 1/4). Szept.-re 72 1/4 (70 1/4). Tengeri irányzata szilárd. — Júliusra 55 1/4 (53 1/4). — Zsír: Júliusra 8.65 (8.65). — Szeptemberre 8.72 (8.70). — Szalonna short clear 8.45 (8.45). — Sertészsír: Júliusra 14.82 (14.27). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Dohányos. Általánosságban az a felfogás, hogy ha valaki tüzet kér az utcán, illik neki tüzet adni. Ennek legfőbb oka az, hogy máskor meg nekünk esik jól, ha félig elragott és még mindig nem égő szivarunkat tüzcsókkal illeti egy nyájas idegen. Egyébként pedig álljon itt a következő három eset, amelyek mindenike tüzkéréssel van kapcsolatban.

I.

Egy ismert és köztiszteletben álló öreg szabadelvű honatya, akit jól ismer a pesti körző közönsége, egy szivarral sétált az utcán. Szembejött vele egy fiatalember, aki cigarettával a kezében a jól ismert kérelemmel fordult hozzá:

— Szabad egy kis tüzet kérnem?

Erre az öreg honatya kivett a zsebéből egy skatulya gyujtót, meggyújtott egy szálat — és eldobta. Es így szólt a száját tátó ifjuhoz:

— Ha valaki dohányos, hordjon magával gyujtót...

II.

Egy másik képviselő — ez már fiatalabb — a Váci-utcán sétált, amikor valaki tüzet kért tőle. Ez már nem volt oly kegyetlen, mint idősebb kollégája. Kivett a zsebéből egy skatulya gyujtót s odaadta neki:

— Itt van, tartsa meg!

Mire a másik se volt rest, elvett egy krajcárt és markába nyomta a képviselő urnak:

— Ezt meg maga tartsa meg.

III.

A harmadik eset boldogult Pulszky Ferencsel történt. Az öreg ur a Muzeumkertben sétált a vasrác mellett, s éppen szivarra gyujtott, mikor a rács tulsó felől, az utcáról megszólította valaki:

— Kérek egy kis tüzet!

Azzal benyult a rácsra.

Az öreg ur gyanútlanul adta oda neki szivarját, mire a nyájas idegen kalapot emelt és elment — a szivarral együtt. Mire Pulszky a kapuhoz ért, már árkon-bokron tul volt.

K. J.—T. P. A legnagyobb hibája, hogy szélesre taposott utakon jár s talantom legyen a javából, aki így nem merül el a szalomban. Mert nemcsak a témája sablon; de elnyűttek a formái is, az értéktelen ódonsgát bélyege még az impresszió is rajta van. És roppant baj, hogy nem ószinte. Erőltetett és hamis érzések ezek. Ha olyat ír majd, ami igazán megragadja, jobban sikerül a dolog, mert a képességeinek nincsen egészen hiájával.

G. J. Meltóztassék egy kiváló orvos-specialistával, például Dr. Moravosik Ernő budapesti tanárral konzultálni. Mi nem adhatunk semmi tanácsot, mert a bajt nem ismerjük.

E. M. Budapest. Sok igazságot mond, de sok igaztalanságot is. És szomorúak ezek az igazságok, szomorúak ezek az igaztalanságok is. Mert lehetetlen, hogy pusztá kontemplálás révén jutott volna ilyen következtetésekre. A tapasztalás s nem csak a megfigyelés beszél a levelében. „A nő imája meddő! — így kiált föl a levelében. — Számára nincsen abszolúciót! Iszonyu vétket követett el, olyan században született, melyben a bizonytalanság és gyengeség jaja és fájdalma között senki sem gondol a nő lélek valójával. Nagyobb eszmék hevítik a büszke férfit, saját énjének gloriifikálása. Hogy is érno rá a női szívet tanulmányozni és megérteni. A mai férfi vágya: saját énjének a lehető legmagasabb fokig való emelése, ha ezt elérte tehetőség, üzlet vagy akár a nő hozománya révén is, megpihen. Vagy szórakozást keres, egy fide virágszállal játszadozva s ha a virág elfonnyad, a csalódás és bánat könnyeitől hervasztva, ki bánja! Ott a szemeteskosci, vagy a halottas székér. Ilyen kicsinyes gond nem méltó a világhódító, önmimádó Narcisszeihez és Antistheneseihez. Hát ki érzett már lelki-furdalást, ha virágot szakított és azt vagy elhervadva, vagy megunva eldobta? A férfiak büne, hogy mi üdvünket a jelenben kereshetjük. Miért nem tanítanak meg bennünket arra, hogy szerethessük a multat és bizhassunk a jövőben? . . . Van a női szívbem fogékonyság, vágy a jó és nemese iránt, de ezt csirájában fojtja meg a modern kor. Kinek kell manapság a lovagorkorbeli várkisasszonyra emlékeztető hűség? És érvényesülés a jelszó ma! Akkor kívánatos csak a nő a modern ember előtt, ha megakad másnak is a szeme rajta, inkább párbajozik érte, de ha más nem ingerli, szíve bálványának ázsiója az ő szemeiben is hanyatlak, vagy elvész egészen. Avult izléstelenség a jeunessé doré szemeiben, a hűség ősi fogalma, unalmas nyárspolgáriasság, mely nem egyeztethető össze a grand bon tonnal.“ Sőt természetesen át nézi a világot s így természetesen, hogy a vádokban sok tulzás is van. De a tulzásokat leszámítva is, bizony szomorú igazságok maradnak. Szerencsére van egy jó frázis, hogy a „kor“, az „új század“ levegője a hibás. Pedig a kor, a század, a levegő ártatlan. A bűnösöket az emberek között kell keresni. És roppant könnyen rájuk lehet akadni, de ez se hasznát. Hát akkor maradjunk az ön vádoltjánál, a kornál és az új századnál.

Grand Hotel. 1. Igen, folyamodnia kell az állásért a kereskedelmi miniszterhez. 2. Születési és tanulmányi bizonyítványok mellékelendők. 3. 1200 korona és megjelölt lakpénz. 4. Csak üresedés esetén folyamodhatik. 5. Az államtudományi szigorlatot le kell tenni, ha emelkedni akar.

V. M. Nem elég általánosan érdekes. A tárcát pedig mindenki számára kell megírni a napilapban. Egy szaklap talán örömmel fogadná.

Dr. H. D. Kecskeméti. László Gyula, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara másodtitkára, közvetít székely cseledek. Meltóztassék hozzáfordulni.

F. M. Igen, fölkereshetik ezután is, de csak azokat, akik gazdaságuk körében ipari vagy gyári vállalatot folytatnak (malom, szeszgyár, keményítő-gyár stb.), amennyiben a megrendelés az illető ipari vagy gyári vállalat körében eladható vagy felhasználható árua vonatkozik.

R. A. F. Budapest. 1. Az illetékes kir. pénzügyigazgatóságához kell folyamodni. 2. Születési, tanulmányi, alkalmatadási bizonyítványok és esetleg a katonakönyv. 3. Tiszti vizsgát csak középiskolai érettségi vizsga alapján tehet. 4. Pénzügyőri főbiztoságig emelkedhetik.

H. J. Podókövárja. Folyamodhatik bármelyik közös és honvéd-főrehálósába. A folyamodványok mindig május 15-ig adandók be a honvédelmi miniszterhez. Egy-egy évre az ellátási díj 800 korona. Vannak egész, féltételes és ingyenes helyek, ez utóbbiakra azonban csak tényleges álmányu vagy nyugdíjas tisztek és katonai hivatalnokok gyermekei tarthatnak igényt.

R. Gy. Selmeczbánya. A Pallas-Lexicon „Magyarország“ című kötetében megtalálja a kívánt adatokat. R. J. Nyír-Mada. Csak volt ilyen lap, de már megszűnt.

J. Mező-Laborc. Adja a fiát a Rösser-féle kereskedelmi iskola internátusába.

W. H. Gönc. Köszönjük a szives figyelmeztetést és kívánásának eleget fogunk tenni.

Pécsi előzetes. „Szükséglenedőket“ — ez helytelen. Helyesen azt mondják, a „szükséges dolgokat“ vagy a „szükséges teendőket“ el fogja végezni.

X. Y. Nagyvárad. Az illető érdekében történt. Irja meg a címét, tudatjuk róla.

S. L. Temes-Ség. Ha az érdekes kérdést helyesen tárgyalja, szivesen közreadjuk. Meltóztassék beküldeni.

Ö. L. Budapest. Marbauer Imre, a bonyhádi ágostai evangélikus alginázium tanára írta. Ami az ajánlatot illeti, meltóztassék a direktióhoz fordulni.

S. I. Dees. Jelenleg nincsen a főtáborban. Legjobb, ha a portást levélben megkéri, hogy tudassa, amikor megérkezik.

B. M. Irja meg, ki a szerzője, akkor esetleg megmondhatjuk. Ilyen címen nincsen a könyvjegyzékben. H. V. Barta. Köszönjük, el vagyunk látva. Z. A. Pozsony. Gárdonyi Géza, Eger. Zdenko. Fekete, vagy egyéb sötét színű ruhában. V. K. Budinscna. H. L. VIII., Sándor-utca 17. Japán. A keresztnevet megváltoztatni nem lehet.

KÜLÖNFÉLEK.

Lelkemben élsz tovább . . .

Lelkemben élsz tovább és minden idegemen.
Hiába rejt a sír, te nem hagyál el engem.

Nem önthetvén eröm' a dermedő tagokba:
Szívembe zártalak s ma itten élsz dobogva,

Órízlek mint a fényt, szobád az illatot;
Mint a lég, mint a vér, lényed egy áthatott.

Szerelmem és halál osztoznak e világon,
Mí győzelmet vevénk a főre pusztuláson.

Én vagyok mostan Ó. Véremben ő kereng.
Szívemben ő zajong, elmémben ő morog,

Két árnyék egybe folyt, két álom egyesült,
Két élet egybe halt, két vágy beteljesült.

Helyette gondolok, lelkelvel érek;
Akkor hal meg csak ő, ha majd én sem leszek.

Zempléni Árpád.

+ **Az orleansi herceg jactja.** Az orleansi herceg yachtja, a *Maroussia* ez idő szerint Nápolyban horgonyoz. A különös a kalmatosság egészen a hadihajók mintájára készült és négy kicsiny ágyuval s két golyószóróval van fölfegyverezve. A legénység negyvenkét emberből áll, valamennyi állig fölfegyverkezve és pedig puskával és karddal s valamennyi-nek mellén ott diszeleg a roy fehérliionos érme. A legénység gróf *d'Arzo* parancsnoksága alatt naponta katonai gyakorlatokat végez. A felségek a *Maroussia* tördelzetén formális udvartartást visznek, sőt mi több, a felől is gondoskodtak, hogy a kajütök ünnepies alkalmakkor trónteremmé változtassanak: mindenesetre tény az, hogy a hajón a legtisztább francia udvari ceremónia uralkodik. Az udvar környezete egy féltucat urból és hölgyből áll, akik a hercegről csak *le roy* néven beszélnek és a nápolyi interviewerek előtt megesküdték, hogy *talán már egy esztendő múlva*, a herceg meg fogja menteni Franciaországot jelenlegi bajaitól és újra el fogja foglalni őseinek trónusát.

+ **Krügerné.** Krügerné haláláról az angol sajtó is nemes hangon emlékezik meg. A *Daily News* például ezt írja: „Még Angolország pártokra szakadt népe is hozzá férközik részvételével a száműzött nyolcvan esztendő elnökhöz, akit az utóbbi esztendő végtele- lenül keserves tapasztalatai után a legnagyobb csapás nem került el, amely életében érthette.” Az elhunytól pedig ezt mondja a nevezett lap: „Minden tekintetben jó és becsületes asszony volt, aki még a mi katonáink iránt is, akiket pedig alig szerethetett, nyájasságot mutatott. A hadsereg Dél-Afrikában kétségtelenül megadja majd neki azt a tiszteletet, amely az ő egykori

állásának megfelel és a brit légiók őszinta és mély nagyrabecsüléssel kísérik majd sírjához.”

Sok anekdóta kering a boerok között Krügernéről és arról a bensőséges viszonyról, amelyben ő az urával élt. Amikor Krüger egyszer Londonban járt, egyik barátja azt ajánlotta, hogy megmutatja neki a modern Babilont. Az öreg elnök elfogadta az ajánlatot, s az angol mindenekelőtt egy balletbe vitte. Persze nagyon készül arra a jelenetre, amikor Krüger majd megbotránkozással tör ki az ilyen erkölostelen mutatvány ellen. De az angol csalódott. Krüger nem volt főhíborodva, nyugodtan és érdeklődve nézte a balletet. Az angol végre beszélt hozzá, hogy megszólaltassa. Megkérdezte tőle: — Mit szólna ezekhez a lányokhoz? Ugy-e szépek, údék?

— A pirostit mindenesetre friss rajtuk, de én azért egy *valakinek*, akit Afrikában hagytam, jobban szeretem az ócska cipőjét, mint a ti összes hölgyeiteket a színpadon, vagy azon kívül. Ha meg voltam vele elégedve, amikor fiatal volt, akkor most is jó ő nekem.

Lovaglás közben Krüger (akkor még fiatal volt) egy öreg anyókat ért utól, aki nyögve cipelt egy batyut. Mikor már elhagyta, visszanezét s látta, hogy az anyóka a fátárságtól összeroskadt. Visszalovagolt hozzá s fővette a nyergébe, s úgy lovagolt hazafelé. Amikor már a farmjához közel volt, csak mondja az öreg asszony:

— Fizesse meg a jó isten jószágodat, hogy egy öreg asszonnyal így bántál. Nem sokan vannak, akik ezt megtették volna. Ha még fiatal és csinos volnék, mint valamikor, hát még érteném.

— Ha fiatalabb és csinosabb lennél, akkor nem mertem volna ezt megtenni — felelte Krüger jelentős mosolyal.

— Miért nem merted volna? Nem ettelek volna meg.

— Az igaz, hanem ő tette volna meg helyetted. És rámutatott a feleségére, aki háznak közelében várakozott reája.

+ **A kártya története.** A játékkártyáról először egy, állítólag XIV-ik századbeli írás tesz említést. Az ósdi kéziratnak a címe: *Non getti dadi ne tocchi naibi!* (Ne a kockát forgasd, hanem kártyán játszszál!) Teutonicus János 1377-ben említi először a kártyát, mint ismeretlen eredetű ujdonságot és le írja azt. Négy színnel voltak kifestve s mindegyik királyt, vadást vagy gyermeket ábrázolt. Voltak aztán képnélküli kártyák is, amelyek egytől tizig terjedő számok voltak. Teutonicus szerint a kártyajáték akkoriban már oly népszerűségnek örvendett, hogy még a prédikáló barátok sem áttaláltak kezükbe venni. Azonban a kártya csakhamar veszedelmessé kezdett fajulni; mindig gyorsabban nyerő játékokat találtak ki, mind nagyobb összegekben játszot-

tak, egyesek még csaláshoz is folyamodtak, mire a *langresi szinódus* az 1404-ik évben tiltotta a kártya használatát és egyházi átokkal sújtotta a vele játszókat. Mindazáltal 1423-ban Felső-Itália népeinek már újra olyan szenvedélyévé vált, hogy Sienai Szent Bernát ugyanott valóságos térítőtutatt tett a kártya ellen, aminek meg is volt a kellő eredménye, mert legnagyobb részt megsemmisítették azokat. Ugyanez történt később Savonarola prédikációinak hatása alatt Florenzben. 1430-ban Savoyai Amadeus tiltotta országában a kártyajátékot, kivéve, ha nőkkel, tüben játszották. Ettől az időtől fogva a tilalom általánossá vált. Szent Bernát 1440-ben annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a kártya az ördög találmánya és az *ördög bibliájának* nevezte el.

+ **Szólásmódo.** Érdekes megfigyelni, hogy az emberek a tulajdonságaikra, a oseelekvésőikre az állatvilágban szeretnek hasonlatot keresni. Az *Állatvédelem* Péterfi Tamás gyűjteményéből közül néhányat. A leghasználtabbak közöttük ezek:

A szabó: *kecske*, ügyvéd: *pióca*, az anyós: *sárkány*, a bogárszemű kis leány: *liba*. A tolvaj: *jó madár*, de arról sem tehet, hogy *szarka* természetű van. A tudós: *bagoly*, hanem azért a felesége: *kacsa*, mert sokat *húgog*. A város legszebb leánya: *páva*, pedig nincs több esze, mint a *tyúk*nak. Az énekesnő: *csalógány*, hanem azok közt is ritka, mint a *fehér holló*, akinek jó hangja van. A költő gondolatai *szárnyra kelnek*; *hattyúdalt* írja meg és sokszor rámondják, hogy *bográi* vannak. A hitelezők szemteleinek, mint a *veretek*, csipnek, mint a *darázs*. A pap a *nyújt* őzi. Az álmos eselőd lefekszik a *tyúkokkal* (korán), napközbe pedig úgy halad a munkájával, mint a *rák*, pedig sokat akar, mint a *szarka*. Vannak emberek, akik roszabbak a *rökánál* és *lová* teszik barátjaikat, de ez is a barátok *számársága* miatt esik meg. Ha két ügyvéd veszekedik, tudjuk, hogy egyik *varju* a másiknak nem vájja ki a szemét.

A félnéknek *nyul* szíve van, akit mégis behálózának olykor. Lehet szeretni, mint a *gerle*, esőkolózn, mint a *galamb*, de azért szép a *darázs* derék és *bárány* szelidség is. Király: az *oroszlán*, álknóság: a *higgyó*, hűség: a *kutya*, de a falánk ember: *sáska*, aki mind-ezeketől eltekintve lehet *medve-járásu* (cammogó). A végrehajtó: *vampir*. Ha egyszer a nép *járomba* hajítja a lejt, úgy kergetik *lőhalálba*, mint a *kopót*. Végül it is *szarvas* hiba, mikor a *szajkó* módon *tessegeknek* szavai közül kilóg a *lótól*. A mai fiataloknak *csigavér* foly ereiben. Némelyeknek *dizsnó* szerencséjük van, pedig annyit értenek a mesterségükhöz, mint a *ló* az ábécéhez. *Farkasmenet* nézünk. Az ifju, mint a *lepke*, csapodás és akad, aki *lépre* megy, pedig soknak sas orra *barom* állása van s úgy pislog, mint a *béka*. Ugrál ide-oda, mint a *bakkecske*, *begyeshedik*, nyújtózik illetlenül, mint az *agár* és könnyen él, mint a *here*. A leány nem baj,

REGÉNY.

EGY LEÁNY.

Írta: MAXIM GORKIJ.

Néma csöndesség körös-körül. Levél se mozdul a fán és ebben a csöndességben szótlanul dolgozik az élet, amelyet mindannyiszor megsebez, de soha sem győz le a halál. És dolgozik a halál, amely folyton rombol, de soha sem győz. Az ég kéksége tiszta szépségében pompázik.

A víz tükrének közepén, a vízben egy fehér ruhás leány képe jelent meg barátságosan mosolygva. Nyugodtan állt ott az evezőkkel, mintha csalogatná, hogy jöjjön hozzá; — szép és néma, mint maga az égbolt. Szergejevics Hippolit tudta, hogy Varenka áll ott, hogy reá néz, de a varázslatot nem akarta se hanggal, se mozgással zavarni.

— Micsoda rajongó magal! — kiáltotta meglepődve Varenka.

Most szomorúan elfordult a víztől és a fiatal leányra tekintett, aki gyorsan, gráciával sietett le a meredek parton. Amint aztán Varenkát megpillantotta, a szomorúsága már véget ért, mert ez a leány a valóságban is igéző volt.

— Ki hitte volna, hogy maga ábrándokba is el tud merülni? Hiszen olyan komoly... Akar evezni? Jó. Evezzünk a folyás ellenében, fölfelé szebb és érdekesebb a folyás ellen menni, legalább parancsol az ember, érzi az ember az erejét...

A parttól elsabadulva a csónak a csöndes vízben ide-oda himbálózott, de egy erős evezőcsapás mindjárt a helyes irányba vitte. A második evezőcsapásnál egyik oldalról a másikra vetődött, aztán könnyen és biztosan siklott előre.

— Menjünk a folyó hegyes partja mellett, ott árnyék van... — szölt Varenka és ügyesen

evezett. — Itt gyöngye a folyása a víznek, de a Dnjeperen... Lutsitsky nének van ott birtoka, — ott borzasztó! Az evezőt kirántja a víz az ember kezéből... Látta már a Dnjeperen a víz-esekeket?...

— Nem, ösmeretlenek előttem az ilyen vizesések — mondta tréfálkozóan Szergejevics Hippolit.

— Én átmentem már rajta. Jaj, be szép volt! Egyszer csaknem összetört a csónak, befulladtam volna a vízbe...

— Ez nem lett volna szép — mondta komoly hangon Szergejevics Hippolit.

— Mi lett volna? En nem félek a haláltól... jöllehet szeretem az életet. Ott talán éppen olyan érdekes, mint itt a földön...

— De talán ott semmi sincs... — válaszolta Szergejevics Hippolit és kíváncsian nézett Varenkára.

— Hogyan lehet ott semmiség, — szölt meggyőződéssel — bizonyára van ott is valami!

Szergejevics Hippolit megfogadta, hogy nem zavarja, hadd bölesekdedjék a maga módja szerint. Atellenében ült, picit lábait egy deszkára támasztotta, minden evezőcsapásnál hátra dőlt. Könnyű ruhája szövetére rárajzolták, közben mellette hullámos, gömbölyű vonalai, amelyek minden mozdulatnál emelkedtek és süllyedtek.

— Nem visel inget... — mondta magában Szergejevics Hippolit és lesütötte a szemét, de pillantása megakadt a leány lábcsakán. A csónak padlójára támaszkodva az evezésnél a lábait is megerőltette és a térdéig megrajzolták a remek formák körvonalait.

— Szántszándékkal vette föl ezt a különös ruhát, — gondolta Szergejevics Hippolit és elfordult bosszankodva. A part felé nézett.

A parkot elkerülték már és egy meredek szakadék mellett mentek el. Fürtös babindák csüngtek a szakadékon, tovább selymes tölkelevek fűtök be a köveket, a szakadék szélén napraforgók pompáztak és sárga, kerek arcukkal a vízbe tekintettek. A másik part alacsony és sík,

az erdő zöldben játszadozó bástyájáig nyult be, élénk zöld színű, harmatos pázsit volt rajta. A pázsitból világos és sötét virágcsokrok kandikáltak a csónak felé. Előttek a sötétben zöldelt erdő, amelybe úgy furakodott a folyó, mint az acél a sziklába.

— Melege van? — kérde Varenka. Szergejevics Hippolit ránézett a leányra és érezte, hogy zavarban volt. Homlokán, a bodor hajfürtök alatt, izzadságcsöppök gyöngyöztek és a melle vadul zihált.

— Bocsanatot kérek — szölt mintegy bünbánó hangon — nagyon belemerültem a tájék szépségeinek figyelésébe... Maga fáradt... adja nekem az evezőlapátokat!

— Oh, azt nem teszem! Azt hiszi, fáradt vagyok? Ez bánt engem! Hiszen alig mentünk két verszet... Nem, maradjon csak nyugodtan... Mindjárt kikötünk és sétálni megyünk.

A hangja is elárulta, hogy hiábavaló itt az ellentmondás. Szergejevics Hippolit dühösen vonogatta a vállát, hallgatott és elégedetlen volt magával, azt gondolta: — Lám, valami incifincí legénynek hisz...

— Lássu, ez az ut hozzákn vezet — a fejével a folyó felé mutatott. — Itt van egy hid s innét tizennégy verszet hozzánk. Nálunk még szebb minden, mint itt.

— Szereti télen is a vidéket? — kérdezte Szergejevics Hippolit.

— Hogyne! Hiszen én vezetem a háztartást, atyus nem tud fölkelni a karosszékből... Ugy följák a szobában is...

— Unalmas lehet így élni.

— Miért? Borzasztó sok a dolgom s csak egy segítséggem van ehhez, a Nikon, atyus régi szolgálja. Oreg már és sokat iszik, de rettenetesen erős és érti a dolgát. A parasztek félnek tőle... Megveri őket, egyszer őt is alaposan elverték... borzasztóan. Roppant becsületes ember és velem meg atyussal szemközt nagyon alázatos... Ugy szeret bennünket, mint egy kutya. En is szeretem őt. Olvasa talán azt a

ha házi tücsök, csak sok pénze legyen, bele lovalják a szerelembe, bárha kevély is, mint a páva, majd lesz a csacsogó madárkából a szobacicusnak bosszantója. Ebből szerzett vagyonnak ebből kell elveszni. A jó tanuló: könnyelmű, ki szorgalmasan tanul a kutyafejű tatárokról. Aki haldoklik, a halálmadárral cimborál. És mindnyájunkat a gólya hozott!

† **A kivándorlás: szaporodás.** Statisztikailag megállapított tény, hogy mentül nagyobb egy népnél a kivándorlás, annál nagyobb méreteket ölt a szaporodása. Számos példa bizonyítja, hogy a kivándorlás méreteihez képest emelkedik a születési arányszám. Száz év előtt 60.000 francia vándorolt Canadába, utójaiknak létszáma most két és fél millió. Husz év óta 30.000 francia települt meg Argentínában, jelenlegi létszámuk százezer. De nem csupán a kivándorlók között fokozódik az utódokban való felszaporodás, hanem az elhagyott területen is kedvezőbbé válnak a születési arányszámok. Erről különösen a német-, angol és olaszországi népesedési mozgalmak tesznek tanuságot. Angliából 1889-től 1896-ig nyolc és fél, Németországból négy és fél, Olaszhonból harmadfél millió ember vándorolt ki. Ugyanezen idő alatt Anglia lakossága tíz, Németországé hat és Olaszországé nyolc millió lélekszámmal gyarapodott.

A franciaországi kivándorlás nem rug milliókra, hanem összesen 20.000-re szorítkozik, az ország lakossága pedig nem emelkedett, hanem apadt. Ebből azután azt a furcsa következtetést vezeti le egy francia statisztikus, hogy a franciaországi kivándorlást mesteres módon elő kellene mozdítani, még pedig azért, hogy a népszaporodás ott is lendületet nyerjen.

Ez volna az a mentőgondolat, amely a francia nép régóta észlelt stagnációját, sőt időnkint mutakozó számbeli fogyatkozását megakasztani alkalmas — persze csak a francia statisztikus szerint. Lehet azonban, hogy a francia mentőgondolat tulajdonképpen nem egyéb, mint reklám, amely a francia gyarmatok tömeges benépesítését célozza és hogy mentül biztosabban elhatoljon mindentel a kivándorlás gondolata, ezért olyan színben tünteti azt fel, mintha abban a francia haza érdeke jutna érvényre.

† **Angol humor.** Patrick O'Mara angol tenorista nemrégiben Dublinban vendégszerepelt és Faust címszerepét nagy tetszés mellett énekelte végig. Az előadás utolsó jelenetében azonban egy kis rendetlenség zavarta meg a közönség hangulatát. Mikor ugyanis Mephisto Faustot magával akarja vinni a pokolba vagyis mikor a színpadi sülyesítőn a két művészek el kellett volna tűnni, rendkívül feszültté lett a közhangulat annak láttára, hogy Mephisto hatalma csüörtörtököt mond, a föld nem nyílik meg, vagyis a sülyesítő nem funkcionál.

A karzaton ülő egyik angol matróz e szókkal törté meg a kellemetlen esendét:

regényt, amelynek a hőse egy arab katonatiszt, gróf Grammon Lajos, annak is volt egy szolgálója, Sadi-Kokó.

— Nem ismerem ezt a regényt, — vallotta be szerényen a fiatal tudós.

— Olvassa el mindenesetre, nagyszerű regény az, — tanácsolta Varenka. — Nikonunkat, ha kedvemre végzi a dolgát, Sadi-Kokonak nevezem. Eleinte haragudott ezért, de egyszer fölolvastam neki a regényt, most már tudja, hogy reá nézve hízog, ha Sadi-Kokohoz hasonlítom.

Szergejevics Hippolit úgy nézett reá, mint egy európai a gondosan kidolgozott, de fantasztikusan csunya kinézetű figurát nézi: a csodálkozás, a szánalom és a kíváncsiság érzésével. Varenka azonban tüzes lelkesüléssel mesélte el Sadi-Koko vitézi cselekedeteit, aki minden érdek nélkül szolgálta az ő gróf Grammon Lajosát.

— Bocssássa meg, Vasziljevna Varvara — szolt közbe Szergejevics Hippolit — olvasott regényeket orosz szerzőktől is?

— O, igen! De az oroszokat nem szeretem, olyan unalmasak, szörnyen unalmasak! És valamennyien olyasféléről innak, amiről én éppen annyit tudok, mint ők. Nem tudnak valami érdekset gondoldni és amit innak, az csupa köznapi igazság.

— És az igazságot nem szereti?

— De igen! Megmondom mindenkinek az igazságot a szemébe és ...

Elhallgatott. Kis ideig gondolkodott, aztán kérdésbe csapott át:

— Mi is van rajta szeretni való? Ez az én szokásom... Mi szeretetreméltó van benne?

Hippolitnak nem volt ideje válaszolni, mert Varenka hangosan és hirtelen kommandírozott:

— Balra tartson...! Gyorsan! A tölgy felé... Ah, milyen ügyetlen!

A csónak nem fogadott szót Szergejevics Hippolit kezének és oldalvást ment a part felé, jóllehet serényen evezett.

— Nem tesz semmit... — szolt Varenka, hirtelen fölállt és kiugrott a partra. Szergejevics

— Nincsen többé hely számukra a pokolban, úgy látszik egészen tele van.

A közönség kacagása közben gördült le a függöny.

A közönséghez.

A *Budapesti Napló* életében határt jelöl az évnyegyedben, amelyhez most elértünk. Ebben az új évnyegyedben lesz öt esztendő. Nyugodt önértettel állunk meg ennél a határkőnél, amely munkában, becsületben küzdelemben eltöltött időszakot jelez. Dolgoztunk és küzdöttünk nem csupán a létért, hanem eszmékért is, sőt első sorban ezekért. A létért folytatott küzdelemünket is csak azért vívtuk és vívjuk ma is, hogy eszméinket szolgálhassuk. A *Budapesti Napló* születésétől fogva mostanáig nem ismerte és nem is fogja ismerni létének más célját, mint az eszmék szolgálatát. Minden egyéb csak eszköze annak a célnak, hogy erős harcosai legyünk a nemzeti eszmének, a szabadság eszméjének, a szabadelvűség, a haladás, az emberszeretet, a felvilágosodottság, a művelődés eszméinek.

A magyarság küzdő munkása akarunk lenni és a szabadelvűség munkás katonája; modern lap akarunk lenni, amely az általános emberi eszméket, a humanizmusnak és kulturának egyetemes érdekeit is számon tartja és szolgálja. Ezekre a feladatokra akarunk mi képebbé válni minden nap; ezekért a nagy célokért használjuk mi fel a modern zsurnalisztika mesterségének minden eszközt. Ezért adunk közönségünk kezébe érdekes újságot; ezért igyekszünk arra, hogy értesüléseink frissek, kimerítőek és megbízhatók legyenek; ezért igyekszünk rovatainkat elevevenség, előkelőség és teljesség dolgában egyre nagyobb színvonalra emelni; ezért szaporítottuk folyvást a lap szellemi tőkét, dolgozó társaink sorába szoltítva egy csomó új tehetséget is a régi, elismert munkásokon kívül.

Ekképpen folyvást gyarapodva, egyre nagyobb megnyugvással nézünk munkánk eredményére. Közönségünk bizalmában, elismerésében és eléggé soha meg nem hálálható támogatásában tükröződik első sorban ennek az eredménynek a képe. Ebben a tükrőben látjuk, hogy küzdelemünk nem volt hiábavaló. Az az út, amelyre őt év előtt üres kézzel, tele szívvel, merész bizalommal elindultunk, rögös volt, de a kivánatos célunk legjobb útja volt, mert egyenes, mert becsületes.

Ezen az úton legyen a mi közönségünk továbbra is segítőnk. Utitársul adja mellénk to-

vábbra is azt a hatalmas erkölcsi erőt, amelyet az ő biztató elismerése képvisel. És mert hiszszük, hogy nem kérjük hiába: ezért fejezzük be nyugodt reménységgel a *Budapesti Napló* életének ötödik esztendejét.

Az évnyegyed alkalmából már most tudatjuk, hogy karácsonyra előfizetőinknek egy nagy gondnal szerkesztett naptár alakjában olyan irodalmi ajándékkal fogunk kedveskedni, amely ugy külső díszre, mint belső tartalmára nézve igazán becses lesz, méltó arra, hogy a mi közönségünk szívesen fogadja tőlünk, némi viszonzásképpen az ő jószágának, melylyel munkánkban mindig híven segített.

A *Budapesti Napló* valamennyi előfizetőjét biztosítja a Mannheimi Biztosító Társaság magyarországi képviselőségénél baleset által okozott elhalálozás, vagy baleset által okozott rokkantság esetére 2000 korona erejéig. A biztosítás egész költségét a kiadóhivatal fedezi és ugy a *Budapesti Napló* régi előfizetői, mint az újonnan belépők jogérvényes biztosítási kötvényt kapnak 2000 korona erejéig.

KÖZGAZDASÁG.

A német válság és hatása.

Budapest, július 24.

Ha két gőzmozdony szemközt robot s összeütközik, a pusztítás és rombolás különösen az első kocskiban lesz erős, míg a hátrább lévő kocskiban a gyengébb lökések kevesebb bajt és kisebb kárt okoznak, az összeütközés itt inkább az ijedelemben fog nyilvánulni. Németországnak a lokomotív gyorsaságával haladó gazdasági, ipari és kereskedelmi fellendülését is egy ilyen összeütközés érte, amelynél az ottani ipari és pénzügyi osztály az első kocskait képviseli, itt rogot legjobban és itt zuz szét minden értékést. Nálunk csak tompa moraja hallatszik, csak a meggyengült lökések rázkódattalás érezhetőek és ha az ijedelem kívül mégis okozott nálunk is nagyobb anyagi károsodást, ezt annak kell tulajdonítanunk, hogy hazánkban már évek óta meglazult, elposványodott a kereskedelem és ipari ténykedés talaja. Miért érezzük csak a gazdasági hátrányokat és mért nem tartottunk egyenlő lépést Németország gazdasági és ipari fellendülésével? Hiszen megfordítva sokkal indokoltabb és érthetőbb lenne, azaz hogy Németország megérzi a gazdasági emelkedésünket vagy hanyatlásunkat, mert hisz német tőke eléggé van magyar vállala-

Hippolit fölkiáltott, eldobta az evezőt és kinyújtotta a karját utána, de ő ekkor már a parton állt, kezében tartotta a csónak láncát és bünbánólag kérdezte:

— Megjécsittem?

— Azt hittem, a vízbe esik, — susogta Szergejevics Hippolit.

— Hát bele lehet itt esni? Nem mély itt a víz, — mentegetődzött Varenka, lesütötte a szemét és a csónakot kihuzta a partra. Szergejevics Hippolit a csónak sarkán ült és eszébe jutott, hogy bizony mindezt neki kellett volna megtennie.

— Látja, micsoda erdő! — mondá elragadtatással Varenka, mikor Szergejevics Hippolit a partra lépett és mellé állt. — Ugy-e bár, szép? Pétervár felé nincsenek ilyen szép erdőségek.

Keskeny út volt előttük, amelynek mind a két oldalán hatalmas fatörzsek álltak. Lábak alatt bütykös, kocsikerekektől szétzuzott gyökérdarabok voltak, fölöttük a sűrű lombok sátrat alkottak és a messi magasságban az ég kékségéből is látszott valami. Vékony sugarak tündököltek a levegőben és rézsutban metszették át ezt a szűk, zöld sátrat. A lehullott levelek, gombák és mohák illata áradt szét a levegőben. A madarak nyilbességgel röpködtek ide s tova, vidám dalolásukkal és hangos csicsérgésükkel megzavarták az erdőség ünnepi csendjét. A távolban egy harkály kopogott, a méhek zümmögtek és két fülemilé — az utat mutatták — egymást kergetve röpltek előttük.

Lassan mentek. Szergejevics Hippolit hallgatott, nem akarta Varenkát zavarni, aki kevés vártatva meg is szolt:

— Nem szeretek parasztokról olvasni, ugyan mi is érdekelhetne bennünket az ő életükben? Ismerem őket, köztük élek s látom, hogy hamisan innak róluk, hazugságokat innak. Olyan szánalomra méltóknak festik őket, pedig alávalóak és nem kell őket sajnálni. Csak az a szándékuk, hogy megcsalják vagy meglopják az embert. Nyöszörögnek, jajgatnak, visszataszítják, piszkosak...

és e mellett okosak, oh, még ravaszok is, hogy megkínóznak némelykor engem, ha magatudná!..

Izgatott lett, keserűség és bosszúság tükröződött az areáról. Bizonyára sok dolga volt a parasztokkal, mert gyűlölettel beszélt róluk. Szergejevics Hippolit csodálkozott az izgatottságán, de mivel az urasági gőg kitöréseit nem akarta tovább hallgatni, félbeszakította a leányt:

— Maga francia íróról beszélt...

— Igen, azaz tulajdonképpen oroszokról, — javította ki Varenka és nyugodtabb lett. — Azt kérdezi, miért innak rosszabbul az oroszok? — világos dolog! Mert semmi érdekset se tudnak kigondolni. A franciáknak valódi hőseik vannak, akik másképp beszélnek, mint más emberek és másképp cselekszenek. Ezek mindig vitézek, szerelmesek, vigak... de a mi hőseink közönséges emberek, semmi bátorságuk, nincs tüzes érzésük, csunya, nyomoruságos, — egészen közönséges emberek és semmi egyebet! Miért hősök ezek? Orosz könyvben soha se tudom ezt megérteni. Az orosz hős mindig buta és idomtalan, mindig buslakodó, mindig valami érthetetlen dolgon tőri a fejét és sajnálja az egész világot, jó maga azonban a nyomorultak legnyomorultabbikál Töpreng, beszél erről is, arról is, szerelmet vall, aztán megint megfontolja a dolgot, még se házasodik meg... És ha megházasodik, a feleségének mindenféle izetlenséget mond, aztán elhagyja... Mi ebben az érdekes? Szinte mérgek vagyok, mert ez közönséges család... A hős helyett egy madárijesztő terpeszkedik szét a regényben! És ha az ember egy orosz könyvet olvas, soha se felejtetheti el a való életet... jól van ez így? Ellenben ha egy francia művét olvassa, remeg az ember a hőskért, szánakozik fölöttük, gyűlöli őket, szeretné az ember megverni önmagát, ha ők verkezzenek, sir az ember, ha tönkre mennek... türelmetlenül várja az olvasó a regény végét és ha véget ér, sir, hogy nem hosszabb a regény.

(Folytatása következik.)

latoknál, kölcsönöknél, míg mi nem veszünk részt pámet vagy külföldi vállalatban.

A német válság aránylag feltűnően érzékeny visszahatását nálunk nem is tárgyi okok okozták. A német válságnál felmerült tömeges bukások, hamisítások, szökések, üngylikosságok az ottani erkölcsök meglazulását igazolják és így a nálunk okozott ijedelmet, bizalmatlanságot inkább ezeknek az erkölcsi szempontoknak a felszínre hozatala okozta. Hogy miként lettek odaát egyes vállalatokra bízott tőkék kezele, illetőleg elkezelve, e jelenségeknek felderítése gondolkodóba ejtette azokat, akik tőkéjüket részvényekben való elhelyezéssel gyümölcsösztették. A bizalmatlanság rohamosan elharapódzott. A bizalmatlanság által felkeltett ijedelem pedig gyorsabban terjedt és mélyebb nyomokat hagy hátra, mint bármily más rossz gazdasági tényezőök jelentkezése, pusztítása és rombolása erősebb lehet, mint akár egy nagy háború kitérése. Az ijedelmet, melyet nálunk a német válság okozott és amely a részvény-vállalatok árfolyamaiban elég nyomosan jutott kifejezésre, nem tartom sem jogosultnak, sem indokoltnak. Nem pedig azért, mert nálunk az utolsó öt esztendő alatt a vállalatok semminemű nagyobbberzű engagementokba nem bocsátkoztak és egész üzleti működésük a meglévő engagementok lebonyolításának terén mozgott.

Éppen ezért nem kell tartani attól, hogy a németországi, világméretű célzó, tulhajtott és feleslegessé vált vállalkozási hajlam gyors, pániyszerű lelehadása nálunk is hasonló nyavalyákat hozna felszínre. Ez eddig sem történt meg és később sem fog megtörténni. A német nyavalya csak bizalmatlanságot keltett a részvényársasági forma iránt, az erkölcsi nimbuszát csökkentette a vállalatoknak. Lehet, hogy hosszabb időre, amíg egy újabb, helyes részvénytörvény nem fogja ismét a régi bizalmat helyreállítani. Mert ha megtörténhetett az alaposgukról ösmeretes németeknél, ahol bizalmatlanság nem létezett, ahol az üzleti tisztesség minden kételyen felül állott, ahol a vállalatokat komoly, alapos tudás szakemberek vezették, ami most napról napra kiderül, — akkor érthető és indokolt, hogy miért sülyedt nemcsak nálunk, de mindenütt egész Európában a részvényársulatok nimbusza, ami egyelőre a jelentékeny árfolyamoskennésekben nyilvánul. Az okokat kutatva, amelyek a német válságot előidézték, tanúságot lehet azokból meríteni. Mert különösen azok a vállalatok inogtak meg, amelyek a rendes működési körük határát túllépték. Ezért az ovattóság legjobban ott alkalmazandó, ahol ilyen jelenségeket látunk. A részvényesek szempontjából pedig azt a tanúságot lehet levonni, hogy törjék meg végre azt az indulenciát, amelylyel eddig a vállalatok iránt viselkedtek és ne csak akkor vallják magukat nyíltan részvényeseknek, ha büszkélkedhetnek ezzel a minőségükkel, vagy a részvényárfolyam emelkedése révén sokat nyerne, — vagy ha már ez a ház a fejük felett.

Hegedűs Dezső.

Az ország termése.

A földművelésügyi miniszter jelentése.

Budapest, július 24.

Július 20-ikáról szól a földművelésügyi miniszternek a gazdasági tudósítók adatai alapján készült jelentése. Az országban mindenütt befejezték már az aratást s így megbízhatóbbnak kell tartanunk a jelentésben közzétett becslési adatokat. Sajnos, ez a jelentés is igazolja a már korábban kifejezett azt a véleményt, hogy az idei gabonatermés eredménye gyenge. A tavalyi termékkel összehasonlítva, maga a buzatermés körülbelül 3 millió métermázsával lesz kisebb a tavalyinál.

A rozstermés ugyan valamivel jobb a múlt évi szintén eléggé gyenge közeptermésnél, de annál nagyobb az árpa- és zabtermés hozamának csökkenése. Minőség tekintetében is igen nagyok a különbségek. Vannak ugyan vidékek, ahol a gabona tulnyomó részben kifogástalan, azaz a buza szép piros színű és acélos is, de ez a jobb minőség a gyengébb minőséggel szemben csaknem elenyészően csekély. A rozsban is elég sok a szorult szemű mag, még fokozottabb mértékben áll ez az árpára és a zabra nézve is.

A száraz, meleg időjárás kedvezett ugyan az aratási munkálatoknak, úgy hogy a szalmás gabona aratása már háromnegyedrészben be van fejezve, a kapásnövényekre azonban, melyek már mindenütt kívánják a kiadó jó esőt, a tartós hőség és szárazság annál kedvezőlenebb hatással volt.

Az aratási és hordási munkálatok gyors befejezése a legtöbb helyen lehetővé tette a próbacéplések megejtését is. Az eredmények — amint ez egyébiránt már a vetések fejlődéséből látható volt, — általában véve sem a szemtermés, sem a szalmamennyiség tekintetében nem mondhatók kielégítőeknek. Általában konstataálhatjuk, hogy a gabona mennyiségileg jó-

val gyengébb a múlt évi eredményénél; egyedüli kivétel a rozs, amely a várakozásnak részben megfelelő, bár a cséplés ennél a terményénél is sok csalódást hozott.

Különösen konstataálható, hogy főleg a kisebb gazdaságok termés-hozama tulnyomó részben gyenge, a nagyobb, illetve jobban kezelt gazdaságoké türehető, illetve közepes és részben jó, azaz néhol a múlt évi termésnél is jobb. Áll e a becselés úgy a buza, rozsra, valamint általában a tavaszakra nézve is.

A termés átlagoknak nagy mértékű ingadozása mutatja, minő sok rák érte az ideit termést. Nem tartozik a ritkaságok közé, hogy a terméseredmény egész járásokban a normális termésnek felét sem üti meg. Úgy a buza és a rozs, valamint az árpa és a zab is számos helyen alig fizetnek többet 3—5 métermázsánál, habár vannak olyan járások, sőt egyes vármezők is, ahol 6-7 métermázsára rug az eredmény. Egyes jobban kezelt gazdaságokban a termés néhol a 8—10, sőt itt-ott a 12 métermázsás átlagot is elérő, jobbára kielégítő, illetve jó és itt-ott igen jó minőségű maggal. Soha eklamásabbul nem tűnt ki még az a tény, hogy mily mértékben hozzájárul a jó vetőmag használata a jobb terméseredmények eléréséhez. Ez is egy okkal több arra nézve, hogy a gazdák minél jobb és minél szebb magvakat használjanak a vetéshez.

Az őszi és tavaszi buzával bevetett terület 5,877,878 kat. hold, amelyről az immár sok helyen megejtett próbacéplések alapján s a gazdasági tudósítók és a minisztérium szakközvegeitől beérkezett adatok szerint mintegy 35 millió métermázsába buzatermést lehet remélni.

Ténynek vehetjük tehát már azt, hogy országos átlagban alig remélhetünk kat. holdankint 6 métermázsába buzatermést. Ennek oka kétségtelenül az, mert a termés különösen minőségileg sokkal gyengébb, mint hetek előtt gondolni lehetett volna. A könnyű és fákó színű magoknak sokkálta nagyobb mennyisége rontja a viszonylag csak kis mennyiségben termelt jobb minőségű buzát.

Az őszi aratása már jóformán mindenütt befejeztetett, a hordás és cséplés országsszerte folyamatban van.

Kat. holdankint 6 métermázsába és helyenkint azonfelüli eredményre van kilátás: Bors, Esztergom, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Baranya, Fejér, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Borsod. Szepes, Ung, Békés, Bihar, Hajdu, Szilág, Arad, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Brassó, Fogaras, Nagy-Küküllő, Szeben és Torda-Aranyos vármegyékben.

Kat. holdankint csak 5—6 métermázsába termés várható: Hont, Liptó, Győr, Komárom, Moson, Vas, Csongrád, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest, Abauj-Torna, Bereg, Gömör, Sáros, Zemplén, Maramaros, Szabolcs, Szatmár, Csanád, Temes, Torontál, Beszterce-Naszód, Csik, Háromszék, Hunyad, Kolozs, Marostorda és Udvarhely vármegyékben.

A többi vármegyékben a terméskilátások az öt métermázsán is alul maradnak.

Az őszi rozs és kétszeres aratásával is egészen magas fekvésű hegyvidékek kivételével, mondhatni mindenütt elkészülték.

A behordás és asztagokba rakás, illetve cséplés folyamatban van.

A rozstermés hozama, bár néhol a próbacéplések szintén családást mutatnak, általában türehető; helyenkint úgy a minőség, valamint a mennyiség is a várakozásoknak teljesen megfelelő. Nagy átlagban ez a termény is gyengébb minőségű, mint remélték, mert sok a hűtött és barnás színű rozs, ami leginkább a próbacéplések alkalmával tűnt ki.

Rozsszal 2,001,896 kat. holdnyi terület volt bevetve. A remélt termést és a próbacéplések alapján — úgy mint kezdettől fogva becsültélt, — ma is 11-5—12 millió métermázsára lehet taksálni.

A termés tehát a múlt évi eredményénél valamivel kedvezőbb, amennyiben tavaly csak 11-13 millió métermázsába rozs termelt.

Az eredmény mindazáltal nem mondható kielégítőnek, mert a rozstermésátlagok normális esztendőekben az ideinél nagyobbak. Az országos átlagban kat. holdankint remélhető terméseredmény 5-7 métermázsára tehető.

A tavaszi árpa aratása ugyancsak a többi terményekkel egyidejűleg folyt le, illetve tolyik még. Az ideit szalmás gabonafélék jóformán országsszerte egy időre értek be. Az aratás, hordás, és cséplés folyamatban van, sőt néhol már be is fejeztették.

Az időjárás a munkálatoknak eléggé kedvezett, mindazáltal az árpa is különösen minőség tekintetében távolról sem mondható kielégítőnek.

Sok az apadt, hűtött és szorult szem és viszonylag kevés a teljesen jó minőségű fehér színű, szép minőségű árpa. All ez nemcsak a Felvidékre nézve, ahol aránylag a legtöbb sörárpá termeltek, hanem az egész országra nézve is.

Az árpa sulya szintén kisebb lesz a normális átlagsúlynál.

Mennyiségileg is nagyok az eltérések, épp úgy, mint a buzával és a rozsnál. Egyes jobban kezelt gazdaságokban néhol egészen jók az átlagok s megtekinnek a rendes közepes termések, a minőség is sokkal jobb itt, ellenben a rosszabbul kezelt kisebb gazdaságokban csaknem mindenütt gyenge, sőt néhol jóformán silány az eredmény.

Az árpával bevetett terület tett 1,790,940 katasztrális holdat, amelyről az eddigi próbacéplések alapján remélni lehet mintegy 10 millió métermázsát,

vagyis országos átlagban katasztrális holdankint 5-6 métermázsát.

Tavaly termelt összesen 11-73 millió métermázsába és így a termés közel 1-5 millió métermázsával jobb volt az ideinél.

A zab aratása különösen az Alföldön, de az ország más sik vidékén, továbbá néhol az alacsonyabb dombvidékeken is befejeztetett; a hordás és próbacéplés folyamatban van.

A hegyi és a magasabb domb-vidékeken a zab néhol még egészen zöld és mert az utóbbi időben több helyen még elég jókor esőt is kapott, általában kissé javult.

Az aratási és cséplési eredmények általában nem felelnek meg a várakozásnak. Helyenkint azonban van igen szép, sőt kiváló tekintetében igen jó minőségű zab is, különösen az Alföldön, többépp Bács-Bodrog, Csongrád, Békés, Torontál, Temes és Arad vármegyékben. Ezenkívül kisebb-nagyobb mennyiségben még a Dunántúl is, valamint néhol az ország más részeiben is előfordul az eléggé jó és türehető minőségű zab. Mindazáltal országos átlagban a minőség mégis inkább a normálisnál alul fog maradni; mert igen sok a gyenge, hűtött és könnyű szem.

A zabbal bevetett terület volt 1,738,227 kat. hold, amelyről mintegy 9-5—10 millió métermázsába, tehát kat. holdankint 5-7 métermázsába termés remélhető. A kukorica és burgonya a legtöbb vidéken esőt kíván, de az erdélyrezi vármegyékben a tulsok eső megártott.

A kerti vetemények, hüvelyesek és káposztafélék fejlődésükhez esőt kívánnak.

Dohány. A korai ültetések az eső hiányát a későbbieknél kevésbé érzik. Ez utóbbiak több helyütt gyenge termést adnak.

A cukorrépa- és takarmányrépa-vetések az ország nagy részében esőt kívánnak, állásuk általában még kielégítő.

A szőlő terméskilátása továbbra is kedvező maradt, bár helyenkint a szemek fejlődéséhez esőre volna szükség.

Gyümölcs. Az ország északnyugoti részében alma-, dió- és szilvából bő termés várnak. Az ország többi részeiben a gyümölcstermés csak helyenkint ígérkezik kielégítőnek.

A miniszteri jelentés főbb adatai összehasonlítva a július 10-iki állapottal és a tavalyi termékkel a következők:

	Várható termés július 20.	1900. évi július 10. termés métermázsákban	1900. évi július 10. termés
Buza	35,164,500	35,512,716	38,434,171
Rozs	11,605,000	11,690,380	11,128,120
Árpa	10,132,400	10,222,087	11,730,528
Zab	9,693,100	9,609,095	10,297,738

Ipar és kereskedelem.

Oroszába földvásárlás. A békésmegyei Oroszába nagyközség, amely a főfészek volt az agrárszociálismozgás, megvásárolta a határban levő Schossberger-féle nagybirtokot, amelyet parcellákra osztva orosházai mezei munkásoknak ad bérbé. A parcellázás elvégzésére Darányi Ignác földmívelési miniszter a gazdasági műszaki hivatal egyik közeget küldi ki, aki díjtalanul fogja elvégezni a parcellázási munkálatokat. A földmívelési miniszter erről leiratban értesítette Békésmegye közönségét.

Cipész-tanfolyam. Selmeczbányán a napokban ért véget a selmeczbányai cipésmester-szakiskola ötthavi tanfolyama. A cipésmester-iskola, melyet félév előtt alapított Vörös Ferenc tiszteletbeli főjegyző és Lacina Ármán szaktanító a cipésmesterek kézügyességének és izlésének továbbfejlesztésére, már eddig is szép eredményt bír felmutatni. Az iskola ma átköltözött Besztercebányára, hol a cipésmesterek és az iparhatóságok nagy örömmel fogadták.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Halász Oszkár kereskedő Gyoma, Stern Meier kereskedő Chrzanov, Kozák Method vegyeskereskedő Oels, Kohn L. D. (Lázár Dávid) kereskedő Prága, Kaspar Antal Prága, Hartmann Vilmos kereskedő Bécs, Kellner Mór kereskedő Szilvás, Roós kereskedő Szatmár.

Besszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécében 40.60 korona pénzben, illetve 41.— korona áruban.

Budapesti sertes-konsumvás. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székess-íróvárosi sertes-konsumvásár árjegyzése 1901. évi július 24. Készlet 665 darab. Erkezett 1100 darab. Összesen 1775 darab. Eladatott 1081 darab. Maradt 694 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—88 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 82—88 koronáig, 320—380 klg. sulyban 84—88 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 78—84 koronáig. Malac 70—80 korona. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonatorzsda.

Budapest, július 24.

A buzaüzlet lanyha irányzattal nyílt meg 5 fillérről olcsóbb árrakal. Később: olcsóbbra vált a

vételkedv és zárlat felé néhány tétel tegnapi változatlan árt ért el. A forgalom 25.000 mm. tett.

Rózs a malmok tartózkodása következtében elhanyagolt.

Egyéb gabonaeműekben nem volt változás.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 150mm. 78 k. 8 K. 5 f. Pestmegyei: 262 mm. 75 k. 7 K. 75 f., 125 mm. 745 k. 7 K. 20 f.

Felsőmagyarországi: 450 mm. 77 k. 7 K. 85 f. Szenesi: 1500 mm. 77-8 k. 8 K. - f. Makói: 2300 mm. 78 k. 8 K. 0 7/2 f., 1000 mm. 78 k. 8 K. 05 f.

Bánsági: 450 mm. 77 k. 7 K. 85 f. Raktáráru: 1100 mm. 76-5 k. 7 K. 72 1/2 f., 2650 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 3000 mm. 76 k. 7 K. 70 f., 1100 mm. 75-5 k. 7 K. 79 f., 1970 mm. 75 k. 7 K. 52 1/2 f.,

Uj buza. Tiszavidéki: 150 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 500 mm. 80-5 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 81 k. 8 K. - f., 100 mm. 81 k. 8 K. - f., 150 mm. 80 k. 8 K. 18 1/2 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. - f., 150 mm. 79 k. 8 K. - f., 250 mm. 78 k. 8 K. - f., 100 mm. 79 k. 8 K. - f., 500 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 1500 mm. 78 5 k. 8 K. 12 1/2 f.

Pestmegyei: 100 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 70 f.

Fehérmegyei: 200 mm. 79 k. 8 K. - f. Bihari: 1000 mm 80 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 78 k. 8 K. - f.

Mind három hónapra.

Róz: 300 mm. 6 K. 75 f. kp., par., 200 mm. 6 K. 75 f. paritás.

Zab (uj): 150 mm. 6 K. 90 f., 200 mm. 6 K. 87 1/2 f., 150 mm. 6 K. 70 f., 100 mm. 6 K. 65 f., 100 mm. 6 K. 65 f.

Tengeri: 300 mm. 4 K. 98 1/2 f. Arpa 300 mm. 6 K. 30 f., 100 mm. 6 K. 30 f. Repce (uj): 500 mm. 13 K. - f., 100 mm. 12 K. 72 1/2 f., 160 mm. 12 K. 75 f., 150 mm. 12 K. 75 f.

Készpénzfutás mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokása szerint készpénzben 50 kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza, Kis, 50 Kilogramm ára, and 100 Kilogramm ára. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánsági, and Bécsi.

Table titled 'Egyéb gabonaeműek' with columns for item name, Kis, and 50 Kilogramm ára. Rows include Róz, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, and Kósa.

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek: Buza októberre: 8.02-8.03-8.04-8.05-8.09. Arprisi buza 1902.: 8.33-8.39-8.40-8.41-8.42.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Buza októberre: 8.09, 8.10, 8.43, 6.77, 6.78, 6.36, 5.36, 5.11, 13.15.

Délután fél 5 óraker zárul: Buza 1901. októberre: 8.14-8.15, 6.80-6.81, 6.36-6.37, 5.36-5.37, 5.10-5.11, 13.10-13.20.

A budapesti értéktőzsde.

Tartott irányzat, mérsékelt forgalom s minimális árváltozások jellemezték a mai előtőzsde lefolyását.

A helypiac változatlan maradt, elenyésző forgalom mellett.

A déli tőzsde az üzletlenség következtében

némileg elgyengült és az értékek egy csekélységgel alacsonyabban zárltak.

A valuták és éreváltók változatlanok.

Az előtőzsde nyugodt.

Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 631.75-633.25. Jelzálogbank 447.50-448.-. Rimamurányi vasműrészvény 436.- korona.

A délitőzsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 637.-637.50. Osztrák hitelrészvény 631.50-632.-. Államvasutak 637.-638.-. Jelzálogbank részvény 445.-446.-. Rimamurányi vasmű 436.50. Közúti vasút 571.50-572.50 korona.

Forgalomba került tovább: Keramiai gyár r.-t. 168.-170.-. Salgótarjáni 564.-565.- korona.

Utóelőse. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 633.-. Magyar hitelrészvény 637.-. Leszámlító bank 430.-. Rimamurányi vasmű részvény 435.50. Osztrák-Magyar államvasút 637.-. Közúti vasút 570.50. Villamos vasút részvény 282.- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar - korona, vörös aprószemű - korona, vörös erdélyi - korona, vörös bánsági - korona, középsemű - korona, nagyszemű - korona. Disznózsír: budapesti: 49.-49.50 korona, vidéki - korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki - korona, városi 4 darabos 40.-40.50 korona, 3 darabos 42.-42.50 korona, füstölt - korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.-12.25 korona 120 darabos - korona, 100 darabos 13.25-13.75 korona, 85 darabos 15.-15.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50-11.-korona, 100 darabos 11.75-12.25 korona, 85 darabos 13.25-13.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25-20.-korona, szerbiai 17.75-18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, július 24. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A newyorki buzaárak hanyatlása eladásra ösztönzött, uezs meg az irányzat lanyhult. Később nagyobb rozsmegrendelések, valamint az a hír, hogy a holnapi jelentés a magyar vetések állásáról kedvezőlenebb lesz, az árakat szilárdította és általános javulást eredményezett.

Buza őszre 8.35. Róz őszre 7.19, Arpa őszre 6.78. Tengeri szeptember-októberre 5.78. Tengeri május-juniusra 5.41 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén kedvezőtlen jelentések miatt gyöngye volt az irányzat. Az ultimo prolongálás ma vette kezdetét. A coulisban 3 1/2-4% mellett voltak értékek kaphatók. Bankoknál nem voltak kétések.

Délitőzsde nagyon csendesen indult, az árfolyamok később valamivel javultak.

Zárlat ismét szilárdabb.

Bécs, július 24. (Magyar értékek sziárlata.) 4 1/2%-os aranyjárdék 118.35. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 143.50. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.30. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.30. Magyar leszámlító- és pénzváltóbank 125.-. Rimamurányi vasműrészvény 434.-. Magyar koronajárdék 92.90. 4%-os Magyar földterhem. kötvény 92.40. Magyar hitelbank részvény 638.-. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegye 173.-. Kassa-oderbergi vasúti részvény -.-. Magyar kereskedelmi bank -.-. Magyar cukoripar 1740.

Bécs, július 24. (Osztrák értékek sziárlata.) 4 1/2%-os papírjárdék 99.05. 4%-os osztr. aranyjárdék 118.35. 1860-os sorsjegye 139.75. Osztrák hitelsorsjegye 389.-. Angol-osztrák bank 270.50. Bécsi bankjegyesület 446.-. Osztrák-magyar bank 1650.-. Déli vasút 91.-. Dunagőzhajózási részvény 788.-. Dohányrészvény 232.-. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.42. 4 1/2%-os ezüst járdék 98.-. Osztrák koronajárdék 95.60. 1864-iki sorsjegye 207.50. Osztrák hitelintézeti részvény 633.-. Unionbank 535.-. Osztrák Länderbank 402.-. Osztrák-magyar államvasút 636.-. Elhavölgyi vasút 481.50. Alpesi bányarészvény 416.-. 20 frank. arany 19.03. Londoni váltóár 239.65. Bécsi tramway Litt B. 237.-. Bécsi Tramway Litt A. 241.-. Lipót kőb -.-. Az irányzat üzletellen.

Bécs, július 24. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 633.-. Magyar hitelrészvény 638.-. Angol-Osztrák bank 271.-. Bécsi bankjegyesület 446.71. Union bank 536.-. Länderbank 403.-. Osztrák-magyar államvasút részvény 636.-. Déli vasút 91.25. Elhavölgyi vasút 481.50. Északnyugati vasút részvény 469.-. Dohányrészvény 232.-. Rimamurányi vasmű 436.-. Alpesi bányarészvény 416.-. Májusi járdék 99.50. Magyar korona járdék 92.95. Török sorsjegyek 100.50. Német birodalmi márka 117.47.-. Napoleon d'or 10.03.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 24. (Tőzsdés tudósítás.) A tőzsde határozottan csendes üzlettel nyílt meg. Esetleges újabb incidens-től való félelem általános tartózkodást okozott, amely a tőzsde hangulatára benitólóg hatott, de azért a helyi értékek közül a bank-és bányarészek nagyobbára jól tartották magukat. Járdékok csöndesek. Vasutakban nincs üzlet, amerikai vasutak tartottak. A helyi piac tovább is szilárd maradt. Zárlat felé bankok darabhiányra szilárdok voltak. Ultimopénz 3 1/2%. Magánleszámlitói kamatb 2 1/2%.

Berlin, július 24. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék -.-. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.80. Elhavölgyi vasút -.-. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák-magyar államvasút 136.50. Kassa-oderbergi vasút -.-. Bécsi váltóár 85.10. Magyar vasúti beruházási kölcsön 192.-. Alpesi bányarészvény -.-. Disconto-Commandit 174.40. Általános villamosági Edison 175.10. Gelsenkirchen 162.10. Laura-kőb 180.10. 4 1/2%-os ezüstjárdék -.-. 4%-os magyar aranyjárdék 99.90. Osztrák hitelrészvény 199.25. Déli vasút 22.10. Károly Lajos vasút -.-. Orosz bankjegyek 216.-. 4%-os új orosz kölcsön -.-. Török dohányrészvény -.-. Olasz járdék -.-. Magyar hitelbank -.-. Dynamit Trust -.-. Harpeni 151.50. Az irányzat nyugodt.

Berlin, július 24. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák hitelrészvény 199.-. Osztrák-magyar államvasút 136.40. Déli vasút 22.10. Északnyugati vasút -.-. Elhavölgyi vasút -.-. Orosz bankjegyek készpénz 216.-. Buschtiehradi -.-. Orosz bankjegyek -.-. (Ultimo.) Lombard -.-.

Hamburg, július 24. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 99.-. 1860. sorsjegye 140.-. Déli vasút 22.-. 4%-os osztrák aranyjárdék 100.40. Osztrák hitelrészvény 199.-. Osztrák-magyar államvasút 136.50. Olasz járdék 96.80. 4%-os Magyar aranyjárdék 100.10. Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, július 24. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 98.80. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.-. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák-magyar bank 117.30. Déli vasút 22.-. Elhavölgyi vasút 122.-. Londoni váltóár 204.05. Bécsi bankjegyesület 112.20. Villamos részvény -.-. 3%-os magyar aranykölcsön 83.-. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.85. 4%-os magyar aranyjárdék 99.85. Osztrák hitelrészvény 199.20. Osztrák-magyar államvasút 136.50. Északnyugati vasút 121.50. Bécsi váltóár 850.75. Párisi váltóár 810.60. Unio bank -.-. Alpesi bányarészvény 212.-. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, július 24. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 199.10. Német bank -.-. Discont 174.10. Berlini kereskedelmi bank 129.50. Gelsenkircheni -.-. Harpeni 149.75. Laura-kőb -.-. Olasz járdék -.-.

Páris, július 24. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút -.-. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.45. Osztrák Länderbank -.-. 3%-os francia járdék 100.37. Ottomanbank 529.-. 3 1/2%-os francia járdék 101.57. Alpesi bányarészvény -.-. Déli vasút 109.-. 4%-os magyar aranyjárdék 100.50. Párisi bankrészvény 1035.-. Olasz járdék 96.60. Francia törleszt. járdék 99.70. Osztrák földhitelintézeti részvény 1215. Török dohányrészvény 309.-. Az irányzat javult.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 24. A sertésüzlet irányzata csendes. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 78-80 fillérg. Oreg közép (párónként 300-340 kilogramm-terjedő súlyban) -.- fillérg. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 84-86 fillérg. Fialat közép (párónként 251-320 kilogramm-terjedő súlyban) 85-86 fillérg. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm-terjedő súlyban) 85-86 fillérg. - II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) -.- fillérg. Közép (párónként 240-280 kilogramm súlyban) -.- fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm-terjedő súlyban) -.- fillérg. - III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) -.- fillérg. Közép (párónként 250-320 kilogramm-terjedő súlyban) -.- fillérg. Könnyű (párónként 250 kilogramm-terjedő súlyban) -.- fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm-terjedő súlyban) -.- fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm-terjedő súlyban) -.- fillérg. - V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) 85-86 fillérg. Közép (párónként 240-260 kilogramm-terjedő súlyban) 84-85 fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm-terjedő súlyban) 85-86 fillérg. Sertésleltetés szám 1901. július 22. napján volt készlet 48.727 darab. - 1901. július 23. napján felhajtott 210 darab. 1901. július 23. napján elszállított 389 darab. 1901. július 24. napjára maradt készletben 48.568 darab.

Napirend.

Napló. Csütörtök, július 25. - Római katolikus: Jakab ap. - Protestáns: Jakab. - Görög-orosz: (július 12.) Proklusz. - Zsidó: Ab. 9. Jer. elp. bjt. - Nap két: 4 óra 14 percek. - Nyugszik 7 óra 26 percek. - Hold két: délután 2 óra 25 percek. - Nyugszik: este 11 óra 45 percek. A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Természettajrti tár. Nyitva van d. e. 9 órától 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg. Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 órától este 7-ig Belépődíj 50 fillér. Országos Képtár az Akadémiaiban zárva. Irasművészeti múzeum az Üllői-úton nyitva 9-1-ig. Technológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9-1-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerpesi-út 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. A földtani intézet múzeuma d. e. 10-1-ig. Közlekedési Múzeum a Városligetben zárva. Az Akadémia Goethe-szobája zárva. Múzeum könyvtár zárva. Akadémiai könyvtár zárva. Egyetemi könyvtár zárva. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmörtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt. - Július 24. - Renjelvételési engedély. A király megengedte, hogy felzoldri és tizmitzi lovag Schultes Károly és nemes dr. Fuchs Albert közös külügyminiszteri udvari és miniszteri tanács-

sok a nagyhercegi szászweimari Éberség vagy Fehér Solyom házirend közepeskeresztjét a csillaggal, és nádudvari György Árpád, házi, udvari és állami levéltárnok címével és jellegével felruházott I osztályu levéltári fogalmazó a királyi belga Lipót-rend lovagkeresztjét elfogadhaszta és viselhesse.

Közelegések. A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök Zajzon Gyula segédhivatali igazgatót segédhivatali főigazgatóvá, Kádár Kálmán irodatisztát segédhivatali igazgatóvá, Gross István iradegédtszítást iradatisztát, Baranyay Dávid fizetés nélküli iradegédtszítást valóságos iradegédtszíté, továbbá Friedmann Miksa és Hrtvári Antal díjnyokokat fizetés nélküli iradegédtszítékké, báró dr. Mátyás Tibor szépegyarmeyei szolgabíró a belügyminiszteriumhoz fizetés nélküli segédigazgatóvá és Laboncz Tivadar ideiglenes minőségű belügyminiszteri számtisztást ezen állásban véglegesen kinevezte; a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg Sittner Rezső közigazgatási bírósági fizetés nélküli iradegédtszítést, kezelőgyakornokot a magyar királyi közigazgatási bíróságok valóságos iradegédtszíté, Csatóry Béla számvédegyes díjnyokot a belügyminiszterium számvédegyeséhez segédegyes számvédegyesek kinevezte. Az igazságügyminiszter dr. Biró László budapesti lakos ügyvédet a módosi kir. járásbíróhoz jegyzővé, Szentiványi Éde szegedi kir. törvényszéki joggyakornokot a szentesi és dr. Papp Károly mária-radnai lakos ügyvédjelöltet a mária-radnai kir. járásbíróhoz jegyzővé, Halus Gyula nagy-bettyei kir. járásbírósi segédelekkönyveztetőt ugyanehez s kir. járásbíróhoz és Borovics Adolf vasvári kir. járásbírósi segédelekkönyveztetőt a muraszombati kir. járásbíróhoz telegkönyvezetökké, Szabó Károly gyónki kir. járásbírósi díjnyokot a gyónki kir. járásbíróhoz irnokká, Labai Antal nyiregyházi lakos végrehajtói irnokot az abonyi kir. járásbíróhoz végrehajtóvá nevezte ki. A pénzügyminiszter a zalaegerszegi pénzügyigazgatósághoz Mérő Géza pusztatóláncányi lakost pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben, a győri pénzügyigazgatósághoz Tóth Ferenc szolnok, pénzügyi számvédegyeseket pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben, a brassói pénzügyigazgatósághoz Balogh Ede jogszigorú ottani lakost pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben, Moldován Sándor és Baur István adóhivatali gyakornokot az erzsébetvárosi, illetve deitai adóhivatalhoz ideiglenes adótszítékké, Püspök János számvédegyest a miniszteri számvédegyeshez pénzügyi számtanácsossá, Greifel György nyitrai katolikus főgimnázium helyettes tanárt ideiglenes minőségű pénzügyi számtanácsossá, a pénzügyminiszteri számvédegyeshez Kratzer Rezső és Heidler Gyula pénzügyi számtanácsosokat és a pozsonyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédegyeshez Sporkó László pénzügyi számtanácsost számvezegekké végleges minőségben, Hóli Jenő pénzügyi biztost Nagyszébenben pénzügyi főbiztossá, Móró István pénzügyi biztost helyettesít Martonvásárra ideiglenes minőségű pénzügyi biztossá, a kincstári joggyi igazgató szomoiok Marschan Géza ügyvédjelölt ideiglenes minőségű díjtalan fogalmazógyakornokká nevezte ki a magyar királyi kincstári joggyi igazgatóhoz.

Állásjelölések. Az igazságügyminiszter Körner Ignác sorjaj járásbírósi irnokot a kaocsai és Landt József margittai járásbírósi irnokot a sákegyházi járásbíróhoz helyezte át, Deutsch Pinnák pécsvárdi és Nemeth Aladár pécsi járásbírósi irnokokat pedig kölécsónés áthelyezte.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter dr. Márkus Jenő sepsi szent-györgyi járásbírósi aljegyzőt a sepsi-szent-györgyi járásbírósi mellett alkalmazott ügyészégre megbízott állandó helyettesül rendelte ki.

Megegyesítés. Az igazságügyminiszter a csikszeredai kir. törvényszéknek ideiglenes minőségben alkalmazott Nagy Jakab irnokot ebben az állásban végleg megegyesítette. Megbízáások. Az igazságügyminiszter a nagyváradi kir. törvényszéki fogházal az orvosi rendes teendők ellátására dr. Grosz Menyhért törvényszéki orvost, az ugyanazon törvényszék területén főmérnök törvényszéki orvosi teendőknek második törvényszéki orvosi minőségben való rendes ellátásával pedig dr. Gerő Sándor nagyváradi gyakori orvost bizta meg.

Pályázatok. A brassói törvényszéknek III. oszt. hivatal-szolgái állás augusztus 21-ig; — a brassói járásbírósnál végrehajtói állás két hét alatt; — a felső-vissói járásbírósnál irnok állás négy hét alatt; — az orosházi járásbírósnál III. osztályu hivatal-szolgái állás szeptember 1-ig; — a szegedi adóhivatalnál adótszítai állás 14 nap alatt; — az újvidéki törvényszéknek III. oszt. hivatal-szolgái állás négy hét alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, július 25.

A délnyugati és az északkeleti maximumok nagyjából megtartották helyzetüket és a közöttük levő alacsony nyomású területen két depresszió fejlődött, az egyik Anglia, a

másik Németország felett. Az idő Orszországnban derült, száraz, míg egyebütt általában felhős, sok helyütt csapadékos és zivataros volt.

A hőmérséklet Európaszerte kevéssel süllyedt és megoláslása egyenletesebb lett.

Nálunk az ország nyugoti, illetve északnyugoti felében voltak — erős esővel és az északi felold egyes vidéken erős jégveréssel kísért zivatrok, míg az ország keleti felében az idő derült és száraz.

A hőmérséklet országszerte kissé süllyedt.

Kilátás: Változókéony és sok helyütt zivataros idő várható, jeleenteony hőmérséklet változás nélkül.

V i z á l l á s .

Table with columns for location (e.g., Debrecen, Szeged, Győr) and water level data for July 25th and 24th.

A 12518. sz. „Ruganyos kerékabroncs” című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összekötöttest keres; szabadalmát eedelőg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgái dővebb felvilágosítással.

Kelemen és Társa szabadalmi ügyvivő iroda Budapest, Royal szálloda B.

STANDARD életbiztosító-társaság ALAPITTATOTT 1825. Kivonat az évi jelentéséből: 1900. évben elfogadott biztosítások összege 5102 kötvény K. 52,349,320

Standard életbiztosító-társaság. Az 1900. évi nyeresémfeloztás eredménye: Összvagyon a kiküldött bizottság és a mérleg tanúsága szerint K. 240,632,462 —

STANDARD ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG magyarországi fiókja Budapest, IV. Kossuth Lajos-u. 4. (STANDARD PALOTA.)

Nincs többé poloska! A „Poloska villám” a legjobb és legbiztosabb szer a poloskák ellen s ezért minden vendékek, kinek utasításom szerinti használat után e szer nem hozza meg a várt eredményt, a pénzt visszafizetem. Egyszeri bekenés után nem csak a fereg, de annak minden petéje is elpusztul s ezért tanácsos a szobák befestésénél vagy meszelésénél a festékek szeremből keverni. Csakis Benné Árpád-féle „Poloska villámot” tesék kérni. Védjegyemre és aláírásomra kérem figyeit! Nagy üveggel 3 korona. Cim: Benne Árpád, Leibicz, Szepesmegye, Felsőmagyarország.

ROBORIN legolcsóbb idegerősítőszer. Használatban kedvelt. Vérzegényes, sápkor, elgyengülés, serophulosis, lábadozóknál, stb. orvoslás kipróbált. Kapható minden gyógyszerárban és droguista üzletben. Kor. 2.50 és 1.50 ével. Roborin-táblácskák. Cukormentes étvágytalanoknak. Deutsche Roborin-Werke, Berlin N. W. 7.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP. GICHNER JANOS paplan, matrát és kárpitosú gyáros, szőnyeg, függöny, vasbútor stb. nagy raktára. Budapest, VII. Erzsébet-ter 20. Árjegyzékét kívánatán ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek, nem teszek Áruk kísérlettel, vagy a pénz visszadátok.

BUDAPEST Kirándulási térképe. Készítette: Hátsék Ignác m. kir. térképez. Budapest és vidéke legkönyvebben Áttekinthető, élénk színezésű, részletes térképe. Társas kirándulók, sétálóknak és nyelvtanulók számára egyaránt hasznos. Szemből minden megkülönböztethető az Alami utak, megyei utak, közsegi utak, vasutak és villamos vasutak jelzése. Felüti az erdők, mezőket, réteket és partokat is. Pontosan jelzi a terület minden részének tengerszin feletti magasságát. Ár 1 korona. — Kiadja: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) cs. és kir. udvari könyvkecskedés Budapest, Andrássy-ut 21.

Legjobb Szegedi Szakácskönyv. Megjelent a Szegedi Uj Szakácskönyv. Irta: Szekula Teréz Ötöök bővített és javított kiadás. Ára kemény kötésben 4 korona. Az összegyűjtés elküldése után bérment szállít. Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Erzsi néni Szakácskönyvei a legnépszerűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakácsképzéshez egy-egy ágát mutatják ki részletesen és az idő szerint párdandul Állanak a szakácsképzésben iradolomban, továbbá a legújabb tudományok című kötet közel 40 recept a legkülönbözőbb halak, nemkülönböző rágók, tengeri rágók, csigák, békák elkészítéséről. — Ára kétsz 2 korona. A tézák könyve. Főtt és sült készítesnek gyakorlati kézikönyve. Tartalma: herba való tézák, gombócok, félék, metélek, galuskák és rötösek, paddingok, kochok és kocsonyák, erécek, torták, leasómentés, cukor- és gyümölcsösmázok. — Ára kétsz 2 kor. Hogy kell befőzni? A gyümölcsök, főzések stb. befőt készítesnek gyakorlati kézikönyve. Ára kétsz 2 korona. Megrendelést Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) cs. és kir. könyvkecskedésben, Budapest, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkecskedésben.

TARCSA GYÓGYFÜRDŐ VASMEGYÉBEN. Glabersó tartalmú szénsavdús források.

Évad május hó 26-tól szeptember hó 20-ig. Az évadkezdettől június 15-ig és augusztus 15-től szeptember 20-ig természetesen olcsóbb árak. Felvilágosítás szolgái és szünetes prospectusok küld. Fürdőigazgató, Almadárdi főúrózó: Dr. RHÖKER ALADÁR t. m. főorvos. Tarcsa Károly-forrás különösen mint óvszer járvány esetén valóban ajánlható. Megrendelések Tarcsafürdő igazgatóságához és Budapestben Edecsy L. cs. és kir. udvari szállítóhoz (V. t. Erzsébet-ter 8. sz.) intézendők. Posta- és távirató-állomás helyben. Vasuti állomás Felső-Eőz, a szombathelyi-pinkafői vonalon, honnan a 30 percreny (50 kilom) távú fürdőbe a kékjelűtől kényelmes bér- és társasokkik (omnibusok) tartak Tórn; egy négyülöses bérkocsi ára 4 korona 50 fillér, társasokkik egy hely 80 fillér. Jegyek válthatók a vasuti kálmánfal Szombathely és Felső-Eőz között.

Költözöködeket vasuton és hajón, az átrakodás és csomagolás megkönnyítéséül, val, elfogad a zivarható Szabadalmazott Entorkocsival! Caro és Jelinek szállító Budapest, V. Arany János ut.

Titkos betegségek ellen 20 évi, részben katonasorvosi (a nécsi, és omda-pesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatait után legmelegebben ajánlható DR. KAJDAUSY, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos Electrotherapiai rendelő-intézet IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Átjáróház és Lift használat). A legolhanyagoltabb húgyveszfolyásokat, legolhnyosabb húgyhólyaggyógyokat, bujakörök sobeket, syphilitis, az öntérféztetés utóbajait Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legújabban oltanyára felkarolt és hatásában párdalban sárú Electro-Massage vagy Psychrophor Által, magómeleket, nőknél főnlényfolyás, kezendés nélkül, a legmakacsabb bőrgyógykecskedés, valamint ifjurok bűnök kórtörtéteiben beállott ideg és ennak utókeveskedésnyökképp létrejött hágyerekbajokat gyógyít a legújabb gyóymódszerint Anaponan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 óráól 4 óráig; este 7-8 óráig Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárat KILÓN vártórtomok. Lovelerek díjtalanul azonnal válaszoltak; esetleg gyóymacsokról is gondoskodva lesz.

